

Bewogen Beeld

Het Nederlands Filmfonds in 2021

Bewogen Beeld

Het Nederlands Filmfonds in 2021

15 **Garantieregeling Pandemie**

“Duurzaam filmen heeft de toekomst”

41 **Interview Tobias Wilbrink en Els Rientjes**

Inhoud

Introductie	4
Gesteunde filmproducties en filmactiviteiten 2021	6
HST 1 Coronasteunmaatregelen	9
HST 2 Selective Funding	17
HST 3 Production Incentive	20
HST 4 Talentontwikkeling	23
HST 5 Internationalisering	31
HST 6 Professionalisering	39
HST 7 Vernieuwing	45
HST 8 Zichtbaarheid	49
HST 9 Organisatie	52
Bijlagen	
56 Verslag Raad van Toezicht	
57 Governance & Financiën	
64 Samenwerking cultuurfondsen	
71 In release / in première	

24 Interview **Shamira Raphaëla**

“Autodidacte makers hebben lef”

“Ik heb dertig jaar op dit moment gewacht.”

11 Interview **Sanne Rover**

“De ondersteuning via Music Mayday was cruciaal”

16 Film **Fast & Furious**

32 Interview **Michel Drenthe**

46 **Low Budget**

Introductie

Maart 2022

Turbulente tijden voor de filmsector – het bleef en werd niet anders in 2021. De pandemie duurde voort en ondanks enkele korte momenten van verlichting was het zwaar. Voor makers, producenten, cast en crews, festivals, de bioscoopbranche en distributeurs. Het gemis aan vrije cultuurbeoefening en van persoonlijk contact bleef een enorme uitdaging. Daarom was het voor ons cruciaal om op alle mogelijk manieren toch verbinding te houden met het hele speelveld.

Dankzij de verschillende steunpakketten steeg het jaarbudget van het Filmfonds naar 100 miljoen euro. Daar hebben we, in constant overleg met de hele sector, geprobeerd zo goed mogelijk invulling aan te geven. Onze belangrijkste opdracht daarbij was om te zorgen dat de Nederlandse filmindustrie zo min mogelijk geschaad zou worden door de gevolgen van de coronacrisis. Daarom probeerden we continue om de belangen en zorgen van alle uiteenlopende spelers binnen de sector scherp op ons netvlies te houden – hoe groot of klein dan ook. Waar noodzakelijk gaven we ruimte en bewogen we met de makers, producenten en distributeurs mee.

Naast het tweede pandemiejaar was 2021 vooral het eerste jaar van onze nieuwe beleidsperiode, waarin we als Filmfonds de ingeslagen weg vervolgden om met zijn allen te werken aan een eerlijker, inclusiever en diverser filmlandschap. De start van de uitvoering van het nieuwe beleidsplan, een herstructurering van onze organisatie en verdere versterking van ons team gaf ons als Fonds veel positieve energie. Hopelijk wordt dit ook gereflecteerd in de nieuwe opzet van ons jaarverslag waarin we meer makers aan het woord laten, er meer ruimte is voor reflectie van collega's en we met een vernieuwde vormgeving dit anderszins moeilijke jaar wat extra glans hopen te geven.

Meer dan ooit staan we als Fonds voor het belang van een goede aansluiting tussen

regionale, nationale en internationale ambitie. Met meer ruimte voor talent, meer ruimte zelfs voor mogelijk falen, meer ruimte voor uitgesproken plannen, meer onderlinge verbondenheid, meer professionalisering en meer ruimte en aandacht voor verschillende perspectieven. Met het streven naar meer diversiteit willen we kansen bieden aan een grotere groep filmtalenten, van jong tot oud en van nieuw tot gevestigd. Veel van de denkrichtingen uit ons eigen beleidsplan gingen hand in hand met initiatieven en bewegingen vanuit de sector zelf. En zo hoort het ook.

Het was inspirerend om te zien hoe kwaliteit en ambitie een stevig houvast bleven in dit onstuimige jaar. Het marktaandeel van de Nederlandse film was hoog, o.a. dankzij Gouden Kalf winnaar *De Veroordeling*, het grootse *De Slag om de Schelde* en de vele andere prachtige Nederlandse films en documentaires van dit jaar. Het succes van Nederlandse filmmakers bij de laatste ronde van het Europese productiefonds Eurimages zette deze ambitie binnen de sector extra kracht bij.

Tot slot, we hebben iets om trots op te zijn. Filmcultuur geeft ruimte om vanuit artistieke visies elkaars verschillen en overeenkomsten te ervaren, empathie te voelen. De beperkte mogelijkheden om dit jaar samen naar elkaars films te kijken en erover na te praten, deed meer dan ooit een beroep op ons om naar elkaar toe te blijven bewegen. Echt te kijken en echt te luisteren. Want juist daar ontstaat ruimte voor verwondering en reflectie, ruimte voor ambitie en talent.

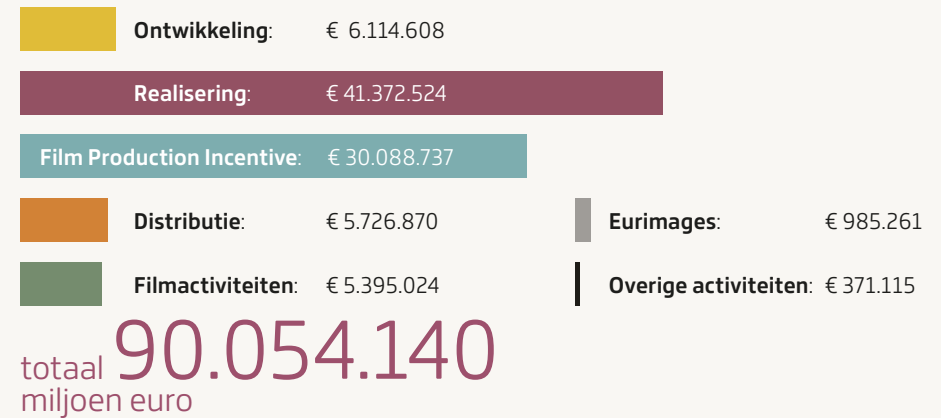
Wat het komende jaar ook moge brengen – ten tijde van dit schrijven speelt er zich zelfs een oorlog af in Oost-Europa – laat het vooral verbinding brengen, en het besef van gemeenschappelijkheid en culturele vrijheid door de visuele verhalen die we gezamenlijk zien en horen. ◆

Bero Beyer, Directeur-bestuurder

Gesteunde filmproducties en filmactiviteiten 2021

Toegewezen bijdragen 2021

Aanvragen 2021

totaal **2.144**
ontvangen aanvragen

Kerncijfers over 4 jaar

	2018	2019	2020	2021
Aantal ingediende projecten/activiteiten*	1.443	1.358	1.635	2.144
Aantal toegewezen bijdragen	699	712	965	1.193
Toegewezen (%)	51%	52%	59%	56%
Totaal besteed bedrag €	49.116.927	62.901.211	73.410.473**	90.054.142
* inclusief ideechecks				
** exclusief bijdrage Netflix				
exclusief Eurimages aanvragen	211	193	196	218
exclusief niet behandelde aanvragen	9	6	9	3
exclusief teruggetrokken aanvragen	65	86	98	82

Verdeling Ideechecks en aanvragen 2021

Ideechecks	behandeld	aangemoedigd	% aangemoedigd
Speelfilm	22	12	55%
Documentaire	7	0	0%
Korte Animatie	6	1	17%
Onderzoek & Experiment	16	9	56%
Totaal	51	22	43%

Aanvragen/besteding **	behandeld	toegewezen	% toewijzing	besteding €
Ontwikkeling	821	309	38%	6.298.983
Realisering	693	366	53%	42.474.363
Film Production Incentive	143	125	87%	33.559.671
Distributie	286	236	83%	5.852.016
Filmactiviteiten	127	112	88%	5.418.793
Subtotaal bruto besteding	2.070	1.148	56%	93.603.825
Vrijval en opnieuw besteed				-4.906.059
Eurimages				985.261
Overige Activiteiten	23	23		371.115
Subtotaal netto besteding	2.144	1.193	56,0%	90.054.142

Specificatie coronasteunmaatregelen

	behandeld	toegewezen	toewijzing %	Netto bedrag
Steunmaatregel Ontwikkeling	493	102	20,7%	1.616.000
Steunmaatregel Productie	290	208	71,7%	17.152.190
Steunmaatregel Incentive High End Series	27	18	66,7%	8.231.948
Garantie Pandemieregeling	12	12	100,0%	740.769
Steunmaatregel Distributie	159	147	92,5%	4.638.123
Steunmaatregel Filmactiviteiten	9	9	100,0%	1.655.336
Subtotaal Steunmaatregelen (netto) exclusiek APK	990	496	50,1%	34.034.366

1

Het Filmfonds heeft sinds 2020, via de verschillende steunpakketten van de overheid, ruim 49 miljoen euro extra kunnen investeren in de filmsector

Corona- steunmaatregelen

Heel Nederland, en dus ook iedereen die betrokken is bij de Nederlandse filmsector, werd geraakt door de gevolgen van de coronacrisis: van regisseurs tot schrijvers, bioscoopexploitanten, distributeurs, producenten, post-productiehuizen en talloze zelfstandige crew- en castleden. Het domino-effect van de verschillende lockdowns leidde tot de onmiddellijke bevrozing van tientallen projecten in de opnamefase, verstoorde kasstromen en gesloten bioscopen en theaters. Vooral de kleinere onafhankelijke producenten en makers bleken bijzonder kwetsbaar voor de pandemie. Aangezien filmproductie, ook in Nederland, al buitengewoon kwetsbaar en complex is, werden door de pandemie de risico's en onzekerheden alleen maar groter. Vanuit die inzichten heeft het Filmfonds ook in 2021 getracht de coronacrisis zo goed mogelijk het hoofd te bieden. In eerste instantie door rust te creëren en vervolgens met gerichte steunmaatregelen.

Sinds het begin van de coronapandemie hebben we, via de verschillende steunpakketten van de overheid, ruim 49 miljoen euro extra kunnen investeren in de filmsector waarvan 35 miljoen in 2021. Met deze aanvullende financiering, aangevuld met onze eigen middelen, hebben we directe ondersteuning aan makers geboden door in te spelen op acute knelpunten bij films of filmactiviteiten in alle fasen van het maakproces; van ontwikkeling en productie tot vertoning en distributie. In totaal werden vanaf het voorjaar van 2020 tot eind december 2021 meer dan 690 projecten en ruim 15.000 filmprofessionals ondersteund, waarvan het merendeel, 504 projecten en 9.900 filmprofessionals, in 2021. Aanvullend ontvingen 90 filmtheaters, bioscopen en filmfestivals in 2021 extra financiering om de crisis het hoofd te bieden.

Generieke maatregelen

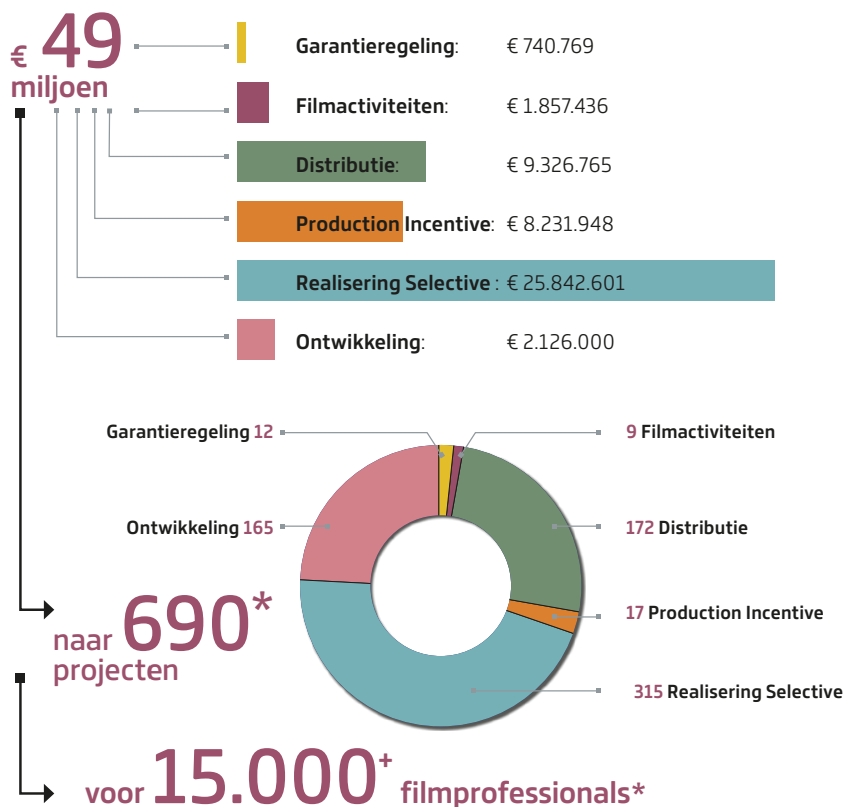
In 2021 hebben we een aantal generieke maatregelen voortgezet die al in 2020 waren gestart, zoals het toepassen van coulance waar mogelijk, de versoepeling van de subsidievoorwaarden, en de verruiming van bevoorschotting en revolverende middelen. We hebben ook de Garantierегeling Pandemie, die onverzekerbare risico's opvangt, en de Steunmaatregel Productie, die de meerkosten voor 'corona-proof' draaien afdekt, gecontinueerd. Het COVID-19-protocol van en voor de audiovisuele sector uit 2020 bleek een cruciale handleiding om verantwoord te kunnen blijven draaien in de periodes dat het wel kon. Met enkele aanpassingen is die ook dit jaar van kracht gebleven. De combinatie van deze maatregelen heeft voor continuïteit gezorgd voor talloze films, series en andere producties, en daarmee dus ook voor de betrokken filmmakers en filmbedrijven.

Makersregelingen & distributie

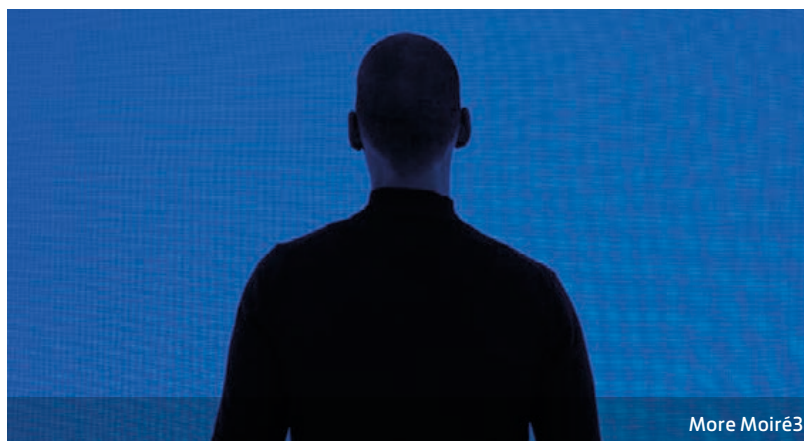
Daarnaast hebben we in 2021, als onderdeel van de steunpakketten, een aantal makersregelingen gelanceerd die zowel het creatieve ontwikkel- als maakproces ondersteunden en continueerden. Zo financierde Lock Doc de ontwikkeling van bestaande en nieuwe documentaire filmplannen en kon met Film Fast & Furious een bijdrage voor research en de eerste ontwikkelfase van nieuwe film- en televisieprojecten worden aangevraagd. Music Mayday, De Korte Verbeelding en Immerse\Interact XL waren alle drie realiseringregelingen op het snijvlak met andere disciplines, respectievelijk muziek, beeldende kunst en immersive/interactieve filmprojecten. Met Cypher Cinema, een regeling speciaal voor autodidacten, richtten we ons op een voorheen door ons onderbelichte groep filmmakers. We hebben daarbij bewust het artistiek-inhoudelijke beoordelingsproces verbreed door multi-disciplinaire makers en professionals met verschillende achtergronden te betrekken bij de beoordelingscommissies. Op al deze makersregelingen kwamen grote aantallen aanvragen binnen waarvan natuurlijk slechts een deel kon worden toegekend. Daarnaast hebben we onder de noemer Full Circle extra financiering voor de distributie en vertoning van films voor en na de verschillende lockdowns vrijgemaakt waarmee de keten van distributeurs, bioscopen en filmtheaters kon worden ondersteund. ♦

Bero Beyer, Directeur-bestuurder

Resultaten coronasteunmaatregelen 2020-2021

*filmprofessionals en projecten op basis van toekenningscijfers en inschattingen per categorie, rekening houdend met de aard en focus van de steunmaatregel en de corona-omstandigheden. Deels toegekende bedragen en deels verwachte aantallen, exclusief appraatkosten. Geen unieke makers of uitvoerenden.

More Moiré3

Interview

“De ondersteuning
via Music Mayday
was cruciaal”

Sanne Rovers (1981) is documentairemaker en verbonden aan Docmakers een collectief van documentairemakers, en producenten. Haar documentaire *Crazy Days* volgt de cast en crew van de Nationale Opera die in de zomer van 2020 de opera *Le nozze di Figaro* van Mozart willen maken maar worden geconfronteerd met de onzekerheden en beperkingen van de tweede lockdown. De film kreeg in 2021 financiële ondersteuning via Music Mayday, een van de regelingen die het Filmfonds kon initiëren uit het tweede coronasteunpakket voor de filmsector.

We hadden geluk dat onze vaste camera- en geluidsmensen allebei beschikbaar waren

Hoe is je film tot stand gekomen?

"Ik werkte al meer dan een half jaar vanwege de coronamaatregelen vanuit huis, toen ik in oktober 2020 werd benaderd door Sophie de Lint, directeur van De Nationale Opera. Zij was op zoek naar een onafhankelijke regisseur om het onzekere repetitieproces van *Le nozze di Figaro* te filmen. Alles in deze grote, internationale productie stond vanwege de aanzwellende pandemie onder druk. Maar juist de emoties, persoonlijke verhalen en harde beslissingen die daarmee gepaard gingen stelden ons in staat om in slechts enkele weken tijd een volledig filmverhaal op te nemen. En de fantastische muziek natuurlijk. Ik heb geprobeerd om dat te verbeelden door documentaire scènes in de montage af te wisselen met cinematografische 'staged scenes' gebaseerd op de vijf hoofdaria's, als ware het een opera zelf."

Hoe was het voor jou en je crew om onder zulke uitzonderlijke en moeilijke omstandigheden een kwalitatief hoogwaardige film te produceren?

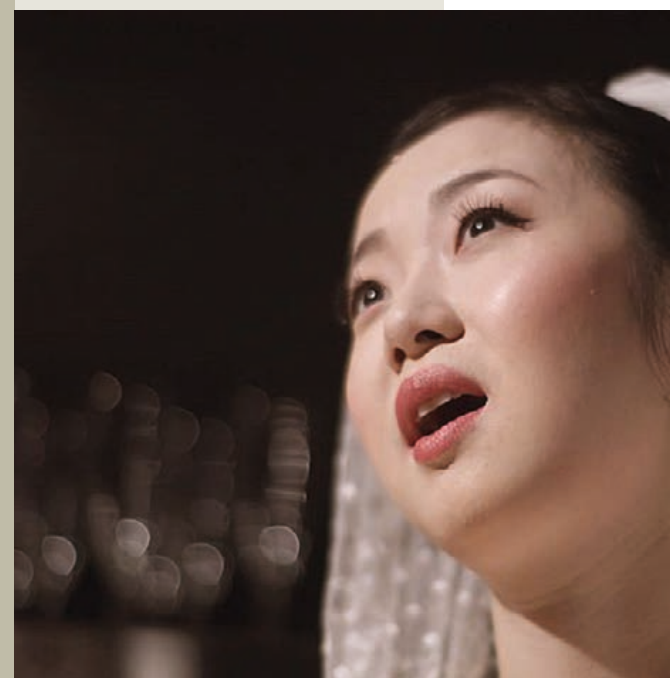
"Het was heel belangrijk dat ik volledige artistieke vrijheid kreeg van de Nationale Opera. Ik en mijn producent, Ilja Roomans van Docmakers, hebben ook best geïnvesteerd om die film zo snel mogelijk te kunnen maken. We hadden geluk dat onze vaste camera- en geluidsmensen allebei beschikbaar waren. Het was zo fijn om in die geïsoleerde periode weer even intensief samen een film te kunnen maken. Niet dat het makkelijk was hoor. De hele opera productie moest constant schipperen

tussen de opgelegde beperkingen en het creatieve proces. Ontsmetingsmiddelen, afstandsmeters, mondkapjes; zie dan maar eens een opera te maken van het hoogste niveau! Wijzelf werden ook continu door de COVID-manager op onze schouders getikt omdat we bijvoorbeeld te dicht op elkaar of bij de cast stonden."

"Het houden van afstand was ook in technisch opzicht moeilijk. Bij een film over een opera productie is de kwaliteit van het geluid van cruciaal belang. Deze moest filmische kwaliteit hebben waarbij het geluid door de ruimte kon 'bewegen' of stemmen op bepaalde momenten juist naar voren konden worden gehaald. Dat hebben we kunnen doen door veel gebruik te maken van zendertjes. Maar het was wel een enorm ingewikkelde klus om dat in de postproductie allemaal af te werken."

Wat heeft de financiële ondersteuning van de Music Mayday regeling betekend voor de productie en voor jullie als crew?

"De ondersteuning die we via Music Mayday hebben gekregen was van cruciaal belang. Het gat in de begroting en onze eigen investeringen werden erdoor gedekt en de film kon erdoor naar een hoger niveau worden getild doordat we genoeg tijd konden besteden aan de montage en de afwerking. We hebben zo een enorme emotionele lading aan de muziek en de beelden kunnen geven. Ik vind het echt fantastisch dat we dat aan deze film hebben kunnen toevoegen."

Crazy Days

“En we hebben onze hele crew naar behoren uit kunnen betalen. We zijn allemaal kleine zelfstandigen en de coronaperiode is niet voor iedereen even gemakkelijk. Door deze film zo snel te produceren en ook de afwerking op zo'n hoog niveau te willen doen, hebben we allemaal best wat financieel risico genomen. Ik beschouw *Crazy Days* als een tijdsdocument, een verhaal dat nu verteld moest worden. Daarin heb ik me gesteund gevoeld door het Filmfonds. De realiteit om als onafhankelijke filmmaker je eigen films te blijven maken is dit jaar zo veranderlijk geweest, dan is het fijn dat het Filmfonds daarin meebeweegt.”

Wat zijn je plannen voor 2022?

“Het wordt een spannend jaar. We zijn nog lang niet van de coronapandemie af. En de volgende film die ik wil maken heeft niets met deze realiteit te maken. Alles duurt door de steeds wisselende omstandigheden veel langer. En ik merk dat mensen langzaam energie en enthousiasme verliezen omdat alles steeds aangepast moet worden, projecten worden afgezegd of op de plank blijven liggen. Veel makers ondervinden ook nu pas de effecten van de afgelopen periode omdat hun lopende projecten van voor de coronapandemie inmiddels afgerond zijn. Maar om dan nu een nieuw project van de grond te krijgen, dat is niet makkelijk. En dat is enorm frustrerend, ook voor alle freelancers en producenten. Ik hoop dat het Filmfonds daar blijvend aandacht voor zal hebben.” ♦

Garantieregeling Pandemie 2021

De Wraak van Knor

Bon Bini Holland 3

Met de Garantieregeling van het Filmfonds wordt financiële zekerheid geboden ter dekking van onvoorziene (onverzekerde) kosten voortkomend uit pandemieschade tijdens het productieproces. Het Filmfonds is op 1 juli 2020 met deze regeling begonnen om de (her)start van gesubsidieerde producties na de eerste lockdown in de corona-crisis mogelijk te maken.

Zonder deze regeling zouden de risico's voor veel filmprojecten om weer in productie te gaan te groot zijn geweest. De Garantieregeling is ook in 2021 essentieel gebleken voor tal van producties die vanwege de pandemie in de problemen kwamen. De extra kosten die ontstonden door overheidsingrijpen of besmettingen werden door deze regeling gecompenseerd en producties werden in staat gesteld om op een later moment weer verder te draaien. Inmiddels is de regeling uitgegroeid tot een doorlopende voorziening op basis van opdrachten vanuit de sector zelf en is een eerste stap gezet in de noodzakelijke verbreding door ook televisiedocumentaires en series die zonder Filmfondssteun tot stand komen toegang te bieden. Het Filmfonds ondersteunt daarnaast het streven vanuit de sector om te komen tot een garantiefaciliteit voor de gehele audiovisuele sector om beter voorbereid te zijn op toekomstige rampscenario's.

Jorn Baars van Kaap Holland Film maakte dit jaar gebruik van de regeling voor zijn producties *Bon Bini Holland 3* en *Zee van Tijd*: "Wij hebben mede door het bestaan van de Garantieregeling deze twee films kunnen produceren. Door de pandemie werden buitengewone productierisico's niet langer meer gedekt binnen de gangbare productieverzekeringen. Een werkgroep van producenten en sectorspecialisten, geïnitieerd door het Filmfonds, probeerde hiervoor zeer snel na het uitbreken van de pandemie een oplossing te vinden. Met als uitkomst de Garantieregeling: een in eerste instantie door het Filmfonds ondersteunde en vervolgens door de sector zelfstandig gefinancierde faciliteit. De regeling illustreert hoe het Fonds en onafhankelijke filmproducenten elkaar in deze periode hebben versterkt. Het heeft zo een enorme bijdrage geleverd aan de continuïteit van de productie van filmprojecten en de gehele achterliggende productieketen, waaronder Kaap Holland Film."

Film Fast & Furious

Pieter-Rim de Kroon is regisseur en producent van documentaires, o.a. *Hollands Licht* (2003) en *V.I.S.S.E.N.* (2012). Hij ontving in 2021 een bijdrage vanuit de steunmaatregel Film Fast & Furious voor *Cloud Busting*.

“Toen in 2020 de bioscoop release van mijn film over het Waddengebied, *Silence of the Tides*, keer op keer werd uitgesteld door alle coronarestricties, viel veel voor mij opeens stil. Producenten waren druk met overleven en ik zag dat projecten van zelfstandige collega-filmmakers uitgesteld of zelfs gecanceld werden. Ikzelf was al even bezig met het uitwerken van een nieuw filmplan, maar door al die onzekerheid gebeurde er lange tijd helemaal niks.”

“Gelukkig kon ik dit jaar, mede dankzij de broodnodige Fast & Furious ondersteuning, zelfstandig verder werken aan de ontwikkeling van mijn nieuwe film *Cloud Busting*. Deze documentaire gaat over een ongrijpbaar natuurkundig verschijnsel maar tegelijkertijd over de kwetsbare relatie tussen mens en natuur. Eén ding staat voor mij vast, corona of niet: na het zien van *Cloud Busting* kijk je nooit meer hetzelfde naar de wolken.”

Cloud Busting

Het Filmfonds zette in op nog grotere ambities voor de selectieve steun van publieks- en internationaal-artistieke films

Selective Funding

Een nieuwe afdeling

Selective Funding is de afdeling bij het Filmfonds die verantwoordelijk is voor de selectieve beoordeling van films van Nederlands talent, verspreid over alle genres. In 2021, met de start van de nieuwe beleidsperiode, hebben we de twee voormalige afdelingen New Screen NL en Screen NL samengevoegd. Hiermee moet de monitoring van de doorstroom van talent worden verbeterd en kan er beter overzicht worden gehouden op wat er wordt ondersteund. Ook is het bestaande team van consulenten uitgebreid en deels vernieuwd.

Grotere ambities

Naast onze reguliere selectieve opdracht zijn we direct aan de slag gegaan met het invulling geven aan onderdelen van het tweede coronasteunpakket, voortbouwend op wat er in 2020 nodig bleek. Hierbij tuigden we nog voor de zomer diverse regelingen op om beginnende en ervaren makers in alle disciplines te ondersteunen in deze moeilijke periode. Het was hard werken, voor ons allemaal, maar het gaf ook veel voldoening om dit voor makers te kunnen doen. Voor het artistiek-inhoudelijke beoordelingsproces hebben we verschillende commissies samengesteld met een zo divers mogelijke groep makers en professionals. Die commissiebijeenkomsten waren enorm inspirerend. Zonder hen was het sowieso niet mogelijk geweest om al ons werk uit te kunnen voeren; de reguliere zaken liepen natuurlijk ook gewoon door in 2021, waaronder twee grote regelingen als de Telescoop en Dutch Crossover, beide voor hoge ambitiefilms.

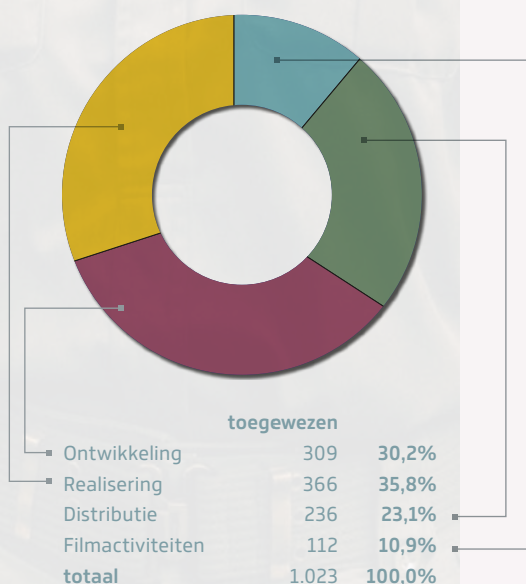
Dankzij het steunpakket hebben we daar in 2021 een laatste editie van kunnen organiseren én de bijdrage flink kunnen opkrikken voor zowel de publieksfilm als de internationaal-artistieke film (met 1.8 miljoen euro subsidieplafond per project).

Spannende uitdagingen voor talentontwikkeling

Er was nog een andere uitdaging dit jaar: zo stopten er – door verschuivingen binnen de NPO en het NPO-fonds – een aantal langlopende samenwerkingsprojecten op het gebied van talentontwikkeling zoals NTR Kort, De Straat, De Oversteek, Cinema Junior en Dok Junior. Dit betekende dat we ons beleid ten aanzien van talentontwikkeling moesten herzien. Hiervoor hebben we al een aantal stappen gezet, zoals het initiëren van een regeling voor autodidacte makers (Cypher Cinema) en – dankzij de steunpakketten – het verbreden van regelingen voor korte film, middels De Korte Verbeelding en de Filmfonds Shorts. Die staat nu open voor zowel beginnende als ervaren makers. Tussen al die onrust en verschuivingen door was het ook belangrijk om als organisatie goed toegankelijk te blijven voor makers. Voor nieuwe aanvragers hebben we bijv. online voorlichtingssessies georganiseerd over het Fonds en onze aanvraagprocedures. Omdat zoiets lastig en veel minder leuk is van achter een scherm, kijken we er enorm naar uit om snel weer mensen in levenden lijve te kunnen zien en spreken. ♦

Iwana Chronis, Hoofd Selective Funding

Selectieve Fondsbijdragen 2021

Kung Fu Leeuw (researchbeeld)

In Your Shadow

Voorbeelden van filmproducties die in verschillende categorieën een selectieve realiseringsbijdrage kregen:

Mainstream Film

De Taoïstische coming of age-film *Kung Fu Leeuw*, van Froukje Tan (scenario en regie) en geproduceerd door Flinc Film, kreeg een realiseringsbijdrage in de categorie Mainstream Film. Het belooft een spannende live action-film met animatie-elementen te worden. In *Kung Fu Leeuw* merkt de 14-jarige Jimmy dat hij van zijn troon gestoten wordt als beste Kung Fu-leerling. Nieuwkomer Li Jié (15) maakt al snel diepe indruk met zijn martial arts-kunsten op hoog niveau. Maar om zijn plek te heroveren moet Jimmy eerst zijn eigen jaloezie overwinnen.

Dit jeugdrama over de hobbelige weg naar volwassenheid speelt tegen de interessante achtergrond van de multiculturele stad Rotterdam. *Kung Fu Leeuw* wordt gemaakt voor kinderen vanaf tien jaar. Het originele en onderhoudende filmplan heeft alles in zich om een sprankelende en hedendaagse film te worden die goed aansluit bij de jeugdige doelgroep. Wat de project bovendien bijzonder maakt, is dat hier een coproductie is aangegaan met China, waarmee mogelijk ook toegang verkregen wordt tot de Chinese markt. En dat is vrij bijzonder voor een Nederlandse film. ♦

Lange documentaire

In de categorie Lange Documentaire werd een realiseringsbijdrage toegekend aan *In Your Shadow*, de nieuwe documentaire van Thabi Mooi en Tom Fassaert (o.a. *A Family Affair*) die wordt geproduceerd door Een van de jongens. *In Your Shadow* vertelt het verhaal van Thabi's persoonlijke zoektocht naar de geschiedenis van haar vader, die traumatische ervaringen beleefde als vrijheidsstrijder in Zuid-Afrika. De makers beogen zowel een hybride documentaire als een hele stevige internationale coproductie, waarbij het team met

animatie wil gaan werken om Thabi's binnenwereld vorm te geven. Het project was geselecteerd voor het IDFA Forum, wat een mooi platform is om de internationale financiering verder uit te kunnen werken. Binnen het genre documentaire wordt steeds vaker hybriditeit opgezocht; documentaire wordt dan gecombineerd met animatie of fictie-elementen. Het Fonds ziet dit als een positieve ontwikkeling. Het vernieuwt niet alleen de filmkunst zelf, maar opent mogelijk ook de deuren naar een nieuw publiek. ♦

Youri (researchbeeld)

Dutch Crossover

De speelfilm *Youri*, van Sander Burger (scenario en regie), wordt geproduceerd door Volya Film en kreeg een realiseringsbijdrage in de categorie Dutch Crossover. Het drama speelt zich af in het Amsterdam van de jaren '80, aan de vooravond van de aids-epidemie. Als journalist Jan Brokken de uit de Sovjetunie gevluchte, homo-seksuele concertpianist Youri Egorov interviewt, ontstaat er een hechte vriendschap tussen deze twee totaal verschillende mannen. De hedonistische Youri helpt de ingetogen Jan om zijn droom na te jagen en romanschrijver

te worden. Deze nieuwe speelfilm van Sander Burger, die met *De Veroordeling* vier Gouden Kalveren won tijdens het Nederlands Film Festival en met zijn eerdere films als *Ik ben Alice* (2015) eveneens originaliteit en lef toonde, is geselecteerd voor de laatste ronde van Dutch Crossover. Het scenario is gebaseerd op In het huis van de dichter, een boek van Jan Brokken. Met deze artistieke auteursfilm heeft het team een urgent en meeslepend filmplan in handen, dat de potentie heeft een bioscooppubliek in binnen- en buitenland te bereiken. ◆

The Garden of Earthly Delights (researchbeeld)

Artistieke film

"*The Garden of Earthly Delights* is het speelfilmdebuut van Morgan Knibbe en kreeg een realiseringsbijdrage in de categorie Artistieke Film. Hij schreef het scenario samen met Roelof Jan Minneboo. De film wordt geproduceerd door BALDR Film. Het verhaal speelt zich af in de drugs-doordrenkte sloppenwijken van een Aziatische metro-pool, waar de elfjarige Ginto voor aandacht, aanzien en vrijheid vecht. Hij wijst de moederlijke zorg van zijn seks-werkende zus af, worstelt met zijn opbloeiende seksualiteit, wordt verliefd op een jongen

uit zijn bende en ontmoet de Nederlandse sekstoe-rist Michael, die verscheurd wordt door zijn eigen duistere verlangens. Wat dit project zo bijzonder maakt is dat het vanuit verschillende perspectieven het verhaal vertelt van mensen aan de onderkant van de maatschappij. Tegelijkertijd legt het de perversiteit van ons mondiale kapitalistische systeem bloot. Het scenario zit buitengewoon intelligent in elkaar en de verwachting is dat het verhaal heel spannend in beeld gebracht gaat worden door de maker van *Those Who Feel the Fire Burning*. ◆

De Production Incentive droeg succesvol bij aan de productie van kwalitatief hoogstaande Nederlandse televisieseries

Production Incentive

Als onderdeel van het cultuurbeleid van het Ministerie van OCW voert het Filmfonds stimuleringsbeleid uit. De Netherlands Film Production Incentive is een stimuleringsmaatregel die bedoeld is om internationale samenwerking, professionaliteit en productieactiviteit in Nederland te stimuleren. Daarnaast versterkt het onze internationale concurrentiepositie als filmproductieland. Kort gezegd is deze regeling gebaseerd op een zogenaamde 'cash rebate', ofwel een teruggave van 30% – en onder bepaalde voorwaarden tot 35% – van de vooraf bij ons ingediende en goedgekeurde productiekosten die aan Nederlandse bestedingen worden uitgegeven. De focus van de maatregel ligt op speelfilms, lange documentaires en lange animatiefilms, primair bestemd voor de bioscoop.

Production Incentive voegt waarde toe aan producties

De Production Incentive is een heldere regeling die inmiddels goed bekend is binnen de sector en die een stabiele component is binnen de financieringsstructuur en vaak gecombineerd wordt met selectieve ondersteuning. De beoordeling van een aanvraag bij de Incentive is hoofdzakelijk gebaseerd op financieel-zakelijke en juridische criteria en moet daarnaast ook voldoen aan een aantal culturele criteria. De regeling is zeer succesvol gebleken om kwaliteit van eigen bodem te stimuleren en voegt waarde toe aan producties door bestedingen binnen de Nederlandse filmsector aan te moedigen. Terugkijkend kunnen we concluderen

dat het in 2021 storm liep wat betreft de aanvragen voor kwalitatief hoogwaardige filmproducties.

Production Incentive High-end TV-series

Sinds 2017 is de pilot voor high-end tv-series toegevoegd aan de Production Incentive regeling. In 2021 hebben we, gebruikmakend van de mogelijkheden die de steunpakketten boden, deze langlopende pilot voor een jaar door kunnen trekken. Sinds de start van de pilot hebben in totaal 65 high-end series gebruik gemaakt van deze regeling met een verwachte besteding van 168 miljoen euro aan productiekosten in Nederland. Mooie voorbeelden van high-end tv-series zagen we bijvoorbeeld terug bij de volgende producties, alle drie met een andere financieringsstructuur: *Bestseller Boy* (Norbert ter Hall, Willy Waltz International B.V.) werkte met een internationale partner (CBS) en samen met een publieke omroep (AVROTROS), *Arcadia* (Tim Oliehoek, Big Blue Productions B.V.) met co-productieland België en de derde, *The Spectacular* (Willem Bosch en Pieter Kuijpers, Pupkin Film B.V.), werd zonder internationaal geld geproduceerd.

Eind 2021 is het budget voor de pilot helaas uitgeput. Het is (op het moment van schrijven) nog niet zeker of we deze regeling kunnen continueren. Daarvoor zijn structureel extra middelen nodig. Die beslissing wordt in 2022 genomen. ♦

Ellen Hoffmann, Hoofd Incentive

Incentive Film 2021

Aantal toegewezen projecten

78

Totaal beschikt projecten

€ 23.650.000

Verwachte bestedingen in NL
(van bovenstaande projecten)

€ 92.078.000

Multiplier **3,89**

Incentive High-End TV-series 2021

Aantal toegewezen projecten

15

Totaal beschikt projecten

€ 8.452.000

Verwachte bestedingen in NL
(van bovenstaande projecten)

€ 34.263.000

Multiplier **4,05**

Bestseller Boy

Robert Alberdingk Thijm

Scenarioschrijver en producent Willy Waltz International

The Spectacular

Sander van Meurs

Managing director en partner Pupkin Film

Arcadia

Fleur Winters

Founder/Producer Big Blue Productions

Voorbeelden van high-end tv-series, alle drie met een andere financieringsstructuur:

“We wisten dat er een pilot liep voor kwaliteitsseries bij de Production Incentive. Daar leek onze achtdelige dramaserie *Bestseller Boy* goed bij aan te sluiten. Van de AVROTROS hadden we inmiddels al commitment en voor onze Amerikaanse partner CBS Studios betekende de Incentive een aantrekkelijk pluspunt om in ons project te investeren. Beiden waren – samen met ons – bereid om het risico van de ontwikkeling te nemen. Dat was fantastisch, want dan kan je vol gas geven. Voor ons betekende de bijdrage van de Production Incentive vooral een enorme erkenning. En het heeft ons een enorme ‘boost’ gegeven aan ons als kersvers zelfstandig productiehuis. Bij een grootschalig project als *Bestseller Boy* zie je wat een impact deze regeling kan hebben op het productieklimaat in Nederland; als zo’n grote Amerikaanse partij als CBS bereid is fors te investeren in Nederlands talent en creativiteit. Het zou zonde zijn als deze pilot niet wordt voortgezet. Je ziet dat in Vlaanderen op een heel consistente manier al ruim tien jaar geïnvesteerd is in Vlaams TV-drama via diverse ‘incentives’. Dat heeft tot een fantastische golf van origineel, eigen en prachtig Vlaams drama geleid dat ook internationaal succesvol is. Dat willen we natuurlijk ook voor Nederland.” ♦

“Grofweg kostte *The Spectacular* 4 miljoen. Dat is voor Nederlandse begrippen best fors. De Production Incentive is voor ons van groot belang geweest, omdat het om bijna 25% van het totale budget ging. Zonder dat aandeel hadden we deze serie niet kunnen maken zoals hij nu is. Je moet je voorstellen dat zo’n serie maken 3 jaar kost. Er wordt al in de ontwikkelingsfase gewerkt met een bepaald budget: een scenario schrijf je met een zeker kostenplaatje in gedachten. Het NPO-Fonds en de VPRO hadden we gelukkig al achter ons toen we bij de Incentive aanvroegen. Kijkers zijn door de vele streamers gewend geraakt aan een ongelofelijk hoog niveau en wanneer je als Nederlandse productie niet mee kan komen, dan val je buiten de interessesfeer. Dan wordt het lastiger om een project internationaal te verkopen. Rigoreus snoeien in de ‘production value’ van een high-end serie is tegenwoordig dus echt geen optie meer. Omdat deze pilot nu is afgelopen, staan we momenteel in de wachtrij wat betreft de grote producties. Het is wachten op politieke keuzes. Maar dat *The Spectacular* inmiddels goed bekeken wordt, sterkt ons in de hoop dat deze regeling in de toekomst structureel kan worden.” ♦

“Arcadia is een minoritaire co-productie met België (producent jonnydepony) en een van de drie projecten die dit jaar in productie waren binnen Big Blue Productions. Wij produceren sinds begin 2020 series die in het vernieuwende high-end serie-landschap passen, met urgente onderwerpen en thema’s, vaak door een bepaald genre gedreven en bestemd voor een breed, internationaal publiek. Daarom is de Production Incentive voor ons een erg gewenste en belangrijke productiemaatregel. Niet alleen omdat een serie als Arcadia daardoor qua ‘production value’ zal kunnen concurreren met het buitenland, maar ook omdat de Nederlandse industrie zelf op internationaal niveau mee moet kunnen draaien. We moeten sowieso onze nationale, culturele content even hoog inschatten als die van buiten de grenzen. De verhoogde budgetten zijn daarbij absoluut relevant, zeker omdat er in andere landen ook dergelijke regelingen ingezet worden. Zo’n Incentive-regeling zorgt voor een kettingreactie, want een hogere ‘production value’ zorgt voor meer kijkers. Dat is een win-winsituatie. Nog een voordeel: Nederlandse specialisten kunnen internationale werkervaring opdoen binnen bepaalde genres – in dit geval sciencefiction – en daarna weer meemenen naar een volgend project in Nederland.” ♦

Beeld, met de klok mee: scout Festus Toll, project manager Absaline Hehakaya, Cypher Cinema-adviseur Tessa Boerman, consultant Robil Rahantoecknam, scout Ivette Forster, consultant/commissielid Urias Boerleider, Filmfonds-directeur Bero Beyer, scout Shamira Raphaëla, scout Herbert Alfonso, project manager Monique Ruinen, Cypher Cinema-producent Sanjhevi Kempadoo en scout Kim Verdegem.

Het Filmfonds ondersteunde de begeleiding van divers filmtalent door heel Nederland en tot ver over de grenzen. De samenwerking met partners was daarvoor cruciaal

Talentontwikkeling

Het Filmfonds heeft dit jaar op meerdere manieren de (door)ontwikkeling van filmtalent ondersteund. We zien een duidelijke zoektocht in de sector naar zowel het toptalent dat al even meedraait als nieuw talent, mede door de opkomst van de streamingdiensten. De bioscopen, de publieke omroep, de commerciële partijen, allemaal hopen ze publiek te trekken dat zichzelf herkent in de films die ze ziet. Er is daarbij ook behoefte aan nieuwe verhalen en perspectieven van andere makers, vaak afkomstig uit andere en minder voor de hand liggende hoeken.

Ondersteuning van nieuw filmtalent

We zien dat er allerlei initiatieven zijn ontstaan om deze nieuwe makers te vinden en waar nodig te begeleiden zodat ze ook echt de aansluiting vinden tot de industrie. Dat vinden we een hele positieve ontwikkeling. We hebben dit jaar, naast onze reguliere bijdragen, meerdere van dit soort initiatieven ondersteund met een bijdrage voor activiteiten, zoals Generation Inclusion, Rose Stories en het Buddy Film project. Maar ook de Videoland Academy waarbij makers de kans krijgen om naast hun autonome werk ook in een commerciële omgeving ervaring op te doen. We willen hiermee verder bijdragen aan een divers en rijkgeschakeerd filmlandschap.

Van regionaal naar internationaal

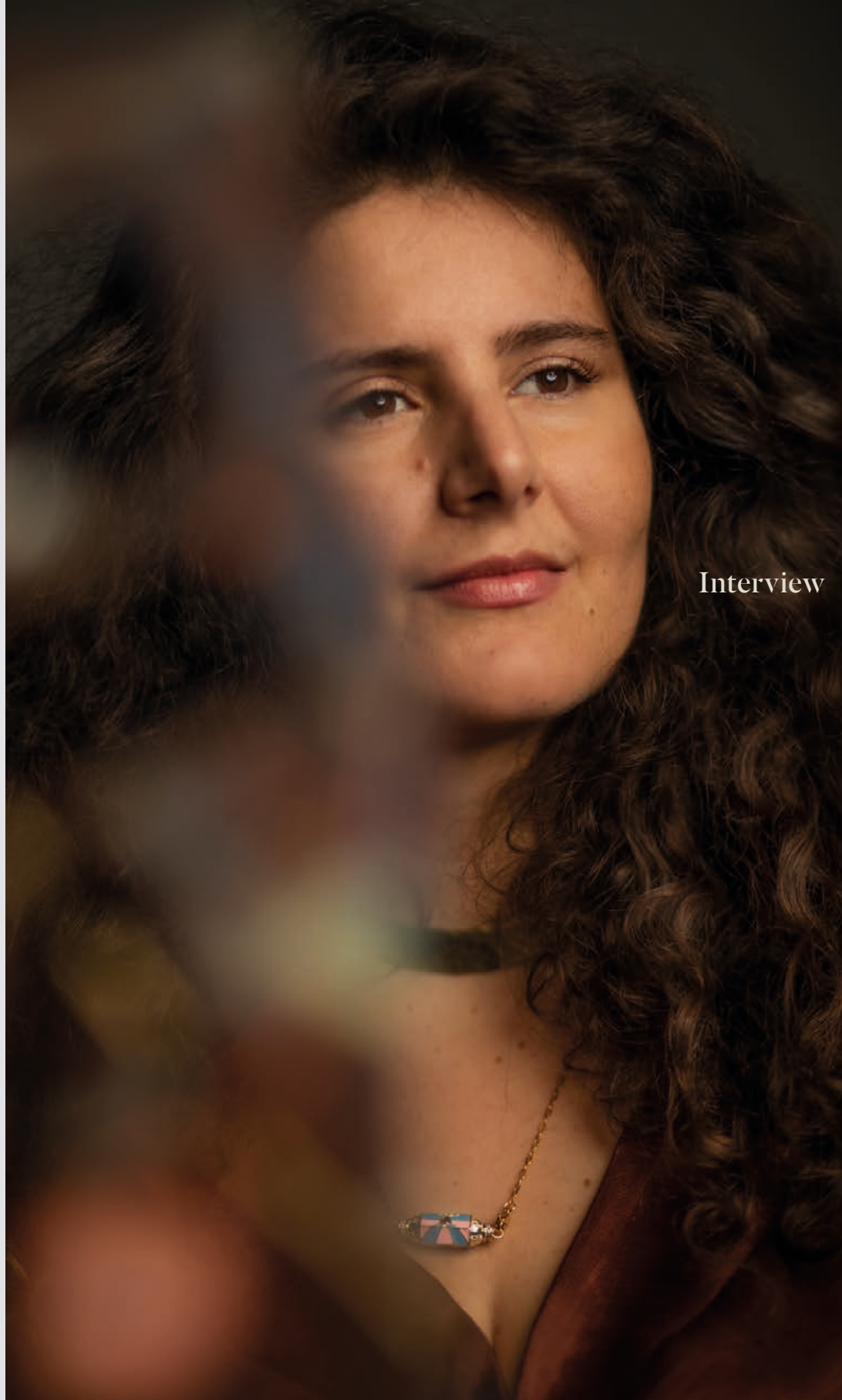
We hebben ook heel gericht talentontwikkelings-trajecten in de regio ondersteund. Filmtalenten in heel Nederland moeten voldoende mogelijkheden krijgen om mooie films te maken en waar nodig aansluiting te vinden met de nationale filmindustrie. Daarnaast hebben we mogelijkheden geboden aan makers om zich verder te ontwikkelen binnen een internationale context, bijv. via de programma's van Torino Scriptlab of ACE Producers of door ze mee te nemen naar internationale festivals. Nieuw Nederlands talent bewijst zich steeds vaker op de internationale podia. Zo won *Waarom bleef je*

niet voor mij?, de afstudeerfilm van regisseur Milou Gevers, als eerste Nederlandse documentaire een Student Academy Award en kreeg ze een Wildcard van het Filmfonds.

Nieuw filmtalent vraagt om nieuwe regelingen

De aanwas van filmmakers die een nieuwe kijk meebrengen op wat film maken kan zijn, vraagt dat we als Filmfonds reflecteren op hoe we kwalitatief beoordelen en hoe we professionaliteit wegen. Een afgeronde vakopleiding is daarbij niet meer doorslaggevend, het moet gaan om de kwaliteit van eerder gemaakt autonoom of commercieel filmisch werk. Daarom hebben we in 2021 bestaande regelingen uitgebreid of nieuwe regelingen uitgezet die aanhaken op de recente ontwikkelingen in de cinema. Zo stond Filmfonds Shorts dit jaar ook open voor recent afgestudeerde en autodidacte documentaire filmmakers en was daarmee een mooie aanvulling op Teledoc Campus, het talenttraject voor documentairemakers. Daarnaast werden sommige regelingen specifiek opengezet voor filmmakers met een andere professionele achtergrond, bijv. in de commerciële AV- en muzieksector, zoals bij Music Mayday. En bij Cypher Cinema werd alles net even anders aangepakt. We moedigden aanvragers aan om hun projecten in andere (digitale) vormen in te dienen en we hebben nadrukkelijk een oproep gedaan bij makers uit de regio's en de overzeese gebieden. Bovendien gingen, naast de open call, scouts in de regio's actief op zoek naar bijzondere autodidacte filmmakers. Daarnaast is aansluiting gezocht bij nieuwe en pas-afgestudeerde makers, die konden aanvragen bij regelingen Film Fast & Furious: First Gear en De Korte Verbeelding. Door deze gecombineerde aanpak over meerdere regelingen was de respons overweldigend: het liep in de honderden sprankelende aanmeldingen en uiteindelijk zijn tientallen projecten ondersteund. ♦

Monique Ruinen, projectmanager Talentontwikkeling & Filmactiviteiten en **Absaline Hehakaya**, Projectmanager Selective Funding

Interview

“Autodidacte makers hebben lef”

Shamira Raphaëla is regisseur van korte films, tv-programma's en documentaires. Voor haar documentaire *Daddy and the Warlord* won zij eerder een Gouden Kalf. In 2021 was zij een van de vijf scouts die in de regio's actief op zoek zijn gegaan naar bijzondere auto-didacte makers die een aanvraag konden indienen voor de pilot-regeling Cypher Cinema.

Hoe was 2021 voor jou als filmmaker?

“2021 was een mooi jaar voor mij. Ik heb *Shabu* uitgebracht, mijn eerste lange kinderdocumentaire. Die kon ik maken via de DOC Junior regeling van het Filmfonds. We hebben een geweldige première gehad op het IDFA waar we ook een award gewonnen hebben voor beste jeugdfilm. De zaal stond op z'n kop! De Nederlandse filmwereld was er samen met heel Rotterdam-Zuid; een heel leuk gemixt publiek. *Shabu* gaat in 2022 naar het filmfestival van Berlijn. En hopelijk kan de film dan daarna in Nederland in de bioscopen uitgebracht worden. Heel spannend!”

Waarom heb je in 2021 als scout meegewerkt aan Cypher Cinema, de steunmaatregel die zich richt op autodidacte makers?

“Toen ik als scout voor deze regeling werd gevraagd heb ik eigenlijk meteen ja gezegd. Ik vond het een heel mooi initiatief. Het is een regeling waarvan ik had gewild dat die er was toen ik tien, vijftien jaar geleden begon in het vak. Ook ik ben autodidact, ik heb geen Filmacademie gedaan. Dan blijf je toch altijd denken: “ga ik het wel redden in deze sector?”. Door een regeling als Cypher Cinema kun je de sector openbreken en een grotere groep talent laten weten: “Jullie zijn ook welkom in onze filmwereld, ook al heb je misschien niet de juiste papieren, ook al spreek je niet de juiste woorden.”

Hoe waren de reacties van mensen die je voor de regeling benaderde?

“Ik denk dat er voor de ‘beginnende’ filmmaker altijd een bepaalde drempelvrees is om met het Filmfonds in contact te komen. En ik moet zeggen dat ik dat best begrijp. Ik weet nog de eerste keer dat ik naar het Filmfonds moest bellen, ik was bloednerveus! Maar als je dan eenmaal in gesprek bent dan merk je ... het zijn ook gewoon mensen daar bij het Filmfonds. Best aardige mensen eigenlijk, haha! Ik denk dat het heel belangrijk was dat ik dat uit kon leggen. De voorwaarden waren ook veel relaxter. Je kon bijvoorbeeld indienen met een video als je dat wilde. Heel tof dat die ruimte er was zodat je voorstel niet volledig afhing van je schrijf skills.”

Wat voor talent zie jij buiten de professionele filmwereld?

“Nou, ik zie vooral een heleboel talent dat gewoon niet het juiste netwerk heeft. Omdat ze in de regio

wonen en werken bijvoorbeeld. Wanneer je van een filmacademie afkomt, dan heb je dat netwerk vaak automatisch. En dat is zo belangrijk voor een filmprofessional. Via Cypher Cinema kan een autodidacte filmmaker in één klap een heel nieuw netwerk aanboren en daarmee ook weer ander talent om zich heen verzamelen. En de regeling was voor alle leeftijden. Dus niet alleen voor makers onder de 35 jaar ofzo. Daarmee gaven we ook kansen aan makers die bij gebrek aan het juiste netwerk er al jaren niet doorheen komen. Dat zij ook op deze regeling konden indienen vond ik essentieel en heel mooi.”

Wat kunnen autodidacte makers toevoegen aan de filmsector?

“Wat veel autodidacte makers karakteriseert is dat ze lef hebben. Juist omdat ze nog nauwelijks mee hebben gedraaid in de filmindustrie, brengen ze een bepaalde vrijheid en speelsheid met zich mee. En dat hebben wij nodig in de filmwereld. Juist autodidacte makers kunnen een frisse wind meebrengen en mensen die al langer in het vak zitten inspireren met nieuwe en verrassende ideeën.”

Dus door de filmsector ook open te stellen voor een bredere groep potentiële makers creëer je een grotere diversiteit aan verhalen en films?

“Het voelt alsof in de afgelopen twee jaar dat kwartje inderdaad is gevallen. De volgende stap is nu dat we niet alleen maar hokjes gaan afvinken, maar dat we daadwerkelijk gaan kijken hoe nieuwe verhalen verteld kunnen worden. Dat we verder gaan dan alleen maar; “we schrijven er een regeltje bij over diversiteit zodat we subsidie krijgen”. En laten ervoor zorgen dat nieuwe makers goed begeleid worden en daadwerkelijk kansen krijgen die ze kunnen verzilveren. Ik hoop dat we ook kritisch gaan kijken naar het ecosysteem waarbinnen we als filmmakers functioneren. Hoe worden bijvoorbeeld de beoordelingscommissies samengesteld en op basis van welke criteria beoordelen zij?; wie programmeren er op festivals en hoe komen hun selecties tot stand?; hoe bekijken en beoordelen eindredacteurs nieuwe en afwijkende verhalen? Een nieuwe blik op ons werkveld vereist dat we de dominante lens herkalibreren. Zo creëren we een caleidoscopisch perspectief wat ruimte geeft aan een breder palet aan meningen en verhalen.” ♦

Diversiteit & Inclusie

Als rijkscultuurfonds is het onze verantwoordelijkheid en drijfveer om, samen met de gehele sector, een eerlijk en gelijkwaardig, open en inclusief, creatief en gevarieerd film-landschap te creëren. We gaan hierbij uit van de Code Culturele Diversiteit, de gedragscode van, voor en door de Nederlandse culturele en creatieve sector. Het streven naar meer diversiteit betekent voor ons kansen en toegankelijkheid bieden aan een grotere groep filmtalent: jong en oud, nieuw en gevestigd, en met de meest uiteenlopende achtergronden. Daarvoor kijken we niet nauwer, maar juist breder waarbij het gaat om diversiteit in alle lagen van de industrie.

Voor elke maker

In de praktijk zien we duidelijk een nieuwe generatie talentvolle makers voor wie de diverse samenleving een vanzelfsprekend gegeven is, wat ook uit hun projecten blijkt. Met deze nieuwe generatie ontwikkelt zich een breder filmaanbod. We willen er dan ook zijn voor elke maker. Uiteraard is en blijft de artistiek-inhoudelijke beoordeling het leidende principe van onze aanvraagprocedure. Daarbij gaan we bij alle aanvragen wel bewuster de dialoog aan over representatie, de potentiële effecten van bepaalde artistieke keuzes, en de verwachte interactie met het publiek.

Een inclusieve filmsector

De afgelopen jaren zijn binnen de sector talloze initiatieven ontstaan om diversiteit en inclusie te bevorderen. In 2021 ondersteunden we onder andere het scouting- en ontwikkeltraject 'Generation Inclusion' van ROSE stories en 'GREENLIT' van Stichting Miet Mi dat filmmakers van onder-gerepresenteerde groepen een kans wil bieden binnen de Nederlandse filmindustrie. Ook ondersteunden we het onderzoek van de Universiteit Utrecht *Vrouwen in Beeld*, naar de positie van vrouwen in de audiovisuele-sector. Daarnaast hebben we dit jaar zelf onze financieringsmogelijkheden verder verbreed. Bijvoorbeeld door de introductie van regelingen met ruimere ingangseisen en alternatieve wervingsmethodes, zoals Cypher Cinema. Deze regeling richt zich specifiek op autodidacte makers en biedt, naast de financiering van een filmproject, ook training en professionele netwerken aan de geselecteerde deelnemers.

Een divers Filmfonds

We koersen op een zo heterogeen mogelijke Fondsorganisatie waarbinnen ruimte is voor verschillende perspectieven en achtergronden. Dit komt onder andere tot uiting in de nadruk op pluriformiteit in de personeelwerving, en in de samenstelling van de adviescommissies en het team van filmconsulenten, waarbij de inbreng van relevante expertise uiteraard leidend blijft.

Gendercijfers

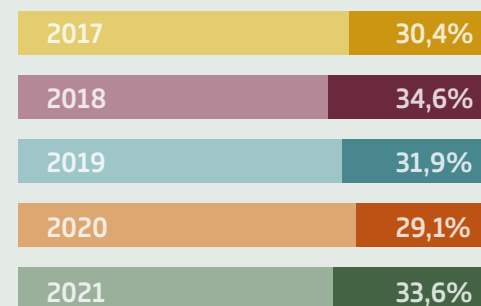
Aandeel vrouwelijke producenten, regisseurs en scenaristen verbonden aan projecttoekenningen.

	Producent	Regisseur	Scenarist
2017	36,5%	41,1%	46,6%
2018	39,0%	39,6%	45,4%
2019	41,6%	37,4%	42,6%
2020	41,1%	36,8%	42,4%
2021	44,8%	42,6%	43,6%

Bron: Nederlands Filmfonds

Budget naar projecten met vrouwelijke regisseur

Totaal toekenningen realisering speelfilm, incentive en documentaire aan vrouwelijke regisseurs:

	Budget toegewezen aan vrouwelijke regisseurs	Totaal budget
2017	€ 6.812.054	€ 22.390.593
2018	€ 5.947.360	€ 27.008.555
2019	€ 12.805.208	€ 40.160.865
2020	€ 8.139.000	€ 27.930.516
2021	€ 12.111.996	€ 35.998.609

Fast & Furious

Elisabetta
Agyeiwaa

ontving een bijdrage vanuit de R&D regeling Film Fast & Furious: First Gear voor haar filmidee *Elisabetta Agyeiwaa*

“Als regisseur wil ik mijn eigen handtekening ontwikkelen, een eigen beeldtaal waarmee ik dat wat er in mijn hoofd zit vorm kan geven. Doordat ik in 2019 afstudeerde aan de filmacademie kwam ik in aanmerking voor deze regeling, die voor mij een eerste stap is in het traject naar een lange speelfilm. Het filmidee wat ik nu uitwerk vertelt mijn verhaal vanuit het perspectief van de zwarte gemeenschap. Ik hoop dat het onderzoek wat ik ga doen voor het schrijven van het script mij dichterbij mijn eigen werkelijkheid kan brengen. Zo pak ik de macht over mijn eigen werkelijkheid terug en geef mijn verhaal door middel van deze film bestaansrecht.”

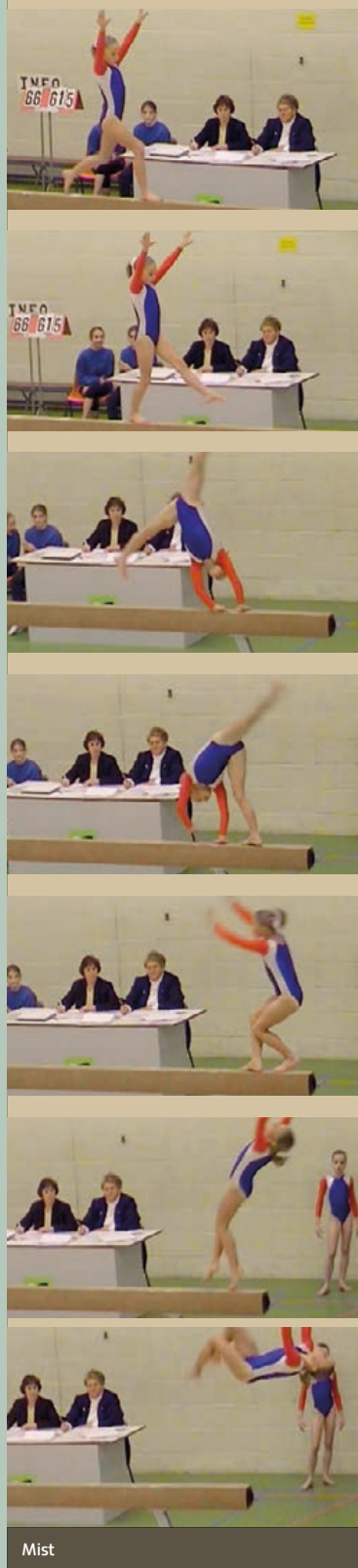

Educatiehubs leren kinderen kijken en maken

In het kader van de regeling Filmeducatiehubs hebben zes educatiehubs in 2021 een projectsubsidie voor twee jaar van het Filmfonds gekregen. Filmeducatiehubs zijn regionale organisaties voor film, die activiteiten voor film- en beeldeducatie in de regio afstemmen op de behoeftes van de scholen. Het doel is te zorgen dat meer (en uiteindelijk alle) kinderen in het primair en voortgezet onderwijs leren reflecteren op bewegend beeld en zelf ook ervaring opdoen met het creëren hiervan. De hubs werken

nauw samen met het landelijk Netwerk Filmeducatie. Met de toekenningen dit jaar wordt landelijke dekking behaald en daarmee is een van de strategische agendapunten van de sector gerealiseerd. De educatiehubs hebben naar aanleiding van de coronacrisis hun plannen op flexibele wijze aangepast en inmiddels goede eerste stappen gezet op het gebied van het ontsluiten en bemiddelen van vraag & aanbod, kennisdeling & deskundigheidsbevordering en onderzoek.

Mist

Filmfonds en de regio

Filmfestivals dragen actief bij aan talent- en kennisontwikkeling

Het Filmfonds ondersteunde dit jaar 22 filmfestivals door het hele land met een projectsubsidie. Het zijn festivals die vaak van groot belang zijn voor de betreffende regio en een aanvulling bieden op het reguliere filmaanbod in Nederland. Door publiek en professionals bij elkaar te brengen, films te vertonen en debatten en masterclasses te programmeren, dragen ze ook actief bij aan talent- en kennisontwikkeling en aan de profilering van film in Nederland en in het buitenland. Maar ook de filmfestivals hebben zwaar te lijden onder de coronacrisis. Na de eerste lockdown hebben de festivals zich in 2021 echter flexibel en veerkrachtig getoond. Sommige festivals hebben hybride of geheel online edities georganiseerd, steeds rekening houdend met de op dat moment geldende regels. De vier nationale festivals (IFFR, NFF, Cinekid en IDFA) die voor hun hoofdactiviteit vanuit de BIS gesteund worden ontvingen in 2021 een bijdrage van het Fonds voor hun talenten en professionalsprogramma's.

Talentontwikkeling in de regio

New Noardic Wave, Stichting Playgrounds en Cinesud ontvingen dit jaar ieder een bijdrage van het Filmfonds in het kader van Talentontwikkeling de Regio. Deze regeling is opgezet voor broedplaatsen met een talentontwikkelings-traject dat filmprofessionals de ruimte biedt om zich verder te ontwikkelen en dat aansluit op de specifieke behoeften, opleidingen en andere trajecten in de betreffende regio. Het gaat hierbij om trajecten die worden georganiseerd op knooppunten van audiovisuele opleidingen, regionale en lokale omroepen, filmtheaters en festivals, regionale Film Commissions en fondsen. De samenwerking tussen de partijen vergroot daarbij de impact en duurzaamheid van de trajecten. Tijdens het Nederlands Film Festival werd in samenspraak met de landelijke ontwikkelingsinstelling Film Forward, die ook gesteund wordt door het Filmfonds, Screen Talent NL aangekondigd. Dit is het nieuwe netwerk van de regionale talent- en productiehubs dat zich richt op de interregionale afstemming en versterking van de regionale ecosystemen voor film en, in het verlengde daarvan, het nationale film ecosysteem als geheel.

Gesteunde filmactiviteiten

T Regionaal knooppunt talentontwikkeling

Fh Filmeducatiehub

F Filmfestival

B Broedplaats/talenthub

N Netwerkinstelling

Samenwerking

Lf Local film commission/office

Talentontwikkelingsmogelijkheden & filmactiviteiten in 2021

Fictie

Documentaire

Animatie

Experimenteel

Filmactiviteiten

Eenmalige Steunmaatregelen

Overige Filmactiviteiten

5 Internationalisering

Dit jaar ontving het Filmfonds een record aantal aanvragen voor minoritaire co-producties waarvan er 35 konden worden toegekend

Succesvolle aanvraagronde voor minoritaire internationale co-producties

De internationale activiteiten van het Filmfonds hebben zich in 2021 in toenemende mate gericht op het stimuleren van samenwerkingsprojecten en het versterken van de zichtbaarheid van de Nederlandse film over de grens, ook met behulp van de extra door OCW beschikbaar gestelde coronasteun. We hebben dit jaar een record van 87 aanvragen voor minoritaire co-producties ontvangen waarvan er 35 zijn toegekend. De commissie heeft in de afwegingen gekeken naar films van eigenzinnige kwaliteit die ruimte bieden voor Nederlands talent om verder te groeien. Binnen de samenwerkingen met het Vlaamse Audiovisuele fonds (VAF), het Hubert Bals Fonds (HBF) en het IDFA Bertha Fonds (IBF) zijn er ook bijzondere coproducties gesteund. Eurimages, het Europese culturele fonds waarvoor Dorien van de Pas dit jaar voor het laatst onze afgevaardigde was, verandert vanaf 2022 van opzet. Dan zullen niet vertegenwoordigers van landen, maar een groep onafhankelijke experts over de projecten oordelen. Dit jaar haalden Nederlandse makers een recordbedrag van 4,1 miljoen euro op aan Eurimages-bijdragen.

Internationale samenwerking wereldwijd

Dit jaar hebben we het co-productieverdrag met Zuid-Afrika, dat samenwerking tussen de filmsectoren van beide landen stimuleert, hernieuwd. Daarnaast startten we samen met de Zuid-Afrikaanse National Film and Video Foundation (NFVF) het gezamenlijke co-development fonds Thuthuka, dat selectieve scriptsteun verleent aan film- en documentaire projecten met aan beide landen gerelateerde inhoud. Na een eerste ronde zijn er inmiddels twee projecten gehonoreerd. De opdracht van OCW om subsidieaanvragen ook open te stellen voor inwoners van de CAS-eilanden (Curaçao, Aruba en Sint Maarten) is per januari in werking getreden. We organiseerden vier workshopdagen over bijvoorbeeld distributie, budgetten en hoe aan te vragen bij het Fonds. Een enthousiaste groep deelnemers volgde deze sessies online, die direct resulteerden in een aantal ingediende en gehonoreerde projecten. Daarnaast is, in samenwerking met de andere vijf rijkscultuurfondsen en het Prins Bernard Cultuurfonds, een informatieloket geopend voor het Caribisch gebied. Dit jaar is er ook een start gemaakt met het aanhalen van de culturele banden met Indonesië en Suriname. Binnen de huidige beleidsperiode onderzoeken we hoe we de samenwerking tussen de filmsectoren in Nederland en deze twee landen verder kunnen versterken. »

Handen ineen voor New Dawn

Tijdens het filmfestival in Cannes presenteerden we het internationale samenwerkingsverband New Dawn. Samen met de publieke filmfondsen van o.a. Zweden, Noorwegen, Finland, België, Luxemburg, Portugal, Ierland en Noorwegen, willen we productie-financiering en netwerken bieden aan groepen filmmakers die doorgaans moeite hebben om financiering voor hun projecten te krijgen. Een relevante en nodige stap om de nationale D&I initiatieven en mogelijkheden van de aangesloten fondsen een internationaal perspectief te kunnen bieden.

Zichtbaarheid op de internationale filmfestivals

Het internationale festivalseizoen begon dit jaar vanuit huis: zowel IFFR als de Berlinale gingen online. Toch waren we zichtbaar, bijvoorbeeld door in samenwerking met de Berlinale en het Nederlands Letterenfonds het succesvolle boekenprogramma “Books at Berlinale” te organiseren. Cannes, waar we in juli als eerste festival weer fysiek aanwezig waren, programmeerde minderjarige co-producties, zoals *Benedetta*, van Paul Verhoeven, *Where is Anne Frank*, van Ari Goldman en *Feathers*, van Omar El Zohairy. Verder waren we prominent aanwezig met een delegatie producenten en makers op de Biënnale in Venetië waar we een panel over Immersive Storytelling organiseerden en *Three Minutes – A Lengthening*, van Bianca Stigter in wereldpremière ging. Ook gingen we naar het Reykjavík International Film Festival en het Les Arcs Film Festival, waar ‘work in progress’ *Silver Haze*, van Sacha Polak een speciale vermelding kreeg. ♦

Ilse Ronteltap, Hoofd International

Interview

“Ik heb dertig jaar op dit moment gewacht.”

Sinds 1 januari 2021 kunnen er bij het Filmfonds selectieve aanvragen ingediend worden vanuit Curaçao, Aruba en Sint-Maarten; de zogenaamde CAS-eilanden. Daarnaast organiseerde het fonds online workshops om makers en producenten van deze eilanden op weg te helpen. Producent **Michel Drenthe** (1962, Schagen, Noord-Holland) was één van de deelnemers.

Al ruim twintig jaar werkt Michel Drenthe op Curaçao, als productie leider en service producent van bijvoorbeeld de *Bon Bini*-filmserie en de familiefilm *Sing Song*, maar ook als coproducent van het gelauwerde *Buladó*. In 2021 kon Drenthe met zijn bedrijf Caribbean Filmcom uiteindelijk als zelfstandig producent een aanvraag indienen bij het Filmfonds. Drenthe liet er geen gras over groeien: zijn productiebedrijf Caribbean Filmcom ontving voor het filmplan *E Liña Final*, gebaseerd op een kort verhaal uit Frank Martinus Arions verhalenbundel *De eeuwige hond*, een scenariobijdrage in het kader van de vijftiende editie van De Oversteek. Michel Drenthe: “De opgedane ervaring als co-producent bij *Buladó* en mijn rol als uitvoerend producent bij *De droevige*

kampioen zie ik als de laatste proeve van bekwaamheid voor *E Liña Final*.”

Als filmproducent moest Drenthe zichzelf in 2021 opnieuw uitvinden: “Ik was altijd actief als uitvoerend producent, maar sinds dit jaar word ik, net als andere op de CAS-eilanden werkende producenten, gekwalificeerd als onafhankelijk producent. Wij kunnen nu ook aanspraak maken op gelden van het Fonds. Ik heb dertig jaar op dit moment gewacht en heb er dan ook dankbaar gebruik van gemaakt. Het betekent dat ik, hopelijk volgend jaar al, mijn eerste echte grote speelfilm kan gaan realiseren.”

Omdat, zo legt Drenthe uit, producenten op de eilanden minder werkervaring hebben kunnen opbouwen, vind hij het waardevol dat het Filmfonds projecten en makers uit de CAS-eilanden ook op andere vlakken actief is gaan ondersteunen. "Tijdens de door het Fonds georganiseerde, online educatie workshops ontdekte ik hoeveel collega's met soortgelijke ambities rondlopen. In Nederland leer je je eerste collega's al op de Filmacademie kennen, waarmee je later allianties sluit en gezamenlijk projecten indient. Ik hoop dat er uit deze sessies met het Fonds eveneens meer lokale samenwerking ontstaat, ook met niet-CAS-eilanden zoals de Dominicaanse Republiek."

De overgang van uitvoerend naar zelfstandig producent is 'een verschil van dag en nacht', zo ervaart Drenthe: "Ik vind het ontzettend leuk om op de set te staan, maar als producent moet je een bepaalde afstand houden. Dat zal denk ik het moeilijkst worden. Je moet mensen aansturen en hen tegelijkertijd de vrijheid geven om hun eigen artistieke keuzes te maken -zolang dat langs de lijnen gaat die je gezamenlijk hebt bepaald. Ik moet niet 's morgens óók om 5 uur al samen met de locatiemanager klaar willen staan om de tent en de tafels en stoelen op de zetten, omdat ik wil dat de crew een goede start maakt. Juist omdat ik weet hoe belangrijk dat is. Ik zal dus moeten leren me minder met de uitvoering te bemoeien."

We hebben hier inmiddels steeds beter opgeleide mensen en kunnen vaker zelf crewleden leveren.

Hoewel hij zelf de nodige inhoudelijke vakkennis heeft, waardeert Drenthe de ondersteuning. Vooral ook voor lokale collega's die minder ervaring hebben: "Het Fonds denkt mee en vraagt wat we hier daadwerkelijk nodig hebben. Er wordt meegedacht over budgetbewaking en wat de valkuilen zijn. Je ziet dat het Fonds veel tijd en geld investeert om producenten op de eilanden op niveau te krijgen."

Hij heeft veel vertrouwen in de ontwikkeling van de filmsector op Curaçao, vertelt hij vanaf de set van een Nederlandse commercial die hij filmt tijdens het moment van spreken. "Het is altijd leuk om aan de Nederlandse crew te laten zien wat er de afgelopen 15 jaar is gebeurd op het eiland. We hebben hier inmiddels steeds beter opgeleide mensen en kunnen vaker zelf crewleden leveren. Daardoor wordt het voor Nederlandse producenten steeds aantrekkelijker om hier te draaien." ♦

Samen in het buitenland

Netherlands Film Commission

De Netherlands Film Commission promoot, in lijn met het Filmfondsbeleid, de Nederlandse filmcultuur en financiële regelingen van het Filmfonds in het buitenland en legt verbinding voor het coproduceren met Nederlandse producenten. Film Commissioner Bas van der Ree brengt internationale producenten daarvoor in contact met Nederlandse (co-)producenten of locatiescouts, of nodigt hen uit voor een doelgericht research- en netwerkbezoek aan Nederland. Van der Ree's werkzaamheden vonden in 2021 veelal online plaats: "Ik nam deel aan zoveel mogelijk online productiemarkten en kon zodoende projecten intensiever en kwalitatiever monitoren en deze adequater van een follow-up voorzien." Dit jaar zijn via het Exploration Programme van de Film Commission de producenten van o.a. van *JEDBURGH* (Heyday Films/VK) en *Lima616* (Veridian 3 Films/lerland) succesvol gekoppeld aan Nederlandse partners die hierdoor de mogelijkheid krijgen creatief in het project te participeren en (deels) in Nederland in productie te gaan.

www.filmcommissie.nl

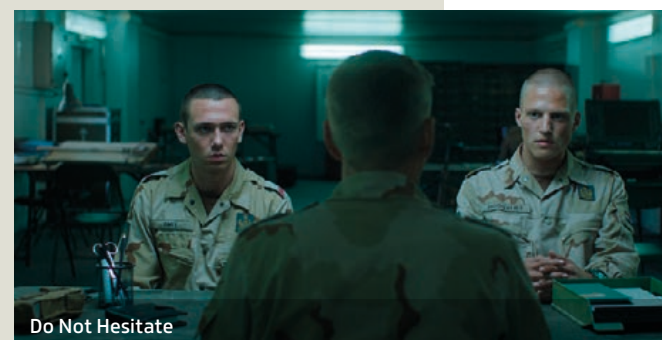
SEE NL

SEE NL, de samenwerking tussen Eye International en het Filmfonds, zet zich in voor de internationale promotie van de Nederlandse filmcultuur. Hoofd International Ilse Ronteltap: "De positie van SEE NL in het internationale landschap is in 2021 verstevigd. De gedrukte Engelstalige kwartaalpublicatie is begin dit jaar vervangen door een veel uitgebreider online platform: SEE-NL.COM. Hierop kunnen Nederlandse producenten hun films en metadata plaatsen en hebben internationale programmeurs, sales agents, journalisten en distributeurs toegang tot een beveiligde viewing room. Uiteraard wordt het platform ook gebruikt voor promotie door nieuws, contactgegevens en achtergrondinfo over de Nederlandse filmsector te delen."

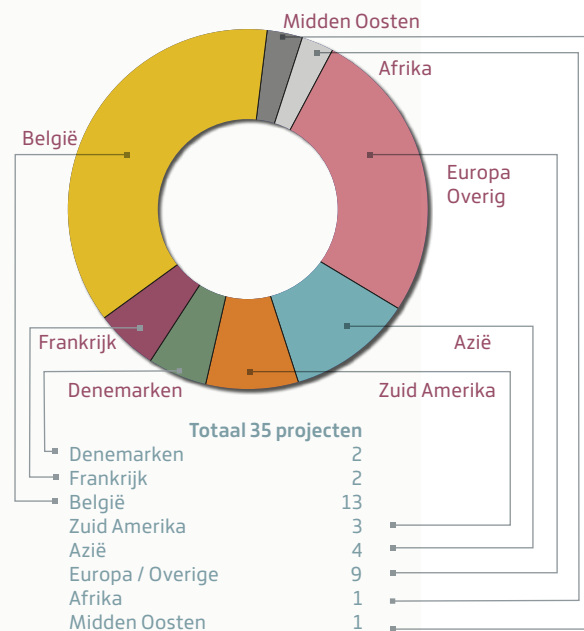
Diverse door SEE NL gepromote Nederlandse films werden geselecteerd voor internationale festivals, zoals *Three Minutes – a Lengthening*, van Bianca Stigter, die zijn wereldpremière beleefde in Venetië en ook te zien was in Toronto, *Do not Hesitate*, van Shariff Korver, die geselecteerd werd voor de competitie van Tribeca, en *No Hay Camino*, van Hedy Honigman, die draaide op Hot Docs Film Festival en Dokfest. Ook minoritaire coproducties gooiden hoge ogen: *Druk*, van Thomas Vinterberg, werd verkozen tot Best International Feature bij de Oscars en *Quo vadis, Aida?*, van Jasmila Žbanić, werd onderscheiden met de European Film Award voor beste film..

Aan de andere kant van de wereld organiseerde SEE NL i.s.m. het Erasmus Huis in Jakarta (Indonesië) een groot aantal familie-filmvertoningen, in samenhang met de beleidslijn van de komende jaren om de banden met Indonesië te versterken.

www.see-nl.com

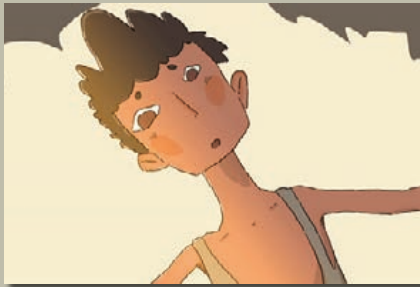
Hoofdlanden minoritaire co-producties 2021

Berlinale

Anney

Clermont Ferrand

Toronto

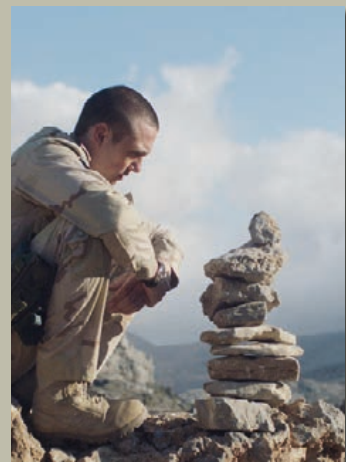
Cannes

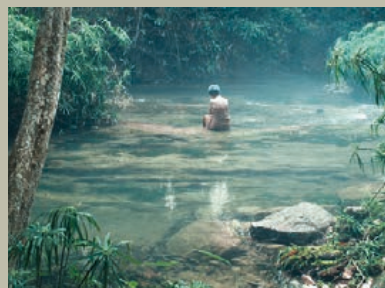
Locarno

Tribeca

Venetië

Festival selecties*

Berlinale

Easter Eggs
Seeds of Deceit
Lost on Arrival

Nicolas Keppens
Miriam Guttman
PolakVanBekum

Anney

Ainbo: spirit of the Amazon
Coppelia
Easter Eggs
Ink
Morning Grass
Away From Home "Rob"
See Me

Jose Zelada, Richard Claus
Jeff Tudor, Steven de Beul & Ben Tesseur
Nicolas Keppens
Joost van den Bosch & Erik Verkerk
Alina Milkina
Sophia Twigt
Patty Stenger & Yvonne Kroese

Clermont Ferrand

Baba
Ink
Mind my Mind

Sarah Blok & Lisa Konno
Joost van den Bosch & Erik Verkerk
Floor Adams

Cannes

Benedetta
Feathers
I Am So Sorry
Where is Anne Frank

Paul Verhoeven
Omar El Zohairy
Zhao Liang
Ari Folman

Locarno

In Flow of Words
After a room
A Thousand Fires

Eliane Esther Bots
Naomi Pacifique
Saeed Taji Farouky

Toronto

Huda's Salon
Nr. 10
Three Minutes - A Lengthening

Hany Abu-Assad
Alex van Warmerdam
Bianca Stigter

Tribeca

Do Not Hesitate

Shariff Korver

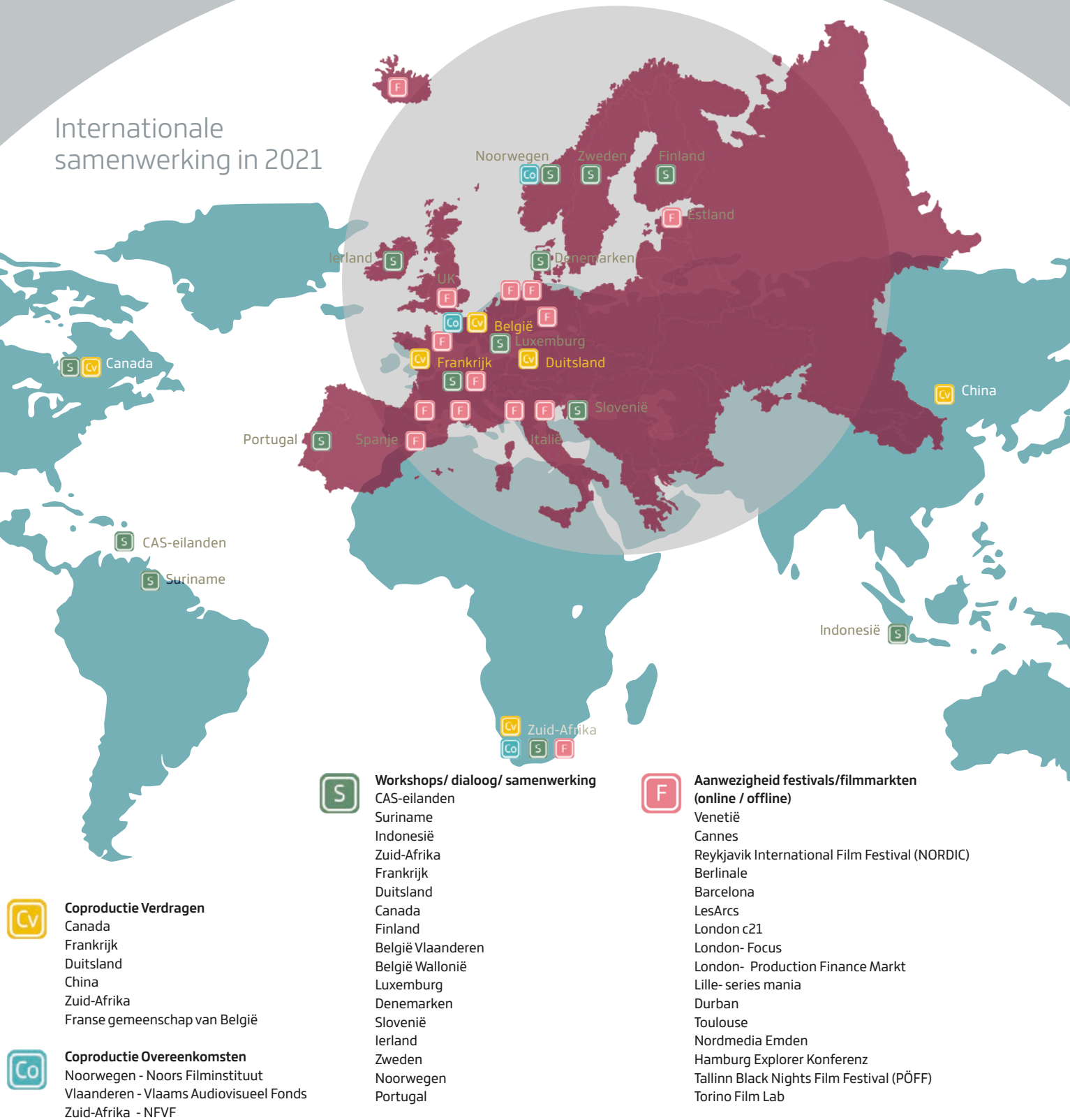
Venetië

Angels of Amsterdam
Anatomy of Time
Sad Film
Three Minutes - A Lengthening

Anna Abrahams en Avinash Changa
Jakrawel Nilthamrong
Vasili (pseudoniem)
Bianca Stigter

* Dit is een selectie van films die in 2021 geselecteerd werden voor diverse filmfestivals. Voor het totaaloverzicht van de selecties en prijzen, zie: Film Facts & Figures of the Netherlands. Bron: SEE NL

Internationale samenwerking in 2021

Vanwege de coronapandemie was er dit jaar extra veel aandacht voor het versterken van een gezonde en ondernemende onafhankelijke productiesector in Nederland.

6 Professionalisering

Professionalisering raakt aan veel onderwerpen en overlapt ten dele met de arbeidsmarktknelpunten, zoals het vergroten van het verdienvermogen, het verbeteren van de inkomenszekerheid en het versterken van de economische circulariteit in de keten. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de sector zelf. Dat neemt niet weg dat het Filmfonds ter ondersteuning gericht activiteiten kan ondersteunen. We richten ons daarbij nadrukkelijk op filmprofessionals. Om dat te accentueren hebben we professionaliteit op meerdere plekken in het reglement extra benadrukt. Daarbij wordt ook toegelicht dat een filmproductie tot stand komt in de onafhankelijke productiesector en dus niet in opdracht van een -internationaal opererend- mediabedrijf.

Gerichte stimuleringsmaatregelen

We hebben dit jaar extra ingezet op het ondersteunen van initiatieven in de filmsector zelf die de professionalisering en organisatie van de filmindustrie in het snel veranderende medialandschap verder verbeteren. Zo zijn alle activiteiten van de nieuwe ontwikkelinstelling FilmForward voortgezet. FilmForward zet zich als netwerkinstelling en expertisecentrum in de Nederlandse film- en av-sector in om bestaande talent- en skillsprogramma's te versterken, te innoveren en de sector diverser en inclusiever te maken. Ook

konden de nationale filmconferentie en de DAFF rekenen op steun en zijn de mogelijkheden voor ateliers, broedplaatsen en training uitgebreid. Het uiteindelijke doel is om de bedrijfstak zo vitaal mogelijk te houden en professionele aansluiting te houden op een zo hoog mogelijk internationaal niveau.

Continuïteit

Waar mogelijk hebben we de continuïteit in de werkwijze van producenten vergroot en getracht het ondernemerschap te versterken, van zowel de driehoek van producenten, regisseurs en scenaristen als andere professionals in de keten. Zo konden met tijdelijke steunmaatregelen extra projecten gefinancierd worden en is de pilot voor high-end TV-series via de Film Production Incentive met een jaar verlengd. Om de voortgang van producties te garanderen en de risico's voor ondernemers en zelfstandigen te verkleinen, zijn de Garantierегeling Pandemie en de financiële dekking van meerkosten voor 'corona-proof' draaien gecontinueerd. Ook de reeds bestaande mogelijkheden voor producenten om via slatefunding voor scenario-ontwikkeling en de revolverende fondsbijdragen meer vrijheid en zekerheid in het maakproces te creëren zijn voortgezet. »

Ondernemerschap en circulariteit in de keten

Maar er is meer nodig. In de sterk geïnternationaliseerde en competitieve markt staan budgetten en plannings voortdurend onder druk en zijn de mogelijkheden om vrij te ondernemen beperkt. Afgezien van hogere fondsbijdragen voor realisering in de verschillende categorieën, maakten we ons hard voor evenwichtige begrotingen en meer investeringen vanuit de markt. Daarvoor is dit jaar de ontwikkelruimte in de verschillende fasen vergroot zodat producenten beter invulling kunnen geven aan cultureel ondernemerschap en het uitdenken van nieuwe verdienmodellen. In lijn met het regeringsbeleid werden ook de reeds van toepassing zijnde Fair Practice Code en Governance Code Cultuur nadrukkelijker opgenomen als onderdeel van de subsidieverstrekking. We vragen aanvragers deze werkwijzen te onderschrijven en er bij de uitvoering van hun werkzaamheden naar te handelen.

Daarnaast voerden we op nationaal en internationaal niveau intensief overleg met stakeholders om transparantie en economische circulariteit in de keten te versterken, bijvoorbeeld in de vorm van een investeringsverplichting en/of heffing voor de filmsector. De achterliggende gedachte daarbij is dat door het verdienvermogen van de sector als geheel te bevorderen, er betere condities voor de arbeidsmarktpositie van professionals worden gecreëerd. Ook hebben we, samen met de andere rijkscultuurfondsen, de steun aan Mores.online voortgezet, het meldpunt ongewenste

omgangsvormen van de Nederlandse culturele en creatieve sector, met de verwachting dat hiervoor structurele overheidssteun komt.

Verduurzaming van de filmsector

Het is inmiddels wel duidelijk dat verduurzaming een van de grote maatschappelijke thema's is waar ook de filmsector zich toe zal moeten houden. De aftrap van de Europese Green Deal, voorafgegaan door het Klimaatakkoord in Nederland, gaf de urgentie aan om tot een Co₂ neutraal Europa in 2050 te komen. Het besef dat ook de filmindustrie een bijdrage aan de klimaatdoelen moet leveren is inmiddels gemeengoed. In Nederland zijn in de afgelopen jaren duurzaamheidspilots ingezet en onderzoeken gestart, maar implementatie vereist aanpassing van protocollen, werkwijzen, innovatie en brede acceptatie onder makers, producenten en distributeurs. Daarom hebben we in 2021 ons overleg met een brede waaier aan organisaties en belangenverenigingen geïntensiveerd met als doel verduurzaming in de filmsector te stimuleren. Daarnaast continueerden we onze ondersteuning van stichting Green Film Making en financierden we het pilot-onderzoek van de Universiteit van Utrecht naar de effectiviteit van eco-managers op de filmset. We zullen de uitkomsten hiervan, verwacht in de loop van 2022, samen met inzichten en 'best practices' uit de internationale context, gebruiken om een duurzaamheidsstrategie voor onze regelingen en eigen organisatie te formuleren. ♦

George van Breemen,
zakelijk directeur

Interview

“Duurzaam filmen heeft de toekomst”

Duurzaamheid staat steeds hoger op de agenda, ook bij het Filmfonds. Daarom werd in samenwerking met ecoconsultant **Els Rientjes** en de Universiteit van Utrecht een pilot voor duurzamer werken op de set opgestart. Ook **Tobias Wilbrink** werd daar als ecomanager bij betrokken. Tot teleurstelling van alle partijen werd 2021 nog niet hét jaar van de verduurzaming in de filmsector in tijden van strenge coronaprotocollen. Maar er gloort licht.

“Dwingend beleid blijkt te werken”

Al jaren zet Els Rientjes zich met haar stichting Green Film Making in voor meer duurzaamheid in het filmproductieproces. Sinds een jaar of zeven ook met steun van onder meer het Filmfonds. Rientjes adviseert en traint individuele producties, omroepen en bedrijven met haar kennis over verduurzamen. De komst van corona hield haar niet tegen. Rientjes: “Ik heb me er actief mee beziggehouden in de hoop dat beide werkwijzen – veilig coronavrij én duurzaam – verenigbaar waren. Dat is helaas niet gelukt in 2021. Toch merk je aan alles dat zowel de regering als individuele bedrijven in willen zetten op duurzaamheid. Soms is het de wet van de remmende voorsprong. Dwingend beleid blijkt te werken. Kijk naar het COVID-protocol: binnen de kortste keren ging de hele branche om. Ik vertrouw erop dat zo iets ook met een duurzaamheidsprotocol lukt. Door mijn eerdere werk als TV- en filmproducent weet ik als geen ander onder welke druk mensen staan om alles op tijd, veilig en binnen een budget te produceren.” Rientjes hoopt dat het Filmfonds wil helpen producenten te ondersteunen in de ‘duurzaamheidsinhaalslag’, liefst al in de

ontwikkelingsfase. Rientjes: “Ik zou daar als ecoconsultant graag vroeg bij betrokken zijn. Dan kan ik samen met de producent, regisseur en heads of department hun project doorlichten op punten die verduurzaming nodig hebben en ze voeden met nieuwe research en nieuwe technieken. Dan heb ik het over zaken als energie, communicatie en gebruikte materialen. Of over het uitzoeken van afval scheiding in een ander land, het geven van workshops, het updaten van een vraagbaak als Green Film Making en de Filmoogstkaart, waar in één oogopslag te zien is waar je als filmproductie in Nederland duurzame energie kan inhuren. Als er iets meer geld beschikbaar is, kan ik producenten in een vroeg stadium helpen met de meest duurzame keuzes, maar óók met de meest efficiënte en financieel voordelige. Ik zou daarna overdracht kunnen geven aan ecomanagers, zodat zij dat in de praktijk op de set kunnen begeleiden.” Rientjes beseft dat nieuwe gewoontes aanleren tijd kost, daarom heeft ze eveneens hoop gevestigd op de opleidingen: je kan beter zo vroeg mogelijk leren duurzame productiekeuzes te maken. ♦

“Ik kom gelukkig veel groene harten tegen”

Ecomanager Tobias Wilbrink zag ook hoe in 2021 het COVID-protocol duurzamer werken op de langere baan schoof: “Veel van de keuzes die je als ecomanager voorstaat, staan eigenlijk diametraal tegenover de regels ter bestrijding van corona. Alleen al als je kijkt naar catering: lunch op plastic wegwerpborden, reizen in aparte auto's – dat is niet wat je wil in het kader van duurzaamheid. Het is mooi om te zien dat veel producenten dat ook liever anders zien. Ik kom gelukkig veel groene harten tegen.” Tobias Wilbrink is schatplichtig aan Rientjes, zo vertelt hij: “Els is hier al jaren mee bezig, lang voor de rest van Nederland klaar was voor een omschakeling.” Wilbrink is eveneens betrokken bij het onderzoek van de Universiteit van Utrecht, waarbij de trajecten van ecomanagers en ecoconsultants met elkaar worden vergeleken. “We onderzoeken welke twee van die trajecten uiteindelijk beter aanslaat en meer CO₂-uitstoot verkleint. Als ecomanager op de set richt ik me op de praktijk, al sta ik er niet letterlijk elke dag. Het zou goed zijn als er snel grote beslissingen worden gemaakt die systemische veranderingen teweeg gaan brengen.

Ik vind het daarom fijn dat we nu wetenschappelijke data verzamelen waar beleidsmakers mee aan de slag kunnen. Ik hoop in ieder geval dat het Filmfonds aanvullende eisen zal gaan stellen aan hun subsidieverstrekking. Bijvoorbeeld zoals België dat al doet: de laatste 10% subsidie wordt daar alleen verstrekt op het moment dat er een CO₂-calculator is ingevuld. Of kijken naar Denemarken; daar stimuleren ze producenten en makers met de mogelijkheid om hun film als duurzaam te certificeren. Ook zijn er genoeg beroepsverenigingen en beroepsgroepen waarmee het Filmfonds in gesprek kan gaan om draagvlak te creëren. Of ik kan me voorstellen dat het Filmfonds workshopdagen gaat organiseren waarbij ze met producenten in gesprek gaan over duurzaamheid. Op die manier zou het eigenlijk moeten gaan; zowel top-down als bottom-up. Want ik draag de Nederlandse film een warm hart toe, maar onze planeet misschien nog wel meer.” ♦

Slatefunding

Nederlandse productiemaatschappijen kunnen op basis van eerder geproduceerde speelfilms en documentaires slatefunding aanvragen voor scenario-ontwikkeling en de artistieke ontwikkeling van een pakket van tenminste drie filmplannen.

Iwana Chronis, Hoofd Selective Funding: “Daarvoor moet de producent in kwestie gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag op continue basis speelfilms of documentaires geproduceerd hebben. Daarnaast eisen we aantoonbare ervaring op het vlak van majoritaire en minoritaire Nederlandse, internationale coproductie en het begeleiden van zowel beginnend als ervaren talent. Omdat de slate voor een periode van twee jaar beschikbaar wordt gesteld, krijgt de producent een zekere mate van continuïteit geboden maar daarnaast ook veel vrijheid. Tegelijkertijd komt er meer verantwoordelijkheid bij de producent terecht: we zitten er als Fonds in die periode niet meer tussen. We willen hiermee het zwaartepunt van ondersteuning ook wat meer verleggen naar de ontwikkelaar.” In 2021 hebben twee productiemaatschappijen (Kaap Holland en Lemming) een slate voor speelfilm gekregen en een productiehuis (Pieter van Huystee) een slate voor documentaire.

Piece of My Heart

Productie-coach

Absaline Hehakaya,

Projectmanager Selective Funding: “Dit jaar was het voor het eerst mogelijk om onder de regeling Filmfonds Shorts een aanvullende bijdrage voor een productiecoach aan te vragen. Deze mogelijkheid is nadrukkelijk opengesteld voor beginnende producenten. Het realiseren van een korte film is voor hen een uitgelezen kans om meters te maken. Maar wie voor het eerst zelfstandig een korte film produceert kan vragen hebben over begrotingen, of over de haalbaarheid van de productie. Daarom besloten we dat beginnende producenten vanaf eind 2021 binnen de regeling Filmfonds Shorts een extra bedrag van €2.500 kunnen aanvragen voor een productiecoach, die ze overigens zelf aandragen. Deze professional gaat vervolgens meedraaien in het traject, als ruggensteun voor de beginnende producent tijdens zijn of haar productieproces. De eerste toekenningen verwachten we in 2022.”

Grensverleggend experiment moet niet alleen ondersteund maar ook herkend worden. Daar lag voor het Filmfonds een belangrijke opdracht.

Vernieuwing

Binnen de afdeling Selective Funding houdt het Filmfonds overzicht op vernieuwing in de sector en op de doorstroming van talent. Maar we kijken ook hoe het Fonds beter toegankelijk kan worden gemaakt voor nieuwe makers en hoe ruimte gecreëerd kan worden voor al gevestigde makers om hun signatuur te kunnen blijven ontwikkelen. Vernieuwing zit 'm daarbij in eerste instantie in het opzoeken van grenzen van de cinematografie en het experimenteren met vorm, stijl en vertelling. Experiment benaderen we daarbij niet alleen als categorie of specifiek genre. Het gaat wat ons betreft om het stimuleren van een onderzoekende experimenteerdrijf.

Onderzoek& Experiment

Daarom hebben we dit jaar vanuit het reguliere budget weer veel mogelijkheden geboden voor onderzoek en experiment (O&E) in zowel de ontwikkelings-, realiserings-, en afwerkingsfase als binnen internationale minoritaire co-producties. Maar ook via de regeling De Verbeelding die, in samenwerking met het Mondriaan Fonds, beeldend kunstenaars de mogelijkheid biedt een speelfilm te ontwikkelen en te realiseren. In het kader van het tweede coronasteunpakket werd daarnaast De Korte Verbeelding opgetuigd, voor kunstenaars die een korte of mid-length film wilden maken op het grensgebied van beeldende kunst en film. Dat was een enorm succes. Omdat deze makers zo interdisciplinair zijn, zoeken ze sowieso al grenzen op qua vorm en stijl. Datzelfde probeerden we ook te stimuleren via onze Low Budget-regeling: misschien wel de meest avontuurlijke die we hebben. Hier kan de afstand tussen concept en realisering kort en onorthodox zijn zolang het project door het hele artistieke team gedragen wordt. In de regeling Immerse\Interact, een samenwerking met

het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, wordt vernieuwing juist gezocht in technologie. Denk aan VR, interactiviteit of andere installaties of theatrale vormen waarbinnen cinema een plek kan vinden in de beleving. Ook binnen andere steunmaatregelen hebben we gekeken naar hoe we vernieuwing zoveel mogelijk konden faciliteren. Zo zijn er bijv. bij Music Mayday bijzonder aansprekende projecten ondersteund, zoals de unieke musical *Diep in de nacht*, van Isis Cabolet i.s.m. artiest Merol; of *Canceled*, van Teemong i.s.m. rapper Fresku; of *Black Beethoven*, van muziekvideoregisseur Bear Damen. Dat zijn vernieuwende projecten van makers die we voorheen niet wisten te bereiken.

Vernieuwing herkennen en beoordelen

Om vernieuwing te kunnen beoordelen is brede expertise nodig. Bij zowel de uitbreiding van het consultantenteam als voor de O&E commissies hebben we daarom gezocht naar experts met een genre-overstijgende professionele achtergrond. Heel belangrijk wanneer projecten en werkwijzen die meer hybride en platformafhankelijk zijn op hun kwaliteit beoordeeld moeten worden. Zo zijn voor de steunmaatregel Cypher Cinema, het tailor-made ontwikkel- en realiseringstraject voor autodidacte makers, commissieleden en scouts aangetrokken die in staat waren om ook ander type werk op waarde te schatten. Bij deze regeling mochten aanvragers immers ook plannen indienen die op een niet-traditionele manier waren geschreven. Of op basis van een voor ons afwijkende ervaring, bijvoorbeeld met muziekvideo's of commercieel werk. Dat hele proces is ook voor ons als Fonds een enorme verrijking geweest. ♦

Absaline Hehakaya,
Projectmanager Selective Funding

De Openbaring

Onderzoek & Experiment

De regeling Onderzoek & Experiment ondersteunt de ontwikkeling van interdisciplinaire en grensverleggende filmprojecten op experimenteel, technisch en/of kunstzinnig vlak: de 'haute couture'-film die bijdraagt aan creatieve en technische vernieuwing van cinema. Bijzonder is daarnaast de laagdrempeligheid en toegankelijkheid van deze regeling: makers kunnen tot €50.000,- zonder producent aanvragen. Sinds 2021 worden ingediende projecten niet meer behandeld door één op het aanvraagloket gespecialiseerde consulent, maar door meerdere consulenten met diverse en interdisciplinaire achtergronden waardoor de artistieke van ingediende projecten vanuit een breder perspectief

kan worden beoordeeld. *Three Minutes, a Lengthening* (Bianca Stichter) werd in 2015 ondersteund met een O&E-Realiseringsbijdrage. In de film, die in 2021 in première ging in op het prestigieuze filmfestival van Venetië en daarna onder meer op IDFA draaide, wordt via een diepgravend beeldonderzoek van een amateursfilm uit 1938 het tragische lot van de inwoners van een Joods dorpje in Polen ontrafeld. Een ander voorbeeld is recenter: in 2021 kreeg filmmaker en fotograaf Noël Loozen een scenario-ontwikkelingsbijdrage vanuit O&E voor zijn documentaire *Baas reconstructing Baas*. Hierin zal auteur-designer Maarten Baas met behulp van acteurs en theaterdecors zijn eigen leven recreëren.

Baas reconstructing Baas

Low Budget

Deze avontuurlijke Filmfonds-regeling is ontwikkeld voor teams die een filmproductie van tenminste 60 minuten willen maken, met een lowbudget-aanpak. Vernieuwing is bij deze regeling een voorwaarde. Daarnaast moet het project buiten de geijkte kaders van speelfilmfinanciering gerealiseerd worden waarbij het productiebudget geen vertrekpunt, maar een wezenlijk onderdeel van het filmplan is. Dit verkorte traject dwingt makers tot intuïtieve keuzes, wat creatief gezien vaak hele interessante dingen oplevert. Sinds 2021 wordt er ook extra gelet op het productionele deel van het low budget-traject. Een specifiek low budget concept vereist immers ook een aangepaste en vaak creatieve manier van budgetteren en produceren.

In 2021 konden na toekenning van een Low Budget-realiseringsbijdrage de volgende projecten worden gestart: *De Openbaring*, van Chris W. Mitchell (Stichting Film Events), een speelfilm waarin een man tijdens de eerste coronalockdown in de ban raakt van een complottheoreticus; met *Pijn*, van Guido Coppis (The Rogues), over zelfdestructieve man die een complexe band met een vrouw aangaat en *Forget All You Know (About Aliens)*, van Mirella Muroli (Serious Film), een magisch-realistische speelfilm waarin een 12-jarig zwart meisje een parallelle wereld ontdekt en *Witte Flits*, van Laura Hermanides (Family Affair Films B.V.), over een moeder en een zoon die door ondraaglijk psychische lijden besluit tot euthanasie.

Bloemlezing van vernieuwing: *Pijn* [Guido Coppisi], *Call me Agnes* [Daniel Donato], *Diep in de Nacht* [Iris Cabolet], *Dwaalgest* [Coen Eigenraam & Jeroen van 't Hullenaar],
House of Broken Hearts [Aisha Madu], *Funkele* [Nicole Jachmann], *Silent Heat* [Lucienne Verrier], *Drijfvermogen* [Ivan Barbosa], *Liminal Space* [Wout Malestein], *Next Space*
Rebels [Floris Kaayk], *Three Minutes – A Lengthening* [Bianca Stijger], *Viekkeloos* [Emma Branderhorst], *Sompen* [Thomas Bos], *Symbiosis* [Marcel van Brakel]

8

Het Filmfonds maakte extra budget vrij voor distributeurs en vertoners en bevorderde daarmee de zichtbaarheid van de Nederlandse film

Zichtbaarheid

Producties zijn niet gemaakt voor de plank

Tijdens het eerste jaar van de pandemie hebben we veel steunmaatregelen ingezet om de ontwikkeling en productie van Nederlandse films op niveau te houden. Daarmee hielden we dat deel van de keten aan de gang. Maar voor al deze projecten bleek het een extra uitdaging om in deze moeilijke tijden een publiek te vinden. Het was daarom van belang om de cirkel rond te maken en ook het laatste deel van de keten, de distributeurs en vertoners, aanvullend te ondersteunen in de uitbreng van de Fondsgesteunde films. Al deze projecten waren immers niet geproduceerd om op de plank te blijven liggen.

Extra ondersteuning voor distributie en vertoning

Om de zichtbaarheid van Nederlands talent en hun films op het witte doek te vergroten en de filmketen in zijn geheel te ondersteunen, konden distributeurs van Fondsgesteunde films die vlak voor een lockdown werden uitgebracht, of waarvan de release in de start van een lockdown gepland stond, een extra distributiebijdrage aanvragen voor een hernieuwde uitbreng. Daarnaast hebben we eind mei 2021 de Full Circle regeling gestart. Distributeurs konden

met de Full Circle Distributieregeling voor Nederlandse speelfilms, lange animatiefilms en documentaires die eerder al een bijdrage van het Fonds ontvingen, een vergrote steunbijdrage voor distributie aanvragen. Met de Full Circle Vertoningsregeling konden bioscopen en filmtheaters een vertoningsbijdrage aanvragen van maximaal €1 per betalende theaterbezoeker aan een Nederlandse door het Filmfonds gesteunde film.

Bijzondere distributiebijdragen

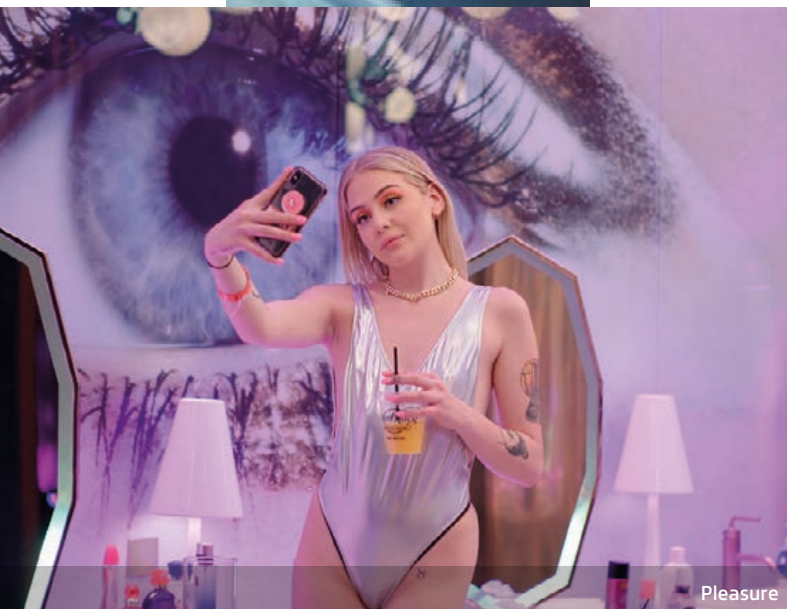
Vanuit de reguliere distributieregelingen hebben distributeurs ook in 2021 een aanvraag kunnen indienen ter ondersteuning van de uitbreng van buitenlandse kwalitatieve kinder- of jeugdfilm. Daarnaast hebben we dit jaar maar liefst 10 aanvragen toegekend voor een bijzondere distributiebijdrage; waaronder een onderzoek naar de verkenning van kleinschalige filmhuizen in Nederland, een Film-van-de-Maand actie door de mainstream bioscopen en een ondersteuning voor Pepr, een online streamingplatform voor films van zwarte makers en verhalen uit de Afrikaanse diaspora. ♦

Cynthia Ophorst, Projectmanager
Marketing & Distributie

Aantal bioscopen en theaters 2021

68 concernbioscopen
 89 onafhankelijke bioscopen
 46 grote filmtheaters
 65 kleine filmtheaters en
 3 reisbioscopen
 aantal doeken: 1.027
 aantal stoelen: 154.017

Bron: NVBF, januari 2022

Projectsubsidie internationale art-house uitgebreid

Door de beperkingen van de coronamaatregelen en de voortdurende sluiting van de bioscopen was het voor Nederlandse distributeurs erg risicovol om kwetsbare buitenlandse arthouse producties in de Nederlandse filmtheaters en bioscopen uit te brengen. Om distributeurs, ook diegenen die nauwelijks Nederlandse films uitbrengen, enigszins tegemoet te komen, hebben we de projectsubsidies voor de bioscoop-uitbreng in Nederland van een buitenlandse arthouse film of documentaire dit jaar uitgebreid. Voorwaarde bleef wel dat die productie geselecteerd moest zijn geweest op een internationaal filmfestival.

Online dashboards van het IFFR, NFF, Cinekid en IDFA

Na het uitbreken van de coronacrisis werden de vier Nederlandse BiS filmfestivals IFFR, NFF, Cinekid en IDFA gedwongen zich voor te bereiden op edities waarbij de festivals live en/of online te bezoeken zouden moeten zijn. Om dit zo snel en efficiënt mogelijk vorm te geven, hebben de festivals besloten gezamenlijk en gesteund door het Filmfonds een dashboard te ontwikkelen. Het dashboard is uniek en speciaal voor de Nederlandse festivals ontwikkeld en kan worden gekoppeld aan hun websites en kaartverkoop. Op deze manier is het mogelijk verschillende festivalonderdelen, zoals filmvertoningen met inleidingen en Q&A's, pitches, one-on-one meetings, debatten en masterclasses te tonen in een beveiligde, online omgeving. De ontwikkeling leidde tot een nieuwe, vruchtbare én duurzame samenwerking tussen de festivals, want samen is er meer bereikt dan wanneer ieder festival het op zichzelf had moeten oplossen. Bovendien konden andere festivals, zoals het Movies that Matter Festival, daarna ook gebruikmaken van de ontwikkelde technologie.

Full Circle

Vertoningsregeling

Jacques Hoendervangers,

Algemeen Directeur Pathé Theaters

Hoe heeft de Full Circle Vertoningsregeling Pathé geholpen?

“Heel goed. We kiezen altijd al heel bewust voor Nederlandse titels. Enerzijds zien we dat als onze morele plicht, maar het trekt ook een ander publiek aan. Dus je kunt er heel goed mee differentiëren ten opzichte van bijvoorbeeld de grote blockbusters. De timing van de Vertoningsregeling was perfect. Veel films die tijdens de eerste lockdown waren uitgesteld, kwamen na de tweede lockdown vrij. Dan kun je natuurlijk direct de grootste titel pakken, maar wij hebben per titel een rendementsberekening gemaakt en daar bleek uit dat de Vertoningsregeling het verschil maakte. Hierdoor hebben we de Nederlandse titels vaak voorrang kunnen geven. Achteraf zien we terug dat deze titels het bovenverwachting goed gedaan hebben en dat ze de fair share hebben overstegen.”

Wat heeft de vertoningsregeling volgens jou voor de Nederlandse film gedaan tijdens de pandemie?

“Doordat een paar distributeurs hun nek uitstaken, bestond een groot deel van de vertoningen uit Nederlandse films na de eerste lockdown. De regeling bestond toen nog niet. En omdat na de tweede lockdown ook de buitenlandse titels weer vrijkwamen, ontstond het risico dat de Nederlandse titels ondergesneeuwd zouden raken. De Vertoningsregeling kwam dan ook als geroepen. En ik denk, los van de timing, dat de regeling het verschil maakt zodat je de Nederlandse titel een grotere zaal of een beter tijdstip kunt geven of vaker kunt programmeren. We zien dat het voor ons werkt, dus ik ben er heel blij mee.”

Pien Houthoff, Directeur-bestuurder LUX Nijmegen en bestuurslid van het Nederlands

Filmtheater Overleg (NFO)

Hoe heb je de rol van het Filmfonds ervaren tijdens de coronacrisis als het aankwam op zichtbaarheid?

“Er is veel aandacht voor de makers geweest, maar het is belangrijk dat de focus op de hele keten blijft en daar is de Full Circle Vertoningsregeling een mooi voorbeeld van. Een belangrijke regeling, anders wordt een film wel gemaakt, maar zijn er straks niet meer de juiste plekken om deze weg te zetten.”

Wat heeft de inzet van de vertoningsregeling LUX Nijmegen/de Nederlandse Filmtheaters opgeleverd?

“Bij LUX vertonen wij al veel Nederlandse films en het is niet zo dat we dat door de regeling breder zijn gaan doen, want dat gebeurt ook al volop bij de andere

filmtheaters. Het gaf vooral de ruimte om er extra aandacht aan te besteden. Er bij stil te staan, te beseffen dat we gezamenlijk een waardering hebben voor de Nederlandse film en die op deze manier met z'n allen omarmen.

De Vertoningsregeling heeft vooral het gesprek binnen de sector gestimuleerd, onder de vertoners en distributeurs. Het gesprek over de totale range van vertoningen van de Nederlandse films. Hoe kunnen we die zichtbaarder maken of voor het Nederlandse publiek waardevoller laten zijn, ook na coronatijd? Dat dat gesprek nu actiever gevoerd wordt is het belangrijkste resultaat en zal ons streven om de Nederlandse film op de juiste plek te krijgen zeker ten goede komen.”

Pim Hermeling, directeur bij filmdistributeur September Film

Hoe heb je de rol van het Filmfonds ervaren tijdens de pandemie als het aankwam op zichtbaarheid?

“Naarmate de bioscopen langer dicht bleven, groeiden de problemen voor de distributeur. Jaarlijks brengen we meer dan 500 nieuwe films uit en de moordende concurrentie had weerslag op de uitbreng van de kwetsbare, maar ook Nederlandse films. Zowel voor exploitanten, producenten als distributeurs heeft het Filmfonds een helpende hand uitgestoken. De Distributieregeling heeft ervoor gezorgd dat distributeurs een hoger prints & advertising budget hadden te besteden om de concurrentie mee aan te gaan. Zo waren we in staat films groter in de markt te zetten en daarnaast publiek weer naar de theaters te trekken. Zonder deze steun was de schade enorm geweest.”

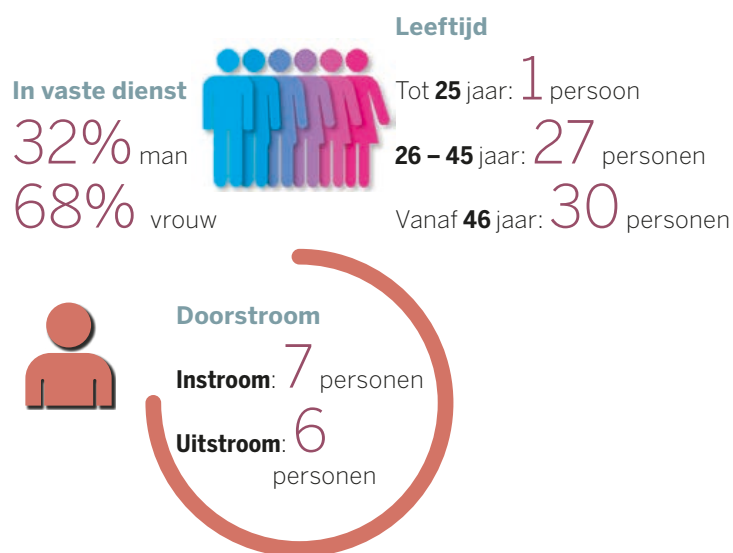
Wat heeft de Distributieregeling gedaan voor de films die jullie het afgelopen jaar hebben uitgebracht?

“Mede door de steun van het Filmfonds hebben veel bedrijven het hoofd boven water kunnen houden. De problemen zijn groot en de invloed van de coronacrisis zullen nog zeker 2 tot 3 jaar zichtbaar zijn. We zullen met elkaar heel hard moeten werken om de schade die ontstaan is weer te boven te komen. De grote uitdaging voor de distributeurs is het managen van de investeringen die gedaan zijn vóór de pandemie. Veel van de films, de betaalde ‘minimum garanties’, zijn een stuk minder waard geworden en zullen in de komende jaren fors afgeschreven moeten worden. Dit komt de winstgevendheid en daarmee de continuïteit van de bedrijven niet ten goede. Dat is iets wat me wel zorgen baart.”

Organisatie

Het aantal FTE gemiddeld over 2021 bedroeg 44,7. Het aantal personeelsleden in dienst van het Fonds was op 31 december 53.

Totaaloverzicht 2021

Bron: Filmfonds (per 31.12.2021)

Vertrokken bij het Fonds in 2021

Signe Zeilich-Jensen, Filmconsulent
jeugdfilm van 2016 - 2021

“Nederland heeft ontzettend originele makers, die op een eigenzinnige, autonome manier omgaan met de wereld van kinderen en hen behandelen als gelijken.”

Suzanne van Voorst, Filmconsulent
Documentaire van 2015 - 2021

“Samenwerking is ook het enige dat ons iets op gaat leveren in dat kwetsbare bestaan van de documentaire sector. Je moet kritisch blijven op elkaar en je blijven verbeteren én anderen dingen blijven gunnen. Dat is waar ik als producent en consulent geprobeerd heb om mijn steentje aan bij te dragen.”

Dorien van de Pas, vanaf 2009 Hoofd
Speelfilm, tot 2021 Hoofd New Screen

“Ik heb in al die jaren goed geleerd om te zien waar de potentie van een maker en een project ligt. En ja, afwijzing is soms lastig. Het is de kunst door transparant en menselijk te zijn, ook moeilijke gesprekken tot een goed einde te brengen.”

Frank Peijnenburg van 2010 tot 2021
in verschillende functies als Artistiek
Intendant, Hoofd Screen NL en
Filmconsulent

“Makers van vandaag zijn steeds beter in staat om naar het héle proces te kijken, te onderkennen op welk niveau ontwikkeling nog nodig is en hoe het zich bijvoorbeeld verhoudt tot het publiek. En dat moet ook wel, want er is een hele grote buitenwereld, vol filmproducties van een steeds hoger niveau.”

Het team achter het Fonds in 2021

Bijlagen

Verslag Raad van Toezicht

Governance structuur

Het Filmfonds heeft een bestuursmodel met een bestuur en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft statutair tot taak toezicht te houden op het beleid en op de algemene gang van zaken.

De RvT en directeur/bestuurder handelen naar de splitsing in verantwoordelijkheden en taken, zoals deze zijn vastgelegd in de Code Cultural Governance.:

De benoeming van de leden van de Raad van Toezicht door de Minister van OCW geldt voor vier jaar. Conform de statuten is een eenmalige herbenoeming voor vier jaar mogelijk. Het dakpansgewijze aan- en aftreedschema en de nevenfuncties van de RvT staan in bijlage 1 op pagina xx.

Per 1 november nam Victor van der Chijs na acht jaar afscheid als RvT-lid, wegens het einde van zijn tweede zittingstermijn en werd Jasper van Hecke benoemd tot nieuw lid van de RvT.

De RvT hanteert een profielschets met aandacht voor aanwezige competenties en diversiteit in de samenstelling van de Raad, die jaarlijks getoetst wordt op actualiteit. De toezichthouders vertegenwoordigen niet alleen een rijke kennis van de (inter) nationale filmsector, maar ook van financiën, juridische zaken en corporate governance. De RvT vormt daarnaast als een stimulerend, adviserend en kritisch klankbord voor de directeur/bestuurder.

Tot slot voert de RvT een jaarlijkse zelfreflectie uit en borgen de leden onafhankelijkheid door belangen in de sector uit te sluiten;

Werkzaamheden 2021

De RvT kwam in 2021 vier keer plenair (digitaal) bijeen. Tijdens de vergaderingen werd een aantal vaste punten geagendeerd, zoals de in- en externe (beleids)ontwikkelingen met mogelijke consequenties voor het veld en de rol van het Fonds, personeel & organisatie, financiën en juridische zaken. Het Audit Comité kwam dit jaar – naast de reguliere vergadering met de accountant – nog driemaal (digitaal) bijeen voor de bespreking van de financiële stand van zaken van het Fonds, alsmede voor het doorlopen van de verschillende procedures en risicoanalyse. Deze vergaderfrequentie wordt in de komende jaren voortgezet.

Aansluitend aan de RvT-vergadering van september vond het – inmiddels jaarlijkse – Strategisch Overleg plaats, waarin de beleidsthema's voor het Fonds op korte en lange termijn werden besproken. Dit keer werd stilgestaan bij de laatste ontwikkelingen betreffende de toekomstige investeringsverplichting c.q. –heffing, en werd er uitgebreid gesproken over beleid van het Fonds ten aanzien van diversiteit en inclusie (zowel voor als achter de camera). De agenda van de RvT-vergaderingen werd ook dit jaar grotendeels bepaald door de impact van COVID, de gevolgen ervan voor de filmsector en de daarmee samenhangende steunmaatregelen die door het Filmfonds werden uitgevoerd.

In het kader van de permanente educatie is de RvT in juni fysiek bij elkaar geweest voor een zeer waardevolle bijeenkomst, waarbij – in aanwezigheid van de directie en de secretaris – diepgaand werd ingegaan op de cultural governance, alsmede op de uitdagingen en dilemma's waarvoor het Filmfonds zich gesteld ziet.

Het Audit Comité (bestaande uit 2 leden) heeft ook dit jaar weer de bevindingen bij de jaarcontrole afzonderlijk met de accountant besproken. Het Juridisch Comité (bestaande uit 1 lid) stemde de wijzigingen in de reglementen af met de directie, voordat deze ter goedkeuring werden geagendeerd in de plenaire RvT-vergadering.

De voorzitter van de RvT voerde samen met een lid, vanuit de rol als werkgever, een jaarlijks functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder. Tevens heeft de voorzitter, samen met een lid het gesprek gevoerd met de vernieuwde Personeelsvertegenwoordiging.

De voorzitter nam daarnaast deel aan het jaarlijks overleg tussen de DG Cultuur en Media en de gezamenlijke voorzitters van de Raden van Toezicht van de rijkscultuurfondsen, waarin o.a. gezamenlijke thema's, raakvlakken en uitdagingen met elkaar werden besproken. En – tot slot – aan het nieuw opgezette driehoeksoverleg per fonds afzonderlijk, met de DG Cultuur en Media, de directeur Media & Creatieve Industrie en de betreffende directeur/bestuurder, waar onderwerpen geagendeerd werden als het functioneren van de ZBO, de financiële positie, arbeidsvoorwaarden en governance.

De Raad van Toezicht spreekt haar waardering en dank uit aan alle medewerkers van het Fonds voor hun niet aflatende inzet in dit wederom opmerkelijke jaar.

Laetitia Griffith, *voorzitter*

Governance & Financiën

Governance

het Filmfonds handelt naar de Governance Code Cultuur en Gedragscode Cultuurfondsen. Vanuit deze Codes wordt toegezien op een transparante en efficiënte werkwijze en goed bestuur van de organisatie. Zo worden onverenigbare nevenfuncties gemeden, beoordelingscommissies zorgvuldig samengesteld en is er een geheimhoudingsplicht van de medewerkers, de directeur/bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht. Ook leggen alle medewerkers van het Filmfonds een eed af. De honorering van de directeur/bestuurder en de zakelijk directeur is in lijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)-publieke sector en met de kaders die voor de Rijkscultuurfondsen zijn gesteld. De aanstellingstermijnen voor de directeur/bestuurder tellen op tot maximaal tien jaar. Ook de aanstellingen van het hoofd en de projectmanager van het selectieve subsidieprogramma voor filmproducties en de filmconsulenten zijn beperkt in duur tot maximaal tien jaar. Sinds 2015 kent het Filmfonds ook een personeelsvertegenwoordiging (PVT). Met de veranderingen binnen de organisatie en de gevolgen die corona heeft gehad voor de eigen medewerkers, wordt de PVT, inmiddels uitgebreid van 3 naar 6 leden, actief betrokken bij de stappen die het Fonds in het kader van personeelsbeleid zet. De PVT heeft een consulterende en adviserende functie en overlegt jaarlijks meermaals met de directeur/bestuurder en zakelijk directeur en eenmaal met een afvaardiging c.q. de voorzitter van de Raad van Toezicht. Met de groei van de organisatie is ook een vaste HR-medewerker aangesteld en zijn HR taken duidelijk gescheiden binnen de organisatie. Bij de doorontwikkeling van de organisatie wordt o.a. ook extern

organisatie-advies ingewonnen en wordt geïnvesteerd in coaching en opleidingen. Ook is in 2021 een externe vertrouwenspersoon aangesteld. Deze vertrouwenspersoon is gecertificeerd door de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen.

Code Diversiteit en Inclusie

Door het Filmfonds wordt zowel intern als extern proactief invulling gegeven aan de Code Diversiteit & Inclusie, de gedragscode van, voor en door de Nederlandse culturele en creatieve sector over diversiteit en inclusie. Vanuit de rol als publieke financierder heeft het fonds in de huidige beleidsperiode het onderwerp bij concrete aanvragen aan de orde gesteld en er ook beleidsmatig en organisatorisch verder invulling aan gegeven. Nieuwe aanvraagmogelijkheden zijn ingesteld en bestaande regelingen aangepast om als Fonds zo toegankelijk mogelijk te zijn. Daarnaast is diversiteit integraal onderdeel van de beoordelingscriteria voor alle regelingen met een inhoudelijke toets. Door deze keuze is diversiteit in de kern van de rol als subsidieverstrekker verankerd. Een toelichting op de fonds-standpunten en D&I beleid zijn gepubliceerd op de website en worden periodiek geactualiseerd en via nieuwsbrieven en andere kanalen wordt over de laatste ontwikkelingen gecommuniceerd. Al deze initiatieven worden sinds 2021 gecoördineerd door een interne Stuurgroep Diversiteit & Inclusie.

Het Fonds benadert representatie inclusief. Het gaat hierbij niet alleen over culturele of etnische achtergrond, maar ook over gender, seksuele geaardheid, leeftijd, sociaaleconomische en geografische achtergrond. Deze houding sluit aan bij de competentie interculturele sensitiviteit, zoals

beschreven in de Code Diversiteit & Inclusie, en wordt meegenomen in vacatureteksten en in het protocol van commissieleden en adviseurs. Het vraagt ook een gezamenlijke inspanning van de gehele filmsector om inclusie structureel te bevorderen. Daarom ondersteunt het Fonds verschillende initiatieven vanuit de sector en voert het actief de dialoog met belangenverenigingen en makers. Het initiatief vanuit de filmsector om via mores.nl medewerkers uit de film- en de gehele cultuursector de mogelijkheid te geven om onrechtmatigheden, seksuele intimidatie, misbruik of pesterijen te melden en uit te bannen wordt gesteund vanuit de Rijkscultuurfondsen. De recente ontwikkelingen rond grensoverschrijdend gedrag in de televisiesector tonen aan dat er hierin nog een lange weg te gaan is.

Als organisatie heeft het Filmfonds de afgelopen jaren geïnvesteerd in een versterking van de organisatie, vacatures breder uitgezet en bij het aannemen van nieuwe collega's ook rekening gehouden met de samenstelling van de organisatie. Bij regelingen waar we werken met adviescommissies houden we ook de balans in de samenstelling van die commissies in de gaten. Naast dit continue proces, waarbij we de samenstelling van de organisatie en commissies in leeftijd, gender en cultureel-geografische achtergrond zo divers mogelijk samen stellen, hoopt het Fonds met de geleidelijke heropening van het fysieke Fondskantoor ook weer meer collega's niet alleen online te mogen ontvangen en een vervolg te kunnen geven aan de eerdere interne trainingen rond unconscious bias. Het blijft relevant daarin verder met elkaar de verdieping te zoeken.

Stakeholders

de voor een bepaalde categorie relevante beleidsmatige zaken wordt geagendeerd in het overleg dat het Fonds heeft met de vertegenwoordigers van de verschillende branche- en belangenorganisaties en andere vertegenwoordigers vanuit de sector. Wat betreft de branche- en belangenorganisaties voert het Fonds structureel overleg met de vertegenwoordigers van de driehoek scenaristen, regisseurs en producenten en van de distributeurs en vertoners. Ook voert het Fonds tenminste een keer per jaar overleg met de vertegenwoordigers van alle belangen- en beroepsverenigingen in de filmproductiesector. Daarnaast spreekt het Fonds regelmatig met andere relevante stakeholders zoals omroepen, platformen, private- en publieke fondsen.

Onder druk van corona zijn de veranderingen in het film- en medialandschap wereldwijd in een stroomversnelling gekomen. Ook in Nederland zijn bestaande financieringsmogelijkheden en samenwerkingsverbanden onder druk komen te staan en groeit de invloed van grote internationale spelers. Het Filmfonds blijft vanuit de centrale positie als rijkscultuurfonds waar mogelijk rust en continuïteit bieden en verbindingen zoeken met partners in binnen- en buitenland. De onzekerheid voor met name de onafhankelijke audiovisuele sector is echter groot. Door structureel overleg te voeren blijven we op de hoogte van de grote uitdagingen die er zijn en proberen we zo goed mogelijk te anticiperen op veranderingen. Daarnaast proberen we hun inzichten mee te nemen in de keuzes die we maken. Dat was ook het geval met alle ontwikkelingen rond de steunmaatregelen. Daarbij is veelvuldig contact gezocht met de

vertegenwoordigers van de verenigingen om hen te informeren. Met gerichte steunmaatregelen konden we adequaat de grootste knelpunten op korte termijn het hoofd bieden. Wat de de gevolgen op de lange termijn zullen zijn blijft onzeker. We blijven daarover in gesprek met de sector.

Informatievoorziening

via nieuwsbrieven, persberichten en beleidsactualiteiten op de website deelt het Filmfonds de meest actuele informatie en via de social media. In onze jaarverslagen, de financiële jaarrekeningen, beleidsplannen en de jaarlijkse Film Facts & Figures is gedetailleerde achtergrondinformatie terug te vinden. Via de website delen we tal van onderzoeksrapporten, publiceren we de toegewezen bijdragen en wordt zoveel mogelijk informatie, die relevant is voor aanvragers en geïnteresseerden, ontsloten. Het Fonds geeft waar mogelijk inhoudelijk antwoord op vragen en deelt informatie waar het kan. Met informatie rond concrete aanvragen gaat het Fonds zorgvuldig en betrouwbaar om. Vanuit die optiek hebben we een richtlijn opgesteld om een handvat te bieden, wanneer een verzoek tot het delen van specifieke informatie aan ons wordt voorgelegd: <https://www.filmfonds.nl/page/9474/> richtlijn-wob-verzoeken.

Een subsidiewijzer (<https://www.filmfonds.nl/subsidiewijzer>) is te raadplegen om te zien welke subsidiemogelijkheden open staan voor een bepaalde aanvrager. Personen of organisaties, die voor een subsidie in aanmerking willen komen, kunnen een aanvraag starten via de website. De eventuele indiendata voor de verschillende subsidiemogelijkheden staan tevens

vermeld op de website, evenals de toegekende bijdragen voor aanvragen waarover de Directeur/bestuurder positief heeft besloten.

Generieke vragen van aanvragers over specifieke regelingen of het subsidieproces kunnen gesteld worden aan het Subsidiebureau. Zaken financieel-zakelijk van aard, worden beantwoord door de afdeling Productie. Mochten potentiële aanvragers een oriënterend gesprek willen aangaan over (meerdere) projecten, dan kunnen zij zich richten tot het betreffende Hoofd of Projectmanager. Voor de Film Production Incentive wordt aanvragers ook de mogelijkheid geboden om voorafgaand aan een aanvraag een verkennend gesprek aan te gaan. In een dergelijk gesprek kunnen eventuele vragen omtrent de subsidievoorwaarden en procedure beantwoord worden. De Film Commissioner beantwoordt vragen van buitenlandse producenten en partijen over produceren met of in Nederland.

Over concrete aanvragen communiceert het Fonds met de betreffende aanvrager c. q. subsidieontvanger. In dat kader gaan we bij vragen van derden niet in op specifieke bedrijfsvertrouwelijke aspecten rond aanvragen. Situaties zijn ook niet vergelijkbaar en aanvragers moeten in het kader van de informatie-uitwisseling met het Filmfonds ervan uit kunnen gaan dat bedrijfsvertrouwelijke gegevens vertrouwelijk door het Filmfonds behandeld worden. Aanvragers zijn immers ook in concurrentie met elkaar en hun afspraken met derden zijn concurrentiegevoelig. Sommige zaken zullen vanuit die vertrouwelijkheid dan ook niet openbaar gemaakt worden voor de buitenwereld.

Communicatie

Veel van de communicatie van het Filmfonds stond in 2021 in het teken van de gevolgen van de coronapandemie. Dit vroeg van het communicatieteam steeds weer snelheid en wendbaarheid om de steunmaatregelen tijdig onder de aandacht te brengen bij filmmakers, producenten en distributeurs. In nauwe afstemming met de afdeling communicatie van het Ministerie van OCW en de overige rijkscultuurfondsen is nieuws over alle regelingen via nieuwsbrieven, de website, social media en berichtgeving in de media bij de aanvragers terecht gekomen. In aanvulling daarop maakte het Filmfonds de inspanningen voor de sector zichtbaar in eigen berichtgeving.

Online bereik

De website van het Filmfonds is en blijft de belangrijkste communicatiedrager van het Fonds. Hoewel het aantal gebruikers van de website met 4% iets daalde ten opzichte van 2020 (112.466 in 2021 vs. 117.606 in 2020), steeg het aantal sessies (11% gestegen), het aantal paginaweergaven (12% gestegen) en de gemiddelde duur van een bezoek aan de website (28% gestegen). Buiten de standaard beste bezochte pagina's (homepagina, deadlines, subsidie aanvragen, toegewezen bijdragen), zijn de pagina's van de steunmaatregelen het best bezocht. Het gaat dan met name om de regelingen Film Fast & Furious, Cypher Cinema en De Korte Verbeelding. De best bezochte reguliere regelingen zijn onder meer Ontwikkeling Speelfilm, ImmersiveInteract en de Filmfonds Shorts.

Met het frequent delen van nieuwsberichten over de financieringsmogelijkheden, de toekenningen, de resultaten en andere activiteiten van het Fonds, blijft het Fonds door bouwen aan een toegankelijk imago met heldere en transparante online communicatie. De tweewekelijkse nieuwsbrief wordt verstuurd aan ruim 2.590 ontvangers, waarvan 67% de mail zeer regelmatig opent en doorklikt. Eind 2019 is Instagram toegevoegd aan de social media kanalen, een plek waar de filmsector het meest actief en het meest open voor interactie lijkt. Het aantal volgers stond in 2020 op 2.400 en is eind 2021 gestegen naar 3.649 volgers. Via Facebook bereiken we inmiddels 7.416 volgers (6.962 volgers in 2020).

Het aantal volgers op LinkedIn, dat voornamelijk wordt gebruikt voor het delen van vacatures, beleidsinformatie en sector-gerelateerd nieuws, stijgt gestaag door met meer dan 4.000 volgers, waarvan een groot deel (28,5%) uit de media en communicatiesector. Op Twitter, dat vooral werd ingezet voor de internationale markt tijdens festivals, steeg het aantal volgers van 1.411 naar 1.498. Afgelopen jaar werd dit kanaal minder ingezet vanwege de komst van het gezamenlijke internationale promotieplatform SEE NL.

Zichtbaarheid nationaal en internationaal

Met het ontbreken van de mogelijkheid tot fysieke bijeenkomsten werd als alternatief extra ingezet op online communicatiemiddelen. In januari 2021 presenteerde het Fonds met een online event de jaarlijkse sectorpresentatie, die ruim 400 keer online werd bekeken en teruggekeken. Tijdens de

presentatie zijn de vernieuwingen binnen de organisatie toegelicht, de steunmaatregelen, de herziening van onze bestaande regelingen en de regelingen die in 2021 volgden. Ook werden het nieuwe filmconsultententeam en nieuw benoemde medewerkers in video-interviews geïntroduceerd aan de sector.

In juli, voor de start van de Marché du Film in Cannes, publiceerde het Fonds jaargang 2020 van de jaarlijkse Film Facts & Figures, een referentiepublicatie, die zowel door nationale als internationale filmprofessionals veelvuldig wordt gebruikt. Enkele conclusies waren dat – mede door de inzet van uitgebreide steunpakketten – de gevolgen van de coronapandemie voor bedrijven en ZZP-ers in de Nederlandse filmindustrie in 2020 relatief beperkt zijn gebleven. Vanwege de langere sluiting van de bioscopen en het massaal thuis kijken zijn er echter ook grote verschuivingen te zien. De opvallendste is de omzetgroei van de SVOD markt met bijna 40%, terwijl de bioscoopmarkt halveerde.

Ook werd in 2021 SEE NL, de samenwerking met Eye voor gezamenlijke promotie-activiteiten in het buitenland tussen het Filmfonds en Eye verder ingevuld en de internationale activiteiten meer op elkaar afgestemd.

Daarnaast werd de jaarlijkse Monitor (2014-2020) van de Incentive door het Creatief Kapitaal opgeleverd. Hierin worden de economische resultaten van de Incentive jaarlijks gerapporteerd. Daaruit bleek dat de Filmstimuleringsmaatregel bijdraagt aan een toename van investeringen in de Nederlandse filmindustrie. Door de 455 producties die een financiële bijdrage kregen, werd voor 576,6 miljoen euro aan

vervolg Governance & Financiën

productie-uitgaven in Nederland besteed. Omgerekend betekent dat voor elke toegekende euro van de Incentive gemiddeld 4,28 euro aan productie in Nederland werd uitgegeven.

Tot slot heeft het Filmfonds de ontwikkeling van een nieuwe exploitatiedatabase verder ontwikkeld met de intentie deze in 2022 operationeel te maken. In deze database zullen alle exploitatie-inkomsten in alle landen en territoria van Fondsgesteunde films worden bijgehouden.

Bezwaren, beroep en wob-verzoeken

het Filmfonds legt verantwoording af aan de aanvrager met een gemotiveerd besluit. Het overzicht van toekenningen op de website wordt wekelijks geactualiseerd. Indien een aanvrager behoefte heeft aan een nadere toelichting op het besluit, dan biedt het Filmfonds zowel bij de toe- als de afwijzingen gelegenheid tot een gesprek. Een aanvrager die het niet eens is met een besluit kan daartegen bezwaar maken.

Het Filmfonds kent een onafhankelijke bezwaarcommissie. De samenstelling van de bezwaarcommissie is onderdeel van de informatie over organisatie en de verschillende commissies. Het aantal bezwaren ten opzichte van het jaarlijks aantal aanvragen is gering. Op een totaal van 2.144 aanvragen ontving het Filmfonds 15 bezwaren, waarvan er 5 zijn ingetrokken. Van de 6 door de bezwaarcommissie behandelde bezwaren zijn er 5 ongegrond verklaard en 1 gedeeltelijk gegrond. Er worden nog 4 zaken uit 2021 door de externe bezwaarcommissie behandeld in 2022.

Beroep

In 2021 is één beroepszaak door de rechtbank behandeld en zijn twee beroepszaken ingetrokken. De beroepszaak is gegrond verklaard. Het Fonds heeft een nieuw besluit genomen waartegen opnieuw beroep is aangetekend.

Wob verzoeken

Er zijn 3 Wobverzoeken ingediend. De besluiten op deze verzoeken zijn genomen met in achtname van de Richtlijn Wobverzoeken van het Fonds.

Financiën

Samenvatting

Bij aanvang van de beleidsperiode 2021-2024 heeft het Ministerie van OCW een totaalbedrag van 247,5 miljoen euro beschikbaar gesteld, 61,9 miljoen euro op jaarbasis. De baten van het Fonds uit de instellingssubsidie en de jaarlijkse project-subsidies in het kader van Eurimages en Internationaal Cultuurbeleid, vermeerderd met loon- en prijsbijstellingen.

Er is ook nog een bedrag van 1,2 miljoen aan het jaarbudget toegevoegd het kader van een nieuwe loon- en prijsbijstelling voor 2021. Inclusief de eenmalige overheveling van 2,5 miljoen euro uit 2020 bedroeg het totaal aan reguliere baten in het kalenderjaar 2021 daarmee 65,6 miljoen euro.

Vanuit de werking van de Film Production Incentive, waarbij resterende middelen altijd binnen de regeling behouden blijven, is de Bestemmingsreserve Film Production Incentive, die in 2020 is gevormd per 1

januari 2021 ook weer vrijgevallen. Het volledige bedrag van 7,3 miljoen euro is daarmee weer beschikbaar voor nieuwe subsidieverleningen in het kader van de Incentive gedurende de beleidsperiode 2021-2024.

In 2021 bleven ook de gevolgen van de coronapandemie voelbaar. Met het opnieuw sluiten van bioscopen en filmtheaters en de constante dreiging van besmettingen en beperkende overheidsmaatregelen is de filmsector opnieuw zwaar getroffen. Om de nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden heeft het Ministerie van OCW in het kader van de RAOCCC extra steunbijdragen ter beschikking gesteld voor meerjarige fondsinstellingen en filmproducenten, de intensivering van makersregelingen, het continueren van de pilot voor high end series en de Garantieregeling Pandemie. In totaal is er voor 41,2 miljoen euro aan het Fonds toegewezen, verdeeld over een 2^e, 3^e en zelfs een 4^e steunpakket.

Op grond van de aan het Filmfonds beschikbaar gestelde middelen wordt op continue basis de zorgvuldige besteding van apparaats- en activiteitenlasten in lijn met de reglementen en procedures bewaakt. Daarmee blijft ook het evenwicht tussen baten en lasten in stand. De interne beheersmaatregelen en procedures met gescheiden mandaten en controlemomenten zijn erop gericht de ingeschatte risico's die zouden kunnen optreden tot een absoluut minimum te beperken en de financiële stabiliteit ook in tijden van crisis te borgen. Gedurende de aanhoudende coronapandemie in 2021 hebben zich geen omstandigheden voorgedaan, die de stabiliteit van het Filmfonds in gevaar hebben gebracht. De voorgenomen activiteiten- en

vervolg Governance & Financiën

apparaatslasten zijn verwerkt in de financiële prognoses en via de exploitatierekening ten laste gebracht van de beschikbare baten. Het Filmfonds was zelfs in staat de eigen activiteiten zodanig te intensiveren, dat een breed pakket aan steunmaatregelen uitgevoerd kon worden.

De middelen in het kader van de steunmaatregelen zijn besteed aan het doel waarvoor ze zijn toegewezen. In lijn met de kaders van het Ministerie van OCW is de besteding binnen dezelfde RAOCCC-regelingen gebleven. Over de gehele linie is per RAOCCC-regeling meer subsidie verleend dan beschikbaar was. Het extra dat daarvoor nodig was, is ten laste gebracht van het reguliere fondsbudget. Slechts op een onderdeel, de RAOCCC-regeling ter afdekking van de verzekeringsrisico's voor films, resteert nog budget, maar dat hangt samen met de directe werking van de Garantieregeling Pandemie zoals die in 2020 van start is gegaan. Via deze Garantieregeling Pandemie wordt namelijk niet alleen op continue basis dekking geboden aan alle lopende filmproducties en series, maar melden zich wekelijks ook nieuwe projecten aan die dekking zoeken voor hun productieperiode in het volgend jaar. Daarmee is sprake van een continue doorlopende regeling waar hoge financiële verplichtingen tegenover staan, ingeval zich onverzekerbare omstandigheden voordoen (bijv. een lockdown, annulering draaidagen ivm besmettingen). In 2021 is voor 740.769 euro aan extra productiekosten als aanvullende subsidies ten laste gebracht van het budget van 10 miljoen euro van de Garantieregeling Pandemie. Het restant van 9,3 miljoen euro is, inclusief de vrijval van het saldo van het Garantiefonds ad 0,9 miljoen euro, per 31 december 2021

toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Afdekking Verzekeringsrisico's Films. Gezien de oplopende besmettingsgevallen in het najaar van 2021 zijn nog veel meldingen in behandeling, en dekking blijft noodzakelijk voor deelnemende producties die nog niet zijn afgerond. Het Fonds zal over de meldingen in behandeling, mede op advies van de onafhankelijke experts, in het eerste kwartaal van 2022 een besluit nemen. De terugloop in budget wordt opgevangen met ontvangen opdrachten, verminderd met advieskosten vanuit het Garantiefonds Pandemie. Vanaf 1 januari 2022 wordt de Garantieregeling Pandemie gecontinueerd en verbreed naar de televisiedocumentaires en overige series, gefinancierd vanuit de publieke omroep. Het is een gezamenlijk streven van de film- en AV sector als geheel om stapsgewijs te komen tot een sectorbrede garantiefaciliteit waaronder alle AV producties gedekt zijn.

Het Filmfonds sluit het jaar 2021 af met een positief saldo van 3.291.645 euro vanuit de reguliere bedrijfsvoering. Deze nog resterende subsidiemiddelen komen ten goede aan de apparaats- en activiteitenlasten in 2022. Om te voldoen aan de minimale normen voor reservevorming, zoals overeengekomen met het Ministerie van OCW zal een bedrag van 132.483 duizend euro aan resterende subsidiemiddelen aangewend worden ter aanvulling van de Algemene Reserve tot het vereiste niveau van 3% met het oog op het budget van 2022.

Activa

De materiële activa van het Filmfonds blijven beperkt tot de eigen inventaris en inrichting (inclusief computerapparatuur), die in vaste perioden van 5 tot 10 jaar worden afgeschreven. De projectendatabase ('Frame') is inmiddels afgeschreven, zij het dat in 2021 is geïnvesteerd in een nieuwe versie van het systeem. Ook de verdere ICT-infrastructuur en beveiliging van het Fonds is, met de verregaande digitalisering van het aanvraagproces en de bedrijfsvoering, alsmede de nieuwe thuiswerkomgeving verder geoptimaliseerd. De lopende kosten in het kader van onderhoud, hosting, opslag etc. maken onderdeel uit van de jaarlijkse beheerslasten van het Fonds. Onder de financiële vaste activa staat een waarborgsom opgenomen in verband met de huisvesting. Het Filmfonds heeft daarvoor een huurovereenkomst afgesloten met Gebloem Onroerend Goed Exploitatiemaatschappij II BV.

Vorderingen

De vordering subsidie OCW CuNo betreft de toegezegde, nog niet ontvangen meerjarige subsidie van het Ministerie van OCW, zoals vermeld in de subsidiebeschikkingen. Deze bedroeg op 31 december 2021 186,4 miljoen euro. Afgezien van de voorwaardelijke vordering van het Filmfonds op het Ministerie van OCW van 5,1 miljoen euro zijn er verder geen bijzonderheden te vermelden.

vervolg Governance & Financiën

Liquide middelen

Het Filmfonds is aangesloten op het systeem van schatkistbankieren waarbij op dagelijkse basis saldo regulatie plaatsvindt. Bij ABN AMRO houdt het Filmfonds nog wel een bankrekening aan voor reguliere betalingen en ontvangsten. Met de subsidie die het Ministerie van OCW per kwartaal aan het Filmfonds beschikbaar stelt, blijft de liquiditeit van het Filmfonds positief. Het actuele saldo bij het Ministerie van Financiën bedraagt per 31 december 2021 133,9 miljoen euro. Dit bedrag is niet vrij beschikbaar, maar dient ter dekking van de activiteiten- en apparaatslasten zoals vastgelegd in een goedgekeurde begroting en de beschikkingen die op grond van de subsidieregelingen van het Filmfonds zijn afgegeven. Het Filmfonds kent verder geen beleggingen in aandelen, obligaties of andere zaken die van invloed zijn op de financiën.

Eigen vermogen

De bedrijfsvoering is ingericht op de publieke taakuitoefening. Er zijn dan ook geen inkomsten uit commerciële of andere activiteiten die het eigen vermogen kunnen aanvullen. Het eigen vermogen wordt onderscheiden in de Bestemmingsfondsen OCW en een Algemene Reserve. Daarnaast zijn er twee Bestemmingsreserves in het kader van de Film Production Incentive en de afdekking van onverzekerbare risico's van films via een garantieregeling.

Bestemmingsreserve Film Production Incentive is per 1 januari 2021 vrijgevallen aan het budget van de Incentive. De Bestemmingsreserve Afdekken Verzekeringsrisico's Films bedraagt per

31 december 2021 10,3 miljoen euro. Hierin is opgenomen het resterende budget en het resultaat aan afdrachten vanuit het Garantiefonds.

Per 31 december 2021 bedraagt de Algemene Reserve 2 miljoen euro. De Algemene Reserve betreft het deel van het eigen vermogen waarover – zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen – kan worden beschikt voor het doel waarvoor het Fonds is opgericht. Om eventuele restrisico's te kunnen ondervangen zal het Fonds de Algemene Reserve vanuit de resultaatbestemming op het vereiste minimum van 3% houden.

De Bestemmingsfondsen OCW voor de periode 2013-2016 en 2017-2020 bedragen bij elkaar opgeteld 2 miljoen euro. De Bestemmingsfondsen OCW betreffen het deel van het eigen vermogen, waaraan door het ministerie van OCW een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven aan het Fonds. Het Fonds kan deze middelen dan ook niet zonder toestemming van het Ministerie van OCW aanwenden voor bepaalde knelpunten. Het Ministerie van OCW is akkoord gegaan met het voorstel van het Fonds om de bestaande Bestemmingsfondsen (2013-2016/2017-2020) in 2022 te oormerken voor de doorontwikkeling van (nieuw) filmtalent, aangezien deze groep zwaar getroffen is door de coronacrisis. Voor de huidige beleidsperiode 2021-2024 is een nieuwe Bestemmingsfonds gevormd. Conform het Handboek Financiële Verantwoording Cultuurfondsen worden de huidige opbrengsten ter hoogte van 169.691 euro hieraan toegevoegd.

Exploitatierkening

De totale baten in 2021 bedroegen 98,5 miljoen euro. De instellingsbijdrage van het Ministerie van OCW inclusief de extra middelen voor filmeducatie, talentontwikkeling en vernieuwing, verminderd met een verlaging van het budget als korting op de apparaatskosten, vormt daarvoor de basis. De instellingssubsidie wordt vermeerderd met de jaarlijkse projectsubsidies in het kader van Eurimages en het Internationaal Cultuurbeleid (ICB) alsmede de geoordeelde coronasteunpakketten (RAOCCC).

In 2021 bedroegen de apparaatslasten 5,1 miljoen euro (5,4%). Dit percentage ligt onder de met het Ministerie van OCW overeengekomen norm van 8%. In verhouding tot de uitbreiding van het takenpakket van het Filmfonds, de extra regelingen en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het 2^e, 3^e en 4^e steunpakket zijn de apparaatslasten, ondanks de druk op de organisatie binnen de perken gebleven. Vooruitlopend op de versterking van de organisatie is geïnvesteerd in nieuwe medewerkers en de werving daarvan. Daarnaast is gericht gebruik gemaakt van de expertise van externe adviescommissies om de vele steunaanvragen te kunnen behandelen en is tijdelijk een beroep gedaan op extra freelance mankracht met kennis en ervaring binnen de subsidieverlening.

Een bedrag van 90 miljoen euro, ofwel 94,6% van de totale lasten, is besteed aan de subsidieverlening voor filmproducties, filmactiviteiten en overige activiteiten in het kader van het beleidsinstrumentarium van het Filmfonds. Sinds het uitbreken van de coronacrisis heeft het Fonds onder

vervolg Governance & Financiën

moeilijke omstandigheden niet alleen de gewone subsidieregelingen voortgezet, maar ook 14 extra regelingen uitgevoerd om de filmsector tot steun te zijn. In 2021 is in het kader van de verschillende steunpakketten - extra ruimte geboden aan individuele scenaristen en regisseurs in het kader van de makersregelingen, zijn de meerkosten voor het coronaproof draaien gefinancierd en zijn tal van extra films en series tot stand gekomen. Ook is de Garantierегeling Pandemie gecontinueerd en is de distributie en vertoning van films bij heropening van de bioscopen en filmtheaters verder gesteund evenals essentiële filmactiviteiten gericht op filmmakers.

Risicobeheer

Voor een zorgvuldig proces van beoordeling, monitoring en financiële beoordeling over meerdere schijven is een periodieke analyse van de interne beheersmaatregelen, werkwijzen en procedures van belang. Dat geldt zowel voor de subsidieverlening als de reguliere bedrijfsvoering. Door taken en verantwoordelijkheden duidelijk te scheiden en procedures en controlemomenten zorgvuldig toe te passen worden de meeste risico's afgedekt door interne beheersmaatregelen. Afgezien van de afstemming op managementniveau zijn er wekelijks afdelingsoverleggen als ook thematische werkoverleggen, waarbij nieuwe ontwikkelingen en knelpunten op de voet gevolgd worden. Daarnaast lichten we periodiek de eigen procedures en protocollen integraal door en wordt waar nodig extern advies ingewonnen. Ook is er afstemming tussen de fondsen ten aanzien van generieke risico's, bijvoorbeeld ten aanzien van gewijzigde wetgeving. Zowel op directieniveau als tussen de

controllers, juristen en applicatiebeheerders wordt informatie uitgewisseld over potentiële risico's en aandachtsgebieden. Jaarlijks worden de bestaande en mogelijk nieuwe risico's verder in kaart gebracht en besproken met het Audit Comité van de Raad van Toezicht. Aan de hand van de jaarlijkse accountantscontrole en een uitgebreide risicoanalyse, wordt vastgesteld of de bestaande beheersmaatregelen van het Filmfonds nog effectief en afdoende zijn dan wel bijstelling behoeven. Zo is eerder de overstap gemaakt naar schat-kistbankieren, zijn concrete stappen gezet in de verdere opbouw van de Algemene Reserve en is verder geïnvesteerd in de digitale infrastructuur van het Fonds. In 2021 is in het licht van fraudebestrijding opnieuw aandacht besteed aan digitale veiligheid en gekeken naar de risico's bij uitval van leidinggevenden. De aanbevelingen die daaruit zijn voortgekomen, zijn of worden doorgevoerd.

Onvoorziene omstandigheden kunnen natuurlijk altijd optreden. Zo was met een wereldwijde pandemie geen rekening gehouden en hebben we ons gedurende de afgelopen twee jaar voortdurend moeten aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden. Het Fonds bleek in staat daar adequaat op in te kunnen spelen. En gelukkig heeft het Ministerie van OCW daarvoor extra middelen beschikbaar gesteld, maar of dat in de toekomst ook het geval zal zijn is de vraag. Aan de jaarlijkse risico-inventarisatie en daarbij behorende beheersmaatregelen zijn de risico's bij virustuitbraak en natuurgeweld dan ook toegevoegd. De resterende risico's waarvoor interne beheersmaatregelen in een dergelijk geval niet afdoende zullen zijn en waarvoor ook geen verzekering mogelijk is, kunnen dan

grote financiële gevolgen hebben. De kans dat dergelijke restrisico's zich daadwerkelijk voordoen is niet groot, de eventuele impact daarentegen wel, indien het Filmfonds over onvoldoende eigen middelen beschikt om financiële tegenvallers te dragen. Het is dan ook van belang dat de Garantierегeling Pandemie wordt voortgezet. Om eventuele verdere restrisico's op te vangen heeft het Ministerie van OCW het Fonds ook toestemming gegeven voor de opbouw van de Algemene Reserve naar het streefpercentage van 3%.

WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), die beloning van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector normeert en maximeert, geldt ook voor rijkscultuurfondsen zoals het Nederlands Filmfonds. Het Filmfonds hanteert al sinds 2010 de indeling van de BBRA-schalen van de Rijksoverheid, zij het dat het Filmfonds in plaats van een 36-urige werkweek, een 38-urige werkweek hanteert. De Filmfondsschalen zijn in overleg met het Ministerie van OCW op de duur van de werkweek aangepast. De honorering van de directeur/bestuurder in schaal 16 en de zakelijk directeur in schaal 14 is in lijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector en tevens met de kaders die voor de bestuurders van cultuurfondsen zijn gesteld.

In de vergadering van 11 maart 2022 zijn de jaarstukken voor 2021 goedgekeurd.

Samenwerking cultuurfondsen

De 6 Rijkscultuurfondsen, het Filmfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, dragen zorg voor een belangrijk deel van de rijksgesubsidieerde kunst en cultuur. Zij bedienen gezamenlijk een breed scala aan makers, andere zzp'ers en instellingen in de culturele sector, met uitzondering van de rechtstreeks door het ministerie van OCW ondersteunde instellingen.

In deze rolverdeling zijn de fondsen, vanuit hun inhoudelijke kennis en relatieve afstand tot de politiek en het cultuurbeleid, niet alleen deskundig uitvoerder, maar ook belangrijk beleidsvoorbereider op hun disciplines. Zij beschouwen het als hun opdracht de kennis over hun werkterreinen intensief te delen met onder meer het ministerie en de Raad voor Cultuur en een bijdrage te leveren aan de integrale rijksvisie en beleidsontwikkeling.

De onderlinge strategische en beleidsmatige samenwerking is inmiddels structureel ingebed in de praktijk van de Rijkscultuurfondsen. Ze houden elkaar goed op de hoogte van relevante ontwikkelingen en vinden elkaar op die terreinen en onderwerpen waar gezamenlijk optrekken zinvol en effectief is.

Deze paragraaf geeft uitdrukking aan die samenwerking en is terug te vinden in de jaarverslagen van de zes fondsen.

Extra steunmaatregelen in verband met covid-19

De pandemie en de gevolgen daarvan voor de culturele en creatieve sector bepaalden

voor een belangrijk deel de agenda in 2021. Net als in 2020 werd de uitvoering van de steunmaatregelen voor de culturele sector deels bij de Rijkscultuurfondsen belegd. Belangrijk deel van de werkzaamheden in 2021 betrof echter ook de uitvoering van het zogeheten tweede steunpakket dat half november 2020 door het kabinet was vrijgemaakt. Hoewel in 2020 aanvankelijk de aandacht vooral uit was gegaan naar het in stand houden van de culturele infrastructuur, betalingen van kunstenaars en andere makers en het op peil houden van productie, werd met dat tweede steunpakket een impuls gegeven aan de beroepspraktijk en het opdrachtgeverschap onder makers in de culturele en creatieve sector.

Op verzoek van OCW organiseerden de fondsen in overleg met het Steunfonds Rechtensector een (online) werkbezoek voor de minister. Op 18 maart 2021 ging zij met 14 (ondersteunde) makers uit verschillende disciplines rechtsreeks in gesprek aan de hand van twee thema's: overleven en omslag. De makers gaven vanuit hun persoonlijke praktijk antwoord op de vragen: wat heb je aan de coronasteun gehad en hoe kijk je als maker naar de toekomst? Een gezamenlijke evaluatie van de corona-steunmaatpakketten vindt vanaf 2022 plaats.

Codes

Voor het eerst werd van de meerjarig gesubsidieerde culturele instellingen gevraagd de verschillende codes, te weten de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie te onderschrijven en toe te lichten in de aanvragen. Fondsen en Raad hanteerden

daarbij het principe 'pas toe en leg uit'. De toepassing van de codes maakt in deze beleidsperiode deel uit van de monitorgesprekken met de culturele instellingen.

Ruimte voor nieuwe verhalen en inclusie maakt al langer een belangrijk onderdeel uit van de gezamenlijke strategische agenda. In 2018 droegen de Rijkscultuurfondsen samen met de Nationale UNESCO commissie de urgentie van inclusie in de sector uit. Er werden 3 beloftes voor de jaren daarop gedaan die door alle fondsen werden onderschreven: op zoek te gaan naar verhalen die nu niet gehoord worden; in het kader van talent en vernieuwing ruimte te geven, niet alleen bijvoorbeeld bij de doorontwikkeling van gevestigd talent, maar juist ook van beginnende makers; en vergroting van inclusie en diversiteit in de eigen organisaties en adviseursnetwerken. De behaalde resultaten op deze doelen worden door de afzonderlijke fondsen benoemd in de jaarverslagen.

December 2020 besloten de fondsen een samenwerking met de Code D&I voort te zetten in de periode 2021-2024: de uitreiking van de &Awards. Tijdens het hybride Event Code D&I op 5 november 2021 ontvingen zowel een project als een persoon die zich bijzonder hebben ingezet voor een meer inclusieve cultuursector de zogeheten &Award. De winnaar van de projectprijs (€ 20.000) ging naar Stichting The Need for Legacy, die zich inspant voor een inclusieve theatergeschiedenis. De &Award Persoonsprijs (€ 5000) werd verleend aan Chafina Bendahman, één van de oprichters van ROSE stories.

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

HR Voucherregeling

Onderdeel van de arbeidsmarktmiddelen voor de culturele en creatieve sector was een door de fondsen ingericht vouchersysteem voor meerjarig gesubsidieerde instellingen om de HR-expertise te vergroten en de Fair Practice Code beter te doen landen. Aanvragers konden via uitvoeringsorganisatie CAOP een voucher ontvangen om tot € 6.000 advies in te winnen bij een erkend HR-adviseur. Op deze manier konden instellingen op een laagdrempelige manier aan de slag gaan met het personeelsbeleid. De uitvoering van het vouchersysteem vond in de eerste helft van 2021 plaats: CAOP ontving 67 aanvragen waar 77 instellingen mee gemoeid waren.

Het merendeel van de ingediende projectplannen betrof verzoeken tot ondersteuning bij implementatie van de Fair Practice code, met name op het gebied van eerlijke beloning van makers en zzp'ers. De verschillende beleidsdomeinen waren redelijk evenwichtig vertegenwoordigd. In andere gehonoreerde aanvragen stond de transitie van een project- en freelance-georiënteerde organisatie naar een organisatie met vaste medewerkers centraal. Ook werden verschillende aanvragen gehonoreerd die tot doel hadden afspraken uit de Code Diversiteit & Inclusie in de organisatie in te bedden. Tot slot werden de vouchers ingezet voor het versterken van de HR-functie door opleidingsplannen te maken of de HR-cyclus goed te organiseren.

In 2022 komt er een vervolg op de Voucherregeling, die op basis van de bevindingen in 2021 is aangepast en uitgebreid.

Johannes Vermeerprijs

De Johannes Vermeer Prijs, staatsprijs voor de kunsten, wil uitzonderlijk artistiek talent eren en verder stimuleren. De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 100.000 bestemd voor de realisatie van een speciaal project. De jurybegeleiding en algehele coördinatie van de Johannes Vermeer Prijs was in 2021 voor het eerst in handen van de 6 Rijkscultuurfondsen, met het Mondriaan Fonds als penvoerder. Laureaat was het afgelopen jaar beeldend kunstenaar Natasja Kensmil. Zij ontving de prijs op 1 november uit handen van toenmalig demissionair minister Ingrid van Engelshoven. De juryleden Andrée van Es (voorzitter), Pierre Audi, Romana Vrede, Hicham Khalidi en Sjeng Scheijen droegen Kensmil unaniem voor vanwege 'de eigen manier waarop zij een verbinding weet te leggen tussen erfgoed en actualiteit, en deze op indringende wijze zichtbaar op doek en papier maakt'.

Mores.online

Bij het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag Mores.online kunnen mensen uit de culturele en creatieve sector contact opnemen met een vertrouwenspersoon. Het meldpunt is oorspronkelijk ontstaan in de podiumkunsten, waarna meer deelsectoren zich aansloten. In 2021 hebben de fondsen zich hard gemaakt voor een uitbreiding van de scope van Mores.online richting de zgn. breedte cultuur – cultuurmakers in de vrije tijd en in het onderwijs (binnen- en buitenschools). Het bestuur van Mores.online is op verzoek hiertoe uitgebreid met een bestuurszetel specifiek aan dit deel van de sector verbonden is. Eind 2021 hebben vervolgens 31 brancheorganisaties en andere organisaties zich

aangesloten bij het meldpunt. In 2021 ontving Mores.online 57 meldingen uit verschillende sectoren.

De Rijkscultuurfondsen hebben in 2021 het meldpunt gezamenlijk financieel ondersteund. Wanneer het advies van de commissie Sorgdrager van de Raad van Cultuur over grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector is afgerond, wordt gekeken op welke manier de financiële ondersteuning een meer structurele vorm kan krijgen.

Innovatielabs

Namens de 6 Rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector. Doel was aanvragers uit te nodigen toepasbare kennis en werkvormen te ontwikkelen die ten goede komen aan de wendbaarheid en weerbaarheid van de sector. De respons op de open call was veel groter dan verwacht, maar liefst 188 aanvragers reageerden met uiteenlopende plannen. Een selectie van projecten zal in 2022 uitgevoerd worden. Met de Innovatielabs werd uitvoering gegeven aan de aanbevelingen uit het advies van de Raad voor Cultuur *Onderweg naar overmorgen* (november 2020).

Samenwerkingspilot informatieloket Caribisch gebied

De minister van OCW heeft in het beleidskader voor 2021-2024 de Rijkscultuurfondsen gevraagd de

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

subsidiereregelingen, voor zover dat past binnen de doelstelling van de regelingen, open te stellen voor aanvragers van de 3 Caribische landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten en de 3 bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en St. Eustatius en de toegankelijkheid voor hen te vergroten.

De 6 Rijkscultuurfondsen onderzoeken gezamenlijk hoe zij de communicatie met de eilanden kunnen versterken. De samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG) vormt daar een onderdeel van. Penvoerder is het Fonds voor Cultuurparticipatie. Doel van de pilot is om de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor aanvragers in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten. Het PBCCG is gedurende de pilot van 9 maanden het aanspreekpunt voor het Caribisch deel van het Koninkrijk en zal verbindend optreden tussen de Rijkscultuurfondsen en (potentiële) aanvragers. Na de pilot evalueren we zowel kwantitatief als kwalitatief wat het effect is geweest op de toegankelijkheid van de 6 Rijkscultuurfondsen door het PBCCG als informatieloket in te zetten en of en hoe we de samenwerking kunnen voortzetten.

Interdisciplinair aanspreekpunt

Sinds 2017 bieden de 6 fondsen gezamenlijk één aanspreekpunt aan voor cross-sectorale vragen. Zowel projecten die meerdere cultuurgebieden combineren als projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben, kunnen bij het aanspreekpunt terecht voor advies. In nauwe samenwerking met een vertegenwoordiging vanuit elk fonds onderzoekt het aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers binnen de bestaande regelingen van de

fondsen of er mogelijkheden zijn. Gezien de drempelverlagende werking en de efficiëntie van dit gezamenlijke aanvraagloket voor cross-sectorale projecten spraken de fondsen begin 2021 de intentie uit tot een voortzetting voor de komende jaren.

Collegiale samenwerking en overleg

Net als eerdere jaren, vond intensief en effectief structureel overleg plaats van de directeuren over strategie en (beleids)ontwikkeling. Ook werd op uitvoerend niveau samengewerkt. Zo werkten in 2021 4 van de 6 fondsen met dezelfde HR-consulent op zzp-basis. Deze HR-consulent houdt zich onder meer bezig met de opstelling van een ontwikkel- en opleidingsplan voor de fondsmedewerkers.

In het kader van de Europese privacywetgeving *Algemene Verordening Gegevensbescherming* (AVG), die in mei 2018 in werking trad, maken de fondsen gezamenlijk gebruik van een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming (FG) die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de verordening.

Tevens nemen medewerkers van de fondsen deel aan het Fondsenoverleg Diversiteit waarin ook de private fondsen en het ministerie van OCW vertegenwoordigd zijn. De beleidsadviseurs en juristen van de fondsen hebben geregeld overleg. Ook de juristen van de fondsen overleggen regelmatig.

Controllers bespreken zaken die de financiën aangaan en stemmen begrotingsbeheer en verantwoording af. IT-medewerkers vervangen elkaar bij afwezigheid en wisselen informatie uit.

Er was regelmatig overleg tussen de communicatiemedewerkers, zowel op het vlak van kennisdeling, als in breder extern verband met onder meer de communicatieafdeling van OCW en CAOP.

De 5 personeelsvertegenwoordigingen en de ene ondernemingsraad wisselen onderling kennis uit. Tot slot is er de werkgroep Onderzoek Fondsen die zich buigt over evaluaties en onderzoek, en daarover regelmatig overleg met het ministerie van OCW voert. De werkgroep boog zich in 2021 over de plannen voor een gezamenlijke evaluatie van de coronamaatregelen.

Voor verschillende overlegstructuren gold net als in 2020 wel dat de frequentie van overleg lager was dan normaal door de pandemie en als gevolg daarvan de grote werkdruk bij de fondsen.

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

Overzicht samenwerkingsverbanden en -regelingen fondsen 2021

Samenwerkende fondsen	samenwerking / regeling	beschrijving
Filmfonds en Mondriaan Fonds	De Verbeelding / De Korte Verbeelding	Films (kort en speelfilm) op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Letterenfonds	Literatuur op het Scherm	Dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk in het digitale domein.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Voorlichting talent binnen en buiten het kunstvakonderwijs	De fondsen geven gezamenlijk voorlichting over o.a. talentontwikkeling en regelingen bij de fondsen. Dit gebeurt binnen en buiten het kunstvakonderwijs.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residency Arita/Japan	<p>Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2016 gezamenlijk twee residency perioden aan in de Japanse keramiekregio Saga.</p> <p>De werkperiode in Japan biedt aan veelbelovende kunstenaars en ontwerpers de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied en hun eigen werk te ontwikkelen. Een belangrijk uitgangspunt van deze residency is om speciale technieken te leren binnen de oudste keramische industrie van Japan en deze in het eigen werk toe te passen.</p>
Filmfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Immerse\Interact / Immerse\Interact XL	Met de regeling Immerse\Interact worden projecten binnen het interdisciplinaire medialandschap gestimuleerd. Artistiek onderzoek en experiment op het vlak van digital storytelling en de inzet van interactieve of immersieve media staan hierbij centraal. Voor de aanvraagronde van 31 augustus 2021 gold – in het kader van de covid-19 steunmaatregelen – de mogelijkheid voor een aanvullende realisatiebijdrage: Immerse\Interact XL.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds, Fonds Cultuurparticipatie	Stimuleren Eigentijds gebruik ambachten	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds hebben in 2020 een open oproep ontwikkeld voor ontwerpers en beeldend kunstenaars om een samenwerking aan te gaan met één of meerdere ambachtlieden en zo eigentijds gebruik van ambachten te stimuleren. Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet in op eigentijdse beoefening en het borgen van onder andere ambachtelijke kennis en vaardigheden via de regeling Immaterieel erfgoed. De samenwerking krijgt in 2022 een vervolg.

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Fonds Podiumkunsten	Upstream	Met Upstream ondersteunen zowel het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie als het Fonds Podiumkunsten (de laatste in samenwerking met Sena) vernieuwende artistieke formats en samenwerkingen binnen de Nederlandse pop-/urban muziek. De fondsen en Sena willen met behulp van Upstream de muziekindustrie in Nederland verbreden en versterken, internationaal sterker voor de dag komen en crossovers naar andere disciplines stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Fonds voor Cultuurparticipatie	Urban kunstenaars	Samenwerking bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars, die sinds 2018 verder is uitgebreid.
Filmfondsen en Letterenfonds	Books on Screen	Organisatie internationale netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds	Regeling toneelschrijvers	Gezamenlijke werkbijdrage voor theatertekst met het doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds (ism Literatuur Vlaanderen, Lira en Sabam)	Toneelschrijfprijs	Heeft als doel de Nederlandstalige toneelschrijfkunst en de opvoering van Nederlandstalig toneelwerk onder de aandacht te brengen en te stimuleren. De prijs wordt uitgereikt aan de auteur van het beste oorspronkelijk Nederlandstalig toneelwerk. De eerstvolgende oproep vindt plaats in 2022.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds en Fonds voor Cultuurparticipatie	Digitaal erfgoed	Samenwerking met betrekking tot regelingen rondom digitaal erfgoed.
Fonds Podiumkunsten, Fonds voor Cultuurparticipatie en VSBfondsen, in afstemming met Mondriaan Fonds	Matchmakers steden	Een gezamenlijk netwerk van matchmakers in negen steden, waaronder Emmen, Almere en Middelburg/Vlissingen. In deze steden bewegen zich de cultuurmakers van morgen wiens werk en werkwijze onlosmakelijk verbonden zijn met de stedelijke dynamiek. Door de inzet van matchmakers, die geworteld zijn in de steden en daar hun werkpraktijk en netwerk hebben, boren de fondsen nieuwe netwerken aan en bereiken nieuwe potentiële aanvragers. Daarnaast heeft het Mondriaan Fonds in 2017 vier regiomakelaars aangesteld in Noord, Midden en Zuid-Nederland. Zij hebben een onderzoekende en stimulerende rol bij het bereiken van potentiële aanvragers, opdrachtgevers en adviseurs. Een andere taak is het signaleren van nieuwe initiatieven, doelgroepen en andere actuele ontwikkelingen op het gebied van beeldende kunst en cultureel erfgoed. Tussen de matchmakers en regiomakelaars organiseren de drie fondsen regelmatig afstemming.

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en Mondriaan Fonds	Residency Van Doesburghuis	Fondsen bieden sinds 2017 via open oproepen gezamenlijk een residency aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/ Parijs waar professionele makers hun artistieke praktijk verder kunnen ontwikkelen. Gezien de doelgroep van professionele makers, neemt het FCP geen deel aan deze samenwerking.
Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	#NieuweStukken	Subsidierегeling sinds november 2018 voor beginnende schrijvers (ook dichters en woordkunstenaars) waarvan de verhalen nog te weinig te horen zijn op de Nederlandse podia. Er wordt samengewerkt met vijf partners die ervaring hebben met het produceren van teksten voor het podium, en een netwerk hebben dat aanvullend is op het netwerk van de fondsen. Jaarlijks is er ruimte voor tien beginnende schrijvers.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Slecht Weer Fonds	Revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene omstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Het staat open voor festivals uit alle sectoren.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Handelingskader inreisverklaring cultuur	Bedoeld om inreizende professionals uit de culturele en creatieve sector die door de covid-19 uitbraak problemen onderkennen aan de grens te ondersteunen, www.inreisverklaringcultuur.nl .
Filmfonds, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Letterenfonds	Cross-overLab	Creatief traject van zes maanden met workshops, coaching en masterclasses voor Nederlandse en Vlaamse professionals uit de wereld van fictie, documentaire, animatie, theater en games, die de ambitie hebben zich in een andere discipline te ontwikkelen. I.s.m. Vlaams Audiovisueel Fonds, deAuteurs, Literatuur Vlaanderen, deBuren, Lira Fonds, Creative Europe.
Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	HR-voucherregeling voor de culturele en creatieve sector / Regeling Stage Cultuur Inclusief	Subsidierегeling per februari 2021 gericht op het bevorderen van de kwaliteit van het HRM bij meerjarig gesubsidieerde instellingen bij de fondsen. Een HR-voucher kan worden aangevraagd voor o.m. het ontwikkelen van opleidingsbeleid voor medewerkers, advies over de optimale inzet van vrijwilligers, algemene scan van het personeelsbeleid en mogelijke verbeteringen, begeleiding bij de verdere verankering van het diversiteitsbeleid in de organisatie, etc.
		Eind 2021 is tevens gestart met de inrichting van de regeling Stage Cultuur Inclusief, die in 2022 wordt uitgevoerd.

vervolg Samenwerking cultuurfondsen 2021

Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds	Kwartiermaker Zeeland	Pilot per 2021 gericht op het versterken van de culturele infrastructuur in Zeeland. De kwartiermaker richt zich op het creëren van samenwerkingen waarin cultureel veld, gemeenten en provincie zich gezamenlijk mede-eigenaar voelen van de culturele infrastructuur inclusief nieuwe initiatieven.
Alle zes cultuurfondsen	Aanspreekpunt interdisciplinaire aanvragen	Gezamenlijk aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers van projecten die meerdere cultuurgebieden combineren en projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben.
Filmfonds en Fonds Podiumkunsten	Tekstmarkt	Kruisbestuivingsprogramma tussen schrijvers van Podiumkunsten en filmscenario's met Zuid Afrika
Alle zes cultuurfondsen	Johannes Vermeer Prijs	De prijs is bestemd voor een opmerkelijk getalenteerde, actief werkende kunstenaar die in Nederland geboren en/of werkzaam is, en heeft als doel een verdiepende impuls te geven aan de artistieke praktijk van de laureaat. Het Mondriaan Fonds is penvoerder namens de fondsen.
Alle zes cultuurfondsen en het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied	Samenwerking voor vergroting bereik Caribisch deel Koninkrijk	Samen met het PBCCG stellen de fondsen gedurende een pilotperiode van 9 maanden een extra aanspreekpunt open voor het Nederlands Caribisch gebied. Penvoerder namens de fondsen is het Fonds voor cultuurparticipatie.
Alle zes cultuurfondsen	Innovatielabs	Namens de zes rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector.

In release / in première

Speelfilm en lange animatiefilm

titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum	bezoekcijfers
De Expeditie van Familie Vos	Bob Wilbers	Nienke Römer	Messercola Drama	18/02/21	7.931
De Oost	Jim Taihattu	Jim Taihattu, Mustafa Duygul	New Amsterdam Film Company	13/05/21	20.708
De Slag om de Schelde	Matthijs van Heijningen jr	Paula van der Oest	Levitate Film	05/06/21	508.345
Dropje	Meikeminne Clinckspoor	Meickeminne Clinckspoor	Submarine Film	09/06/21	2.900
Zwaar Verliefd! 2	Marc Willard	Anna Pauwels	Tom de Mol Productions	24/06/21	141.519
De Kameleon aan de Ketting	Steven de Jong	Dick van den Heuvel, Steven de Jong	Steven Dejong Producties	30/06/21	56.268
De Nog Grotere Slijmfilm	Martijn Smits	Eveline Hagenbeek, Maarten van den Broek	NewBe TV	07/07/21	247.506
Fien en Teun: het grote Dierenfeest	Matthias Temmermans	Rene Noorderveen	Van Hoorne Entertainment, Motana Media	14/07/21	36.226
Meskina	Daria Bukvic	Meerdere	NewBe TV	22/07/21	145.308
Luizenmoeder - De Film	Ilse Warringa, Jan Albert de Weerd	Ilse Warringa	Johan Nijenhuis & Co	28/07/21	470.114
Mitra	Kawah Modiri	Kawah Modiri	BALDR Film	06/08/21	5.799
Niks vreemds aan	Andrejs Ekis	Nienke Römer	2CFILM	19/08/21	13.299
De Veroordeling	Sander Burger	Bert Bouma, Sander Burger	Bind Film	02/09/21	63.350
Mijn beste Vriendin Anne Frank	Ben Sombogaart	Marian Batavier, Paul Ruven	Fatt Productions	09/09/21	187.309
Berend Botje	Mans van den Berg	Derk van den Berg, Mans van den Berg	NOBS Entertainment	29/09/21	38.699
Mijn Vader is een Vliegtuig	Antoinette Beumer	Maaik Krijgsman	Topkapi Films	30/09/21	38.711
Nr 10	Alex van Warmerdam	Alex van Warmerdam	Grانيت Film	30/09/21	36.402
De grote Sinterklaasfilm: Trammelant in Spanje	Lucio Messercola	Trui van de Brug	Messercola Drama	06/10/21	210.044
De Club van Sinterklaas & het vergeten Pietje	Martijn Koevoets	Martijn Koevoets	Tom de Mol Productions	13/10/21	205.268
ANNE+	Valerie Bisscheroux	Maud Wiemeijer	Millstreet Films	14/10/21	28.120
Liefde Zonder Grenzen	Appie Boudellah	Lars Boom, Appie. Boudellah, Mustafa Boudellah	AM Pictures	14/10/21	123.601
Drijfzand	Margot Schaap	Margot Schaap	PRPL	21/10/21	4.211
Dead & Beautiful	David Verbeek	David Verbeek	Lemming Film	21/10/21	945
10 Songs for Charity	Karin Junger	Brigit Hillenius, Karin Junger	De Productie	28/10/21	244
Alles Op Tafel	Will Koopman	Frank Houtappels	Millstreet Films	04/11/21	273.054
Do Not Hesitate	Shariff Korver	Jolein Laarman	Lemming Film	11/11/21	4.683
(R)Evolutie	Servé Hermans	Eddy Terstall	Pupkin Film	18/11/21	2.196
Captain Nova	Maurice Trouwborst	Lotte Tabbers	Keplerfilm	01/12/21	9.378
Niet uitgebracht in de Nederlandse bioscopen					
titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum	
Just say yes	Appie Boudellah, Aram van de Rest	Appie Boudellah, Aram van de Rest	AM Pictures	SVOD	
Misfit de Finale	Erwin van den Eshof	Karen van den Ende, Brian de Vore, Erwin van den Eshof	NewBe TV	SVOD	
Sisyphus at Work (VOD)	Ramon Gieling	Ramon Gieling	KeyDocs	VOD	
minoritaire coproducties					
titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum	bezoekcijfers
Quo Vadis, Aida?	Jasmila Žbanić	Jasmila Žbanić	N279 Entertainment	01/07/21	22.392
Ainbo: Spirit Of The Amazon (2D + 3D)	José Zelada, Richard Claus	Brian & Jason Cleveland, Richard Claus, Larry Wilson	Cool Beans	01/08/21	127.301
Druk (Another Round)	Thomas Vinterberg	Thomas Vinterberg, Tobias Lindholm	Topkapi Films	19/08/21	154.730
Rookie	Lieven van Baelen	Lieven van Baelen, Charlie Brafman, Magnus McCullagh	BALDR film	07/10/21	267
Benedetta	Paul Verhoeven	David Birke, Paul Verhoeven	Topkapi Films	14/10/21	46.469
Mijn Vader is een Saucisse	Anouk Fortunier	Jean-Claude van Rijckeghem	The Film Kitchen	28/10/21	1.426
Pleasure	Ninja Thyberg	Ninja Thyberg	Lemming Film	04/11/21	6.412
Dragon Girl / Dragejenta	Katarina Launing	Harald Rosenlow Eeg	Volya Films	01/12/21	249
Niet uitgebracht in de Nederlandse bioscopen					
titel	regisseur	scenarist	producent		
Pari	Siamak Etemadi	Siamak Etemadi	Topkapi Films		
The Sound of Philidelphia	Jérémie Guez	Jérémie Guez	Halal		
Stupid Young Heart	Selma Vilhunen	Kirsikka Saari	Windmill Film		
I Will Cross Tomorrow	Sepideh Farsi	Sepideh Farsi	Volya Films		
Stam (The Tree)	Louw Venter	Louw Venter	Halal Productions		
Wees blij dat het regent	Gust van den Berghe	Gust van den Berghe	Lemming Film		

vervolg In release / in première

Documentaire

titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum	
Shadow Game	Eefje Blankevoort	Eefje Blankevoort, Els van Driel	Witfilm	10/06/21	1.701
100 Up - Still Wishing	Heddy Honigmann	Heddy Honigmann	Dutch Mountain Film	10/06/21	4.320
Inner Landscape	Frank Scheffer	Frank Scheffer	Selfmade Films	26/06/21	217
A Man and a Camera	Guido Hendrixx	Guido Hendrixx	boondocs	29/07/21	1.127
Hoogtijdagen	Ben van Lieshout	Ben van Lieshout	SNG Films	19/08/21	880
Afrikaanse Bruid	Roy Dames	Roy Dames	MM Filmproducties	02/09/21	171
Here We Move, Here We Groove	Sergej Kreso	Sergej Kreso	DOXY	16/09/21	343
Mrs. F.	Chris van der Vorm	Tamara Vuurmans	Volya Films	16/09/21	46
No Hay Camino	Heddy Honigmann	Heddy Honigmann, Kristien Hemmerechts	Pieter van Huystee Film & TV	30/09/21	2.217
Poeslief 2	Ignas van Schaik	n.v.t.	M&N Filmdistribution	30/09/21	1.295
State Funeral	Sergei Loznitsa	Sergei Loznitsa	Atoms & Void	07/10/21	1.143
The Photograph	Sherman de Jesus	Sherman de Jesus	Memphis Film & Television	23/09/21	1.758
The Taste of Desire	Willemieke Kluijfhout	Willemieke Kluijfhout	Halal Docs	28/10/21	1.202
Descending the Mountain	Maartje Nevejan	Maartje Nevejan	Global Image	11/11/21	2.167
Berg	Joke Olthaar	Joke Olthaar	seriousFilm	18/11/21	714
Four Journeys	Louis Hothothot	Louis Hothothot	Pieter van Huystee Film & TV	25/11/21	1.611

Niet uitgebracht in de Nederlandse bioscopen

titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum
Yab Yum	Anna Maria van 't Hek	Anna Maria van 't Hek	Halal Docs	
Desert Paradise	Ike Bertels	Ike Bertels	BALDR film	
Leven, een droom. Zeven manieren om afscheid te nemen	Kees Hin, Diego Gutierrez Coppe	n.v.t.	EI Despacho Producties	

minoritaire coproducties

titel	regisseur	scenarist	producent	releasedatum	bezoekcijfers
Dark Rider	Eva Küpper	Eva Küpper	Volya Films	08/07/21	231
The Quest for Tonewood	Hans Lukas Hansen	Christian Lysvåg	BALDR film	16/09/21	2.129

Teledoc

titel	regisseur	scenarist	producent	premièredatum
Sigrid Kaag - Minister van Hoop	Shuchen Tan	Shuchen Tan	De Familie Film & TV	1/3/21
Het Lont	Pieter Fleury	Pieter Fleury	Submarine Docs	2/26/21
Het Leven gaat niet altijd over Tulpen	Barbara Makkinga	Barbara Makkinga, Katja Schoondergang	De Familie Film & TV	6/7/21
Goede Moeders	Jorien van Nes	Jorien van Nes	Submarine Docs	7/7/21
Jason	Maasja Ooms	Maasja Ooms	Cerutti Film	11/21/21

Teledoc Campus

titel	regisseur	scenarist	producent	premièredatum
Baas in eigen Zak	Linnet Deen	Linnet Deen	Sterre de Jong Producties	9/25/21
De Kinderen van Møkum, en ik	Dikla Zeidler	Dikla Zeidler	Submarine Docs	9/25/21
Drijfvermogen- Over Flotatie, Ras en andere Drijf	Ivan Barbosa	Ivan Barbosa	Interakt Productions	9/25/21
Mist	Sophie Kalker	Sophie Kalker	Hazazah Pictures	9/25/21

vervolg In release / in première

Korte animatie

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum
Camouflage	Remco Polman	Jantiene de Kroon	Mooves	14/04/21

Ultrakort

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum
Dooi	Arthur van Merwijk	Arthur van Merwijk	Kalio Animation	19/09/21
Red Fried District	Flip van der Kuil	Stephan Miras, Flip van der Kuil	Storm Postproduction	19/09/21
Howling	Lewis van der Werf	Lewis van der Werf	Stichting il Luster Films	19/09/21
Bristles	Quentin Haberham	Quentin Haberham	Family Affair Films	19/09/21
Aeronaut	Leon Golterman	Leon Golterman	Pedri Animation	19/09/21
Kunststuk	Erik Verkerk	Erik Verkerk	Ka-Ching Cartoons	19/09/21

Onderzoek & experiment

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum
To Unveil a Star	Juul Hondius, Gabriëlle Provaas	Juul Hondius	Dutch Mountain Film	25/09/21
Mirage	Sil van Woerd	Sil van Woerd	Oak Motion Pictures	28/09/21
Silent Heat	Luciënne Venner	Luciënne Venner	Family Affair Films B.V.	22/05/21
René Daniels	Erik van Lieshout	Suzanne Weenink	Erik van Lieshout	diverse musea 2021
Figureable	Jae Perris		Jae Perris	IDFA DocLab 2021
Virtual Vessels	Anna Fries		Malu Peeters	IDFA DocLab 2021
Symbiosis	Marcel van Brakel, Mark Meeuwenoord		Stichting Polymorf Pervers	IDFA DocLab 2021

Immerse/interact - transmediaregeling

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum
Shadow Game	Eefje Blankevoort, Els van Driel		Stichting Traktor	16/02/21

Low budget

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum	bezoekcijfers
I Don't Wanna Dance	Flynn von Kleist	Jeroen Scholten van Aschat	The Rogues	10/06/21	4.138

Filmfonds Shorts

titel	regisseur	scenarist	producent	premiëredatum
Foster	Jordi Wijnalda	Jordi Wijnalda	Dutch Mountain Film	28/09/21
She Used to Sing Here	Sven Bresser	Sven Bresser	Topkapi Films	27/09/21
Hantu	Kim Kokosky Deforchaux	Kim Kokosky Deforchaux	NL Film & TV	27/09/21
Vlekkeloos	Emma Branderhorst	Milou Rohde	IJswater Films	27/09/21
How Lights Go In	Marit Weerheim	Saar Ponsioen	Topkapi Films	27/09/21
Dwaalgast	Coen Eigenraam, Jeroen van 't Hullenaar	Coen Eigenraam, Jeroen van 't Hullenaar	Family Affair Films	30/09/21
Good Boy	Mariia Ponomarova	Mariia Ponomarova	Family Affair Films	30/09/21
Funkele	Dutch Mountain Film	Nicole Jachmann	Nicole Jachmann	30/09/21
Liminal Space	Kaliber Film	Wout-Peter Malestein	Wout-Peter Malestein	30/09/21

premiëredatum

4/10/21

vervolg In release / in première

Wildcard

titel	regisseur	scenarist	producent	premièredatum
documentaire				
Death of Darkness	Jasmijn Schrofer	Jasmijn Schrofer	seriousFilm	4/10/21
Dunya	Tim Bary	Tim Bary	IJswater Films	9/26/21
animatie				
Spiegeling	Sanna de Vries	Sanna de Vries	Studio Pupil	9/28/21
A White Screen Is Visible	Sohaib Bouaiss	Sohaib Bouaiss	Vertigo Films	4/8/21
fictie				
De Tijd leert	Laras Rienstra	Randa Peters	Kepler Film	10/19/21

Afwerking

titel	regisseur	scenarist	producent	premièredatum
documentaire				
In Flow of Words	Eliane Esther Bots	Eliane Esther Bots	Stichting near/by film	Locarno Film Festival, aug. 2021
A Defense	Aylin Kuryel	Aylin Kuryel	Aylin Kuryel	FID, Marseille, jul. 2021
WTC A Love Story	Lietje Bauwens, Wouter de Raeve		Stichting video power	Visions du Réel, apr. 2021
Darkness There and Nothing More	Tea Tupajic	Tea Tupajic	Stichting seriousFilm	IDFA, nov. 2021
Weggewist	Harro Henkemans	Harro Henkemans	Stichting Pelicula	Nederlands Film Festival, sep. 2021
Leven, een Droom. Zeven Manieren om Afscheid te nemen.	Kees Hin, Diego Gutierrez Coppe		El Despacho Producties V.O.F.	Nederlands Film Festival, sep. 2021
Looking for Horses	Stefan Pavlovic	Stefan Pavlovic	Stichting ArtTrace	Visions du Réel, apr. 2021
Under Tomorrow's Sky	Jan Louter	Jan Louter	Magnolia Film B.V.	IFFR 2021
Si Fan	Frank Scheffer	Frank Scheffer	Selfmade Films	in combinatie met release Inner Landschape
Pagirnis	Anastasija Pirozenko	Anastasija Pirozenko	Anastasija Pirozenko	Ji.Hlava International Documentary Film Festival, okt. 2021
korte fictie				
Wall #4	Lucas Camps	Lucas Camps	Lucas Camps	Nederlands Film Festival, sep. 2021
AYOR	Tom Bakker	Tom Bakker	Dutch Mountain Film B.V.	Vitamin Cineville, apr. 2021
Scylos	Maaïke Anne Stevens	Maaïke Anne Stevens	Maaïke Anne Stevens eenmanszaak	Visions du Réel, apr. 2021
onderzoek & experiment				
Hier.	Wendeling Oldenborgh		Wendeling Oldenborgh	FID, Marseille, jul. 2021
P-9830	Michiel van Bakel		Michiel van Bakel	IFFR 2021
Perfect Pearl	Tara Fallaux		Tara Fallaux	Guernsey Photography Festival sep. 2021
Er is een Geest van mij	Mateo Vega	Mateo Vega	Mateo Vega	IFFR 2021
Planktonium	Jan van IJken	Jan van IJken	Jan van IJken	Ji.Hlava International Documentary Film Festival, okt. 2021

Lockdown Cinema/Music Mayday

titel	regisseur	scenarist	producent	premièredatum	releasedatum
Love in a Bottle	Paula van der Oest	Paula van der Oest	Levitate Film		25/06/21
Crazy Days (VOD)	Sanne Rovers	Sanne Rovers	Docmakers		07/10/21
De Bellers	Paul Cohen, Maria Mok, Martijn van Haalen, Meral Uslu		Talent United	Nederlands Film Festival, sep. 2021	
Hannah's Dream	Emily Reekers	Emily Reekers en Eugene Arts	Kepler Film	31/07/21	
In het Hoofd van de Dokter	Juul op den Kamp	Juul op den Kamp	Yalla Docs	nov. 2021	
Pantser	Jan Verdijk	Jan Verdijk	DPPLR	Nederlands Film Festival, sep. 2021	

in deze bijlage staan ook producties in release die zonder een Fondsbijdrage tot stand kwamen

bezoekcijfers t/m 20 januari 2022

bezoekcijfers bronnen: ©Maccs International

Samenstelling Organisatie

Raad van toezicht

Laetitia Griffith voorzitter

datum aantreden 1 oktober 2016
benoemd tot voorzitter per 1 november 2018
herbenoemd per 1 oktober 2020
einde zittingstermijn 1 oktober 2024

Laetitia Griffith is commissaris bij ABN AMRO, TenneT, Gassan Diamonds en Holding Nationale Goede Doelen Loterij/Postcodeloterij. Per 1 mei 2021 is zij voorzitter van de Stichting Nederlands Violconcorso. Daarnaast is ze voormalig Staatsraad bij de Afdeling Advisering van de Raad van State. Zij is tevens voormalig lid van de Tweede Kamer voor de VVD, voormalig voorzitter van het bestuur van het Prinses Beatrix Spierfonds en voormalig wethouder Financiën en Economische Zaken in Amsterdam.

Victor van der Chijs

datum aantreden 1 november 2013
herbenoemd per 1 november 2017
einde zittingstermijn 1 november 2021

Voorzitter College van Bestuur van de Universiteit Twente, voormalig voorzitter van het Topteam Creatieve Industrie. Onder andere lid van de Raad van Toezicht van Kennisland. Voorheen werkzaam bij ING, o.a. als Vice President Structured and Project Finance in Hong Kong, bij Schiphol Group, als Directeur Public Affairs en als directeur Strategic Projects en als directeur bij OMA (Office for Metropolitan Architecture).

Patricia Pisters

datum aantreden 1 januari 2015
herbenoemd per 1 januari 2019
einde zittingstermijn 1 januari 2023

Hoogleraar Media- en Filmstudies aan de Universiteit van Amsterdam, voorheen hoofd van de Afdeling Mediastudies. Heden onderzoeksdirecteur van ASCA (Amsterdam School of Cultural Analysis). Zij is een gekozen lid van de sturingscommissie van NECS (European Network for Cinema and Media Studies) en één van de oprichters van het Open Access tijdschrift NECSUS: European Journal of Media Studies.

Peter Schrurs

datum aantreden 1 maart 2018
afgetreden per 3 oktober 2019 als lid van de RvT
aangetreden per 3 oktober 2019 als interim-bestuurder t/m 29 februari 2020
einde 1e termijn 1 maart 2022

Peter Schrurs is adviseur media en cultuur. Hij is voorzitter van de raad van toezicht van RTV Utrecht, bestuurslid bij Sharing Arts Society (SAS) en van Stichting IDé - Innovatiekring Dementie. Voorheen was hij onder andere docent en directeur van de School voor Journalistiek in Utrecht, algemeen directeur van de VPRO, voorzitter van de commissie media van de Raad voor Cultuur en lid van de raad van advies van de Nederlandse Filmacademie en de faculteit Theater van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Roman Tarlavski

datum aantreden 1 maart 2019
einde 1e termijn 1 maart 2023

Roman Tarlavski is advocaat en partner bij advocatenkantoor CMS, lid van de raad van toezicht van het Ziekenhuis Amstelland en voorzitter van de bezwarencommissie van Stichting Collectieve Maror-gelden Nederland.

Robbert Aarts

datum aantreden 1 maart 2019
einde 1e termijn 1 maart 2023

Robbert Aarts is Co-CEO van Fintage House BV, een onderneming gespecialiseerd in het management van rechten en geldstromen in de film/tv- en muziekwereld. Daarnaast is hij een van de eigenaren en managing directors van CASHét Card, een creditcard systeem dat financial controls en cash-back biedt aan film- en tv-producties in de VS en Canada. Tevens is hij lid van de Raad van Bestuur van Filmaid International, en tot oktober 2018 lid van de Raad van Toezicht van Eye.

Simone van Bijsterveldt

datum aantreden 1 april 2019
einde 1e termijn 1 april 2023

Simone van Bijsterveldt is een ervaren CFO en toezichthouder. Vanuit haar eigen organisatie Liobé ondersteunt zij diverse organisaties als CFO as-a-service. Simone is een breed ontwikkelde professional op het gebied van finance, ESG, legal en HR. Zij is o.a. CFO geweest bij Novamedia/Goede Doelen Loterijen en MediaMonks. Bij de Vrije Universiteit was zij actief betrokken als extern deskundige voor de opleiding tot Registeraccountant. Simone is haar werkzame carrière gestart bij KPMG waar zij tevens is afgestudeerd als Registeraccountant.

vervolg Samenstelling Organisatie

Jasper van Hecke
datum aantreden 1 november 2021
einde 1e termijn 1 november 2025

Jasper van Hecke is Senior Vice President of Global Acquisitions & Production bij Universal Pictures Content Group in London, waar hij 4 slates overziet: Speelfilms, Documentaires, TV Series, Kids & Family. Daarvoor was hij Head of Development & Production bij Stephen Fry's productiemaatschappij Sprout Pictures. Eerder was Jasper co-founder & producer bij Corrinno Media. Hij begon zijn carrière als regisseur van TV-commercials voor merken zoals Coca Cola, Axe en McDonalds. Jasper is lid van de British Academy of Film & Television en de International Academy of Television Arts & Sciences.

Bestuur

Bero Beyer
directeur/bestuurder
datum aantreden 1 maart 2020
einde 1e aanstellingstermijn 1 maart 2025

Bero Beyer heeft zijn sporen verdiend in de nationale en internationale filmindustrie. Hij was van 2015 t/m 2020 directeur van International Film Festival Rotterdam (IFFR). Van 2013 tot 2015 werkte Bero Beyer ook voor het Filmfonds, als filmconsulent speelfilm. Daarvoor was hij als producent met zijn productiebedrijf Augustus Film betrokken bij onder meer de prijswinnende speelfilms *Rana's Wedding* (Cannes 2002), *Paradise Now* (2005) en *Atlantic*. (2014).

Fondsbureau

* Tijdelijke vervanging of versterking vaste medewerkers o.a. steunmaatregelen

George van Breemen

Zakelijk directeur

Iwana Chronis

Hoofd Selective Funding

Ilse Ronteltap

Hoofd International

Ellen Hoffmann

Hoofd Incentive

Maarten Wijdenes

Hoofd Productie

Cynthia Ophorst

Projectmanager Marketing & Distributie

Monique Ruinen

Projectmanager Talentontwikkeling & Filmactiviteiten

Absaline Hehakaya

Projectmanager Selective Funding

Gitta Kruisbrink

Hoofd Subsidiebureau & Secretaris

Mette Bloemers

Manager Subsidiebureau

Ilke Vernooy

Productiebeheerder Incentive (tot sept) & Manager Productie (per sept)

Dany Delvoie

Projectmanager International

André van Arnhem

Office Manager / Directie Assistent

Sanne Kragt

Secretarieel / HR medewerker

Alexandra Sniphout-Roep

Secretariaat en Receptie

Greetje Schuring

Secretariaat en Receptie *

Chantal van den Bedem

Facilitair Medewerker

Annemarie Bergman

Jurist

Harmen Kreulen

Project Controller

Corine Smit

Assistent Controller Incentive *

Simon de Haan

Administrateur

Rob Klootwijk

Applicatiebeheerder (tot sept)

Daan Strating

Applicatiebeheerder (per april)

Gill Wijnhoven

HR manager (tot sept) *

Monique Carbière

HR adviseur (per sept)

Anita de Groot

Informatiebeheerder

Thu Ha Nguyen Thi

Productiebeheerder

Judith Leddy-Ratten

Projectbegeleider (tot sept) & Productiebeheerder (per sept)

Thomas van Tuijl

Projectbegeleider (tot sept) & Productiebeheerder (per sept)

Mirjam Bal

Productiebeheerder

Raymond de Bois

Projectbegeleider

Monica Wissing

Projectbegeleider

Patricia van Wetten

Projectbegeleider

Veerle Bovens

Projectbegeleider (per maart)

Sabine Terken

Projectbegeleider

Nienke Doekes

Projectbegeleider

Marrigje de Jong

Projectbegeleider

Laura Talsma

Projectbegeleider

vervolg Samenstelling Organisatie

Jolijn van Rees

Projectbegeleider

Miko Roosterman

Projectbegeleider * (per mei)

Kimon Lēfas

Projectbegeleider * (per april)

Ingeborg Gravendeel

Projectbegeleider * (per mei)

Ezra Droog

Projectbegeleider * (per juni)

Peggy Gemerts

Projectbegeleider * (juni tot sept)

Esther Aboagye Afriyie

Projectmedewerker

Dot Wong A Ton

Projectmedewerker (per febr)

Robin Alper

Projectmedewerker (tot maart)

Simone Kaagman

Projectmedewerker

Bas van der Ree

Film Commissioner

Ellis Driessen

Consultant International (tot febr)

Jeroen van der Zalm

Beleidsadviseur

Jonathan Mees

Manager research & Communicatieprojecten

Irene Frijters

Communicatiemanager (tot okt)

Marieke van Zalk

Communicatiemanager (per dec)

Jennifer Lie Fong

Coördinator online communicatie

Filmconsulenten

Rogier Blok

Filmconsulent speelfilm

Urias Boerleider

Filmconsulent speelfilm

Erik van Drunen

Filmconsulent animatie

Robil Rahantoknam

Filmconsulent speelfilm

Sherin Seyda

Filmconsulent speelfilm

Simone van den Broek

Filmconsulent documentaire (per maart)

Suzanne van Voorst

Filmconsulent documentaire (tot mei)

Frank Peijnenburg

Filmconsulent (tot dec)

Signe Zeilich-Jensen

Filmconsulent speelfilm - prioriteit kinder- en familiefilm (tot dec)

Lotte Bronshoff

Filmconsulent speelfilm - prioriteit kinder- en familiefilm (per sept)

Externe adviseurs samengestelde commissies

BIOSCOOPUITBRENG BUITENLANDSE KWALITATIEVE KINDER- EN JEUGDFILMS

Jan Uttien

Anton van Amersfoort

Luc Freijer

Kim Beaumont

BIOSCOOPUITBRENG BUITENLANDSE ARTHOUSE FILM OF DOCUMENTAIRE IN NEDERLAND

Miranda van Gelder

Roderik Lentz

Mark Drenth

Katrien Lamers

Michèle Creemers

Jan Uttien

Wilko Schuringa

Marieke de Graaf

Jasper Naaijken

DUTCH CROSSOVER

Gabrielle Rozing

Wiepko Oosterhuis

DE OVERSTEEK

Kaweh Modiri

REGELING MAINSTREAM FILM

Rink Klaassen

Daniella Koot

Ashar Medina

Shariff Korver

Mischa Kamp

Job ter Burg

vervolg Samenstelling Organisatie

REALISERING MINORITAIRE COPRODUCTIE

Jan van Aert
Maarten Mulder
Marta Parlatore
Beri Shalmashi

TELESCOOP

Jan Jacob Lousberg
Charlotte van Weede

DE VERBEELDING

Anke Bangma
Peter Krüger
Atousa Bandeh

CINEMA JUNIOR

Beri Shalmashi

IMMERSE\INTERACT

Martijn van Boven
Nienke Huitenga
Maartje Nevejan
Raoul de Jong

IMMERSE\INTERACT XL (steunmaatregel)

Doede Holtkamp
Martijn van Boven
Nienke Huitenga
Maartje Nevejan
Raoul de Jong

DE KORTE VERBEELDING (steunmaatregel)

José van Doorn
Melvin Moti
Anke Bangma
Peter Kruger

FILM FAST & FURIOUS (steunmaatregel)

Ivan Barbosa
Gwyneth Sleutel
Aiman Hassani
Ida Does
Marijn Bloemen
Maureen Ho
Reber Dosky
Aldith Hunkar
Fay Breeman
Isabel Lamberti

FAST & FURIOUS FIRST GEAR (steunmaatregel)

Robert-Jonathan Koeyers
Lauren Murphy
Yula Altchouler
Viktor van der Valk

CYPHER CINEMA (steunmaatregel)

Erik de Bruyn
Esther Duysker
Guido Coppis
Mei Ling Djoa
Ivette Forster
Shamira Raphaëla
Festus Toll
Kim Verdegem
Herbert Alfonso.
Advies:
Tessa Boerman
Sanjhevi Kempadoo

MUSIC MAYDAY (steunmaatregel)

Jaap Peter Enderlé
Marta Parlatore
Carine Bijlsma
Jona Honer
Frederike Migom
Emma Westenberg
Belinda van der Stoep
Jeroen Scholten van Aschat

FILMFESTIVALS

Ricardo Burgzorg
Thomas Fransman
Frank Groot
Vi Nguyen
Herman de Wit

FILMEDUCATIEHUBS

Hemmo Bruinenberg
Vanessa Pattipeilohy
Iris Verhoeven

TALENTONTWIKKELING IN DE REGIO

Herbert Alfonso
Esther van Driesum
Sam Yazdanpanna

BEZWAARCOMMISSIE

mr. B.K. Olivier
mr. L.E.M. Zalme
mr. P. H. Ariëns Kappers
drs. M.M.A. de Koning
J. Sirag

Inclusief taalgebruik

In navolging ons Diversiteit & Inclusie beleid hebben we ons in dit jaarverslag, waar nodig, in keuzes van onze bewoordingen laten inspireren door de Taalgids Waarden Voor Een Nieuwe Taal opgesteld door de Code Diversiteit & Inclusie. De geïnterviewden is daarnaast gevraagd in welke persoonsvorm zij aangesproken wilden worden in de weergave van hun interviews.

COLOFON

Tekst: **Nederlands Filmfonds**

Interviews: **Maricke Nieuwdorp**

Eindredactie: **Jeroen van der Zalm**

Beeld: **aanvragers, tenzij anders vermeld.**

Fotografie: **Sjoukje van Gool (interviews op pagina 11, 24 en 41),**

Ton Verkuijlen (interview op pagina 32)

Vormgeving: **G7b.nl Grafisch Ontwerp – Gerald Zevenboom**

Volledige of gedeeltelijke overname is alleen toegestaan met bronvermelding

© copyright Nederlands Filmfonds 2022.

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend

NEDERLANDS FILMFONDS

Pijnackerstraat 5

1072 JS Amsterdam

020-5707676

info@filmfonds.nl

www.filmfonds.nl

NL FILM
FONDS

